

2017

Mágocs Integrált Településfejlesztési Stratégia

Készült a TOP-5.2.1-15-BA1-2016-00002 kódszámú „Közösen élhetőbb lakókörnyezetünkért, mindennapjainkért” Mágocson című projekt keretében.

Észak – Hegyháti Unió Nonprofit
Kft.
7342 Mágocs, Szabadság u. 39.
2017.12.15.

Észak – Hegyháti Unió Nonprofit Kft.

7342 Mágocs, Szabadság u. 39.

MÁGOCS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

I. kötet:

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Projekt azonosító: TOP- 5.2.1 - 15 – BA1 - 2016 - 00002

„A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok”

Mágocs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete által elfogadva a 181/2017.
(XII.14.) sz. határozattal

2017

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TARTALOMJEGYZÉK

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	6
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	7
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	9
1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	9
1.2.2. Baranya- megye Területfejlesztési Koncepciója és Programja	11
1.2.3. Tolna megye Területfejlesztési Koncepciója	11
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	12
1.3.1. Az országos fejlesztési dokumentumok figyelembe vétele.....	12
1.3.2. A megyei szint dokumentumával való összhang vizsgálata	13
1.3.3. Járási tervekkel való összhang	14
1.3.4. Mikrotérségi fejlesztési stratégia	15
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek vonatkozó megállapításai	16
1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása.....	17
1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai.....	17
1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	19
1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	19
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök	19
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv jelentős mértékű változást okozó megállapítási	19
1.7. A település társadalma	20
1.7.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	20
1.7.1.1. A lakónépesesség alakulása.....	20
1.7.1.2. Korösszetétel, nemek közti megoszlás.....	22
1.7.1.3. Vándorlás	24
1.7.1.4. Nemzetiségi összetétel	25
1.7.1.4.1. A német kisebbség	27
1.7.1.4.2. A roma kisebbség	27
1.7.1.5. Képzettség	28
1.7.1.6. Foglalkoztatottság	30
1.7.1.7. Jövedelmi viszonyok	32
1.7.1.8. Életminőség	34
1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok.....	34
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők	34
1.8. A település humán infrastruktúrája	36
1.8.1. Humán közszolgáltatások	36
1.8.1.1. Oktatás.....	36
1.8.1.1.1. Óvodai nevelés	36
1.8.1.1.2. Általános iskolai oktatás.....	37
1.8.1.1.3. Középfokú képzés	39
1.8.1.2. Szociális ellátások	39
1.8.1.3. Egészségügy	41

1.8.1.4. Kultúra, sport.....	42
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása	43
1.9. A település gazdasága.....	44
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	44
1.9.1.1. Baranya Megye	44
1.9.1.1.1. Gazdasági pozíció	44
1.9.1.1.2. Gazdasági szerkezet	46
1.9.1.2. A Hegyháti Járás	47
1.9.1.2.1. Gazdasági pozíció	47
1.9.1.2.2. Gazdasági szerkezet	50
1.9.1.3. Mágocs város.....	51
1.9.1.3.1. Gazdasági pozíció	51
1.9.1.3.2. Gazdasági szerkezet	52
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői.....	52
1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése	56
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	58
1.9.4.1. Elérhetőség	58
1.9.4.2. A munkaerő képzettsége	60
1.9.4.3. K+ F tevékenység jelenléte	61
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok.....	61
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	63
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	63
1.10.1.1 Költségvetés	63
1.10.1.2 Vagyongazdálkodás	63
1.10.1.3 Gazdasági program.....	64
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere.....	65
1.10.2.1. A településfejlesztés elvei	65
1.10.2.2. A településfejlesztés intézményrendszere	66
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység.....	67
1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai	68
1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	69
1.10.6. Intézményfenntartás	69
1.10.7. Energiagazdálkodás.....	71
1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások.....	73
1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata.....	74
1.12.1. Természeti adottságok.....	74
1.12.1.1. Domborzat.....	74
1.12.1.2. Földtan.....	75
1.12.1.3. Éghajlat.....	75
1.12.1.4. Vízrajz	75
1.12.1.5. Talajtan.....	76
1.12.1.6 Élővilág	77
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet.....	77
1.12.2.1. tájtörténeti vizsgálat	77
1.12.2.2. tájhasználat értékelése	78

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	79
1.12.3.1. tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek.....	79
1.12.3.2. nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék	80
1.12.3.3. ökológiai hálózat	82
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	83
1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata	84
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei	84
1.13.1.1. szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek.....	84
1.13.1.2. zöldfelületi ellátottság értékelése	85
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái.....	85
1.14. Az épített környezet vizsgálata.....	86
1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata.....	86
1.14.1.1. a település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata	86
1.14.1.2. az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok.....	87
1.14.1.3. beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek.....	87
1.14.1.4. funkció vizsgálat	90
1.14.1.5. alulhasznosított barnamezős területek.....	90
1.14.1.6. konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület.....	90
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata	91
1.14.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat.....	91
1.14.2.2. tulajdonjogi vizsgálat	91
1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter.....	91
1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	91
1.14.5. Az építmények vizsgálata.....	91
1.14.6. Az épített környezet értékei.....	92
1.14.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag	92
1.14.6.1.1. a város szerkezetét kialakító történeti tényezők	92
1.14.6.1.1.1. a település szerkezetének kialakulása a katonai térképek elemzése alapján	94
1.14.6.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület.....	95
1.14.6.3. védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők	97
1.14.6.4. világörökségi és világörökségi várományos terület	97
1.14.6.5. műemlék, műemlékegyüttes.....	97
1.14.6.6. nemzeti emlékhely.....	97
1.14.6.7. helyi védelem	98
1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái	99
1.15. Közlekedés.....	100
1.15.1. Közúti közlekedés, hálózati kapcsolatok	100
1.15.2. Közösségi közlekedés (közúti, kötöttpályás)	102
1.15.3. Kerékpáros és gyalogos közlekedés	103
1.15.4. Parkolás	103
1.16. Közművesítés	104
1.16.1. Víziközművek	104
1.16.1.1. vízgazdálkodás és vízellátás.....	104

1.16.1.2. szennyvízelvezetés	105
1.16.1.3. csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	106
1.16.2. Energia	106
1.16.2.1. energiagazdálkodás és energiaellátás	106
1.16.2.2. megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei	107
1.16.2.3. az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése	107
1.16.3. Elektronikus hírközlés	108
1.17. Környezetvédelem	108
1.17.1. talaj.....	108
1.17.2. felszíni és a felszín alatti vizek.....	108
1.17.3. levegőtisztaság és védelme.....	109
1.17.4. zaj- és rezgésterhelés	110
1.17.5. sugárzás védelem.....	111
1.17.6. hulladékkezelés	111
1.17.7. vizuális környezetterhelés	113
1.17.8. árvízvédelem	113
1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	113
1.18. Katasztrófavédelem	114
1.18.1. építésföldtani korlátok.....	114
1.18.1.1. földrajzi és morfológiai jellemzők	114
1.18.1.2. csúszás-, süllyedésveszélyes területek	115
1.18.1.3. földrengés veszélyeztetett területei	115
1.18.2. Vízzajzi veszélyeztetettség	116
1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely	117
1.20. Városi klíma	117
2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	118
2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése	119
3. HELYZETÉRTÉKELO MUNKARÉSZ	130
3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	131
3.2. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata	132
3.3. Problématérkép/értéktérkép	133
3.4. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	136
3.4.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása	136
3.4.2. szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek).....	141

1

HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

Mágyoc város a Mecsek hegységtől északra, közigazgatásilag a Dél-dunántúli Régióban, Baranya megye településhálózatának északi részén, három megye (Baranya, Somogy, Tolna) találkozásánál helyezkedik el, a korábbi Sásdi kistérséghez tartozik, az Észak - Hegyháton elhelyezkedő települések mikrotérségi központja.

Készült a Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TelR) segítségével a VÁTI Nonprofit Kft. Informatikai Igazgatóságán.

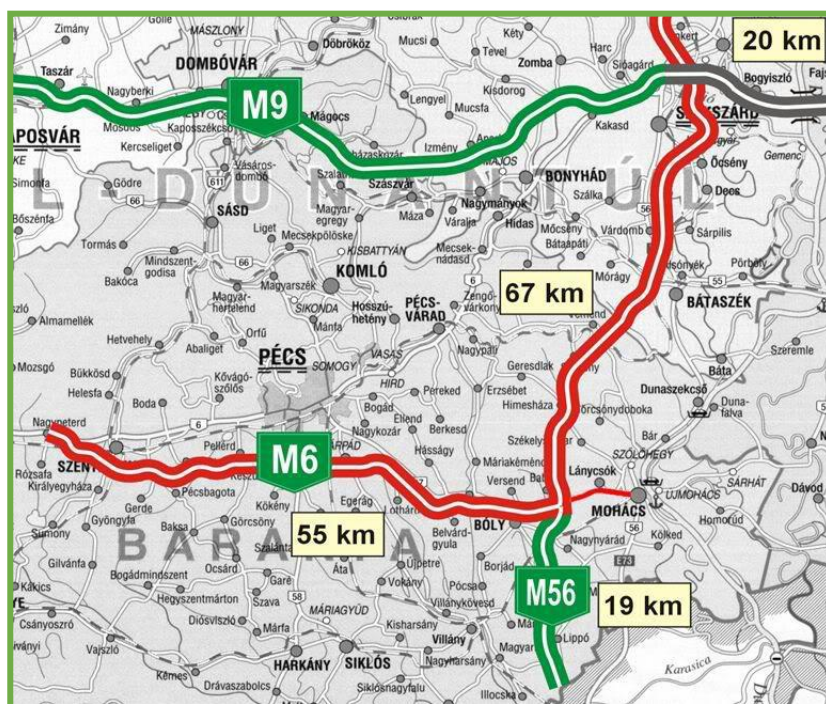
(Forrás: www.jarasterkep.hu, letöltés ideje: 2017. október)

Baranya megye 10 járása – Bólyi, Hegyháti, Komlói, Mohácsi, Pécsi, Pécsváradi, Sellyei, Szentlőrinci, Szigetvári és Siklói járások – közül Mágocs, a 2013. januárjától érvényes járási besorolás szerint a Hegyhátihoz tartozik. Érdekes, hogy Magyarország 176 járása közül ez az egyetlen járás, melyet nem a székhely településről neveztek el, tehát a neve Hegyháti járás és nem Sásdi járás. Megjegyzendő, hogy 1950-ig szintén létezett a Hegyháti járás.

A járás további illetékességi területei: Sásd, Mágocs, Ág, Alsómocsolád, Bakóca, Baranyajenő, Baranyaszentgyörgy, Felsőegerszeg, Gerényes, Gödre, Kisbeszterce, Kishajmás, Kisvaszar, Mekényes, Meződ, Mindszentgodisa, Palé, Szágy, Tarrós, Tékes, Tormás, Varga, Vásárosdombó, Vázsnok.

A Hegyháti járásban két városi rangú település található Sásd és Mágocs, melyek közül Mágocs „fiatal városnak” tekinthető, már a XIX. század elejére a környék legnagyobb településévé, központjává vált, 1816-ban mezővárosi rangot kapott. 1982-ben kapott nagyközségi címet, majd 2009-ben kapott városi rangot.

Mágocs város Baranya megye településhálózatának északi részén helyezkedik el, mely Magyarország belső periférikus területei közé sorolható. A járási központtól Sásdtól 18 km-re, Dombóvártól 13 km-re, míg a Dél-Dunántúl három megyeszékhelyétől - Péctől, Szekszárdtól, Kaposvártól mindössze 45-50 km távolságra van. Gépkocsival mindhárom megyeszékhely 1 órán belül megközelíthető. A Mágocsi mikrotérségben gyorsforgalmi és országos I. rendű utak nem találhatók. Magyarország gyorsforgalmi úthálózatának fejlesztése szerint a térséget érinteni fogja az új M9-es gyorsforgalmi út, mely új távlatokat nyitna a város számára.

(Forrás: Észak- Hegyháti Mikrotérségi Unió- Fejlesztési Stratégia 2015- 2020)

Mágocs több irányból megközelíthető, szomszédos települései Nagyhajmás, Bikal, Alsómocsolád, Csikóstöttös és Dombóvár. A településre juthatunk Dombóvárról a 65195 sz. úton haladva vagy Pécs felől a 66-os, majd a 611. sz. főútról Csikóstöttösön keresztül a 6534 sz. úton. Szászvár, illetve Bikal felől szintén a 6534. sz. úton. haladva. A város számára

azonban nemcsak a főközlekedési utak elhelyezkedése fontos, hanem azok a mellékutak is, amelyek oda vezetnek. A kisforgalmú utak a téli hónapokban napokig megközelíthetlenné válnak, ráadásul az utak állapota folyamatosan romlik, ami különösen jellemző a kisforgalmú bekötő és összekötő utakra.

(Forrás: Észak- Hegyháti Mikrotérségi Unió fejlesztési stratégia 2015-2020, Hegyháti Járás valamint Bikal és Oroszló Járási Tükör 2016)

1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia készítésének kereteit számos fejlesztéspolitikai dokumentum meghatározza, melyekhez igazodni, illeszkedni szükséges:

1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

„Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy hosszú távú jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg. Ezek alapján kijelöli a 2014–2020-as fejlesztési időszak nemzeti, szakpolitikai súlypontjait.”

A z OFTK- ban megfogalmazódik a nemzeti jövőkép, mely szerint: „Magyarország 2030-ban Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.”

Mágocs a saját kisvárosi szintjén a jövőképében hasonló célkitűzéseket fogalmaz meg: „Mágocs olyan kisváros, mikrotérségi központ, kistérségi társközpont legyen, ahol az értékes adottságok megőrzésével, a lehetőségek hatékony kihasználásával és a fejlődés folyamatos fenntartásával, egy közösség központú város alakuljon ki, mely megfelelő életminőséget biztosít a lakói számára. Mágocs olyan prosperáló településsé akar válni, ahol jó élni, ahol jó befektetni, ahol a természeti, települési- és társadalmi környezetben harmonikusan fejlődő, sokszínű településsé tud válni.”

Az OFTK- ban megfogalmazott országos szintű hosszú távú átfogó, illetve ágazati és specifikus céljai közül Mágocsra is érvényesíthető főbb irányok:

- ❖ Az egészséges életmód, a sport és a mozgás, a kultúrához való hozzáférés biztosítása.
- ❖ Közbiztonság, a szociális, családi és személyi biztonság megteremtése.
- ❖ A térségi integráció, térségi kapcsolatok és együttműködések elmélyítése.
- ❖ A területi kohézió és a térségi esélyegyenlőség erősítése.
- ❖ A turizmus erősítése, a kiemelt turisztikai vonzerők fejlesztése a kulturális és épített örökség megőrzésével, fenntartható hasznosításával.
- ❖ Az egészségügyi ellátások minőségének javítása, az egészségügyi szolgáltatások bővítése.

- ❖ A helyi termékekkel kapcsolatos fogyasztói tudatosság erősítése, a helyi termékek piacszervezésének és a közvetlen értékesítés lehetőségeinek az erősítése.
- ❖ A természet-, táj- és környezetvédelem szerepének erősítése, a biológiai sokféleség megőrzése, a vidéki örökség, vidéki térségeink táji, társadalmi, gazdálkodási és építészeti értékeinek megőrzése és értékalapú fejlesztése, a hagyományápolás és a helyi identitás erősítése.
- ❖ A vidéki értékekre és az ott történő települési infrastrukturális és szolgáltatási fejlesztésekre alapozva a vidéki életforma presztízisének javítása, a fiatalok vidékre településének ösztönzése.
- ❖ Az önfenntartó családi gazdaságok erősítése, a saját szükségletre történő kertművelés és állattartás ösztönzése.
- ❖ A szakképzés fejlesztése, a köznevelés integrált, komplex fejlesztése.
- ❖ A korai iskolaelhagyás megelőzését támogató szolgáltatások és programok fejlesztése
- ❖ a kulturális hagyományok és örökség megőrzése, az identitás erősítése a kulturális értékekhez és szolgáltatásokhoz, valamint a közművelődéshez történő hozzáférés biztosításával.
- ❖ A közösségi és családi életre nevelés, az öngondoskodási képesség és a társadalmi befogadás, felelősségvállalás, valamint a szolidaritás erősítése.
- ❖ A környezetvédelem és a környezetbiztonság, a környezeti oktatás, nevelés és szemléletformálás erősítése.

Az OFTK megyei szinten a következő fejlesztési irányokat jelöli ki Baranya- megyére nézve, melyek Mágocsnak is iránymutatást adnak:

- ❖ A kedvező mező-és agrárgazdálkodásban rejlő potenciál jobb kihasználása.
- ❖ A rugalmasan reagálni képes szak- és felnőttképzési rendszer fejlesztése.
- ❖ A foglalkoztatottak létszámának és arányának növelése, a képzetlen vagy alacsonyan képzett munkaerő foglalkoztatásának segítése a munkaigényes mezőgazdasági kultúrák és az erre épülő feldolgozó-ipar kialakításával, fejlesztésével, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével.
- ❖ A megye közlekedési zártságának oldása.
- ❖ A helyi természeti, környezeti és gazdasági erőforrásokon alapuló komplex önfenntartó fejlesztési programok megvalósítása (pl. Ős-Dráva program).
- ❖ Turisztikai fejlesztések: világörökségi helyszín/helyszínek, bor, kulturális, gyógy- és termálturizmus. Az építészeti értékek védelme, az épített örökség megőrzése.

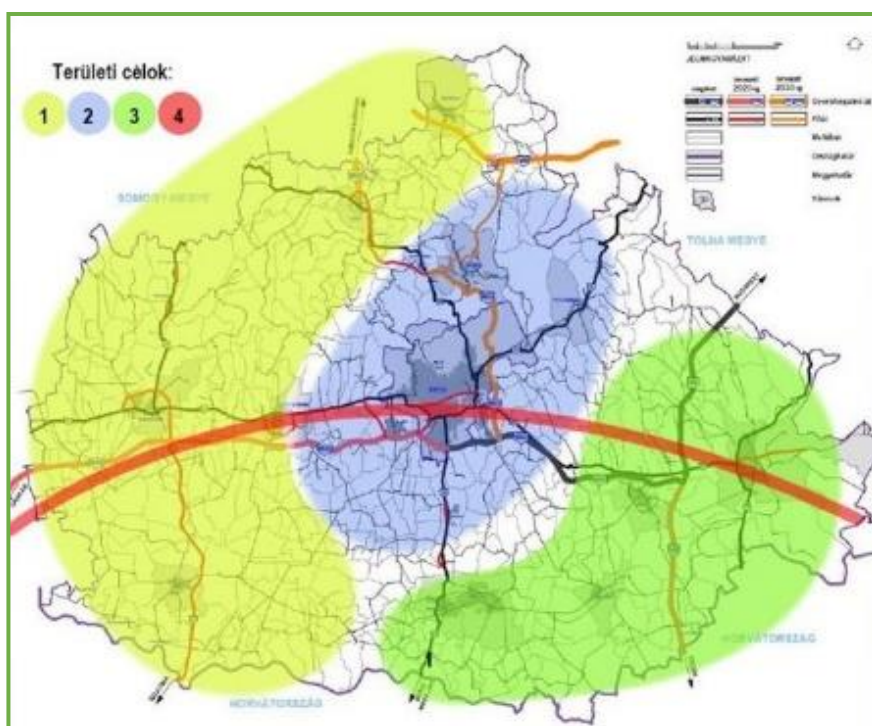
(Forrás: az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával elfogadott, a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió)

1.2.2. Baranya- megye Területfejlesztési Konceptiója és Programja

A 2014- ben készült „Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió 2014-2020” című dokumentum kijelöli Baranya megye lehetséges kitörési pontjait, meghatározza azokat a főbb fejlesztési irányokat, amelyre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt kíván fektetni.

A megyére kialakított négy területi cél közül a „Hátrányos helyzetű, fejletlen gazdaságú térségek komplex fejlesztése Baranya megye nyugati felén” már konkrétan nevesíti Sásd térségét, mint a megye leghátrányosabb helyzetű területeinek egyikét, ahol halmozottan jelen van a munkanélküliség, az elnéptelenedés, a kevésbé képzett lakosok magas száma. A koncepció a hátrányos helyzetű térségek egyik kitörési pontjának a helyi, családi gazdaságok megerősítését látja. A Konceptió szerint komplex programokra szükséges fókuszálni, be kell vonni az ott élő embereket, közösségeket, vállalkozókat és figyelembe venni a térség belső erőforrásait.

A területi célokat az alábbi térkép jeleníti meg, melyen az 1-es célterület foglalja magában a Hegyháti Járást.

Baranya megye térszerkezete és területi céljai (Baranya Megyei Önkormányzati Hivatal által készített „Baranya megye közúti közlekedési infrastruktúra fejlesztése” c. térképe alapján)

1.2.3. Tolna megye Területfejlesztési Konceptiója

Mágocs megyehatáros település, szomszédos városa Dombóvár már Tolna megyéhez tartozik, ezért szükséges Tolna megye Területfejlesztési Konceptiójának vizsgálata is, hiszen a fejlesztések Mágocsra is hatással lehetnek.

A Konceptióban megjelenik a más térségekhez való kapcsolódás, sőt, különböző területeken megjelenik a Baranya- megyével való együttműködés is.

Ezek körül Mágocsot is érinthetik az alábbiak:

- ❖ Közlekedésfejlesztés (az M9-es gyorsforgalmi út kiépítése konkrétan Mágocsot is érinti).
- ❖ Gazdaság- és társadalomfejlesztés (pl. helyi adottságokra alapozott foglalkoztatás bővítés, vidékfejlesztési lehetőségek, turisztikai attrakciók regionális összehangolása, szabad vállalkozási zónák kijelölése, roma- képzési közös mintaprojekt, stb.).
- ❖ Környezetfejlesztés (pl. megújuló energiák hasznosítása).

(Forrás: <https://www.teir.hu/ivs>, letöltés ideje: 2017. október)

1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

Figyelemmel a területrendezési tervek mindegyik szintjére, (országos, megyei, járási és mikrotérségi), fontos azok összhangjának vizsgálata.

1.3.1. Az országos fejlesztési dokumentumok figyelembe vétele

Az országos szint meghatározó dokumentuma az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió. A benne megfogalmazott jövőkép szerint „Magyarország 2030-ban Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.” Ehhez az átfogó célhoz a térség és a település úgy tud csatlakozni, ha saját dokumentumaiban, cselekvési terveiben a helyi sajátosságokat feltárja és a helyi erőforrásokra épít.

Az OFTK hosszú távú céljai közül a térségben is figyelembe veendő átfogó és specifikus célok a következők:

- ❖ Hálózati szemlélettel működő, valamint települési adottságokat és lehetőségeket egyaránt figyelembe vevő területi tervezési folyamat kialakítása, amely decentralizált térszerkezet kialakulását és hálózatos térszerkezetet eredményez.
- ❖ A térszerkezet funkcionális fejlesztése.
- ❖ A város-vidék együttműködése, a kölcsönös előnyökön nyugvó, együttműködéseken alapuló kapcsolatrendszer kialakítása.
- ❖ Hatékonyan és fenntarthatóan működő gazdasági térszerkezet megvalósítása az adott térség valós potenciáljainak, igényeinek és kitörési lehetőségeinek felismerésével.
- ❖ Periférikus térségek felzárkóztatása a helyi adottságaik figyelembe vételével.

- ❖ Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok szociális, oktatási és lakhatási helyzetének javítása, fejlesztése.

A dokumentumban foglalt megyei szinten releváns fejlesztési irányok a következők:

- ❖ A kedvező mező-és agrárgazdálkodásban rejlő potenciál jobb kihasználása.
- ❖ A foglalkoztatottak létszámának és arányának növelése, a képzetlen vagy alacsonyan képzett munkaerő foglalkoztatásának segítése a munkaigényes mezőgazdasági kultúrák és az erre épülő feldolgozó-ipar kialakításával, fejlesztésével, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével.
- ❖ A megye közlekedési zártságának oldása, a megyén áthaladó TEN-T közlekedési korridorok valamint ezek csomópontjai és a kapcsolódó hálózat fejlesztése, különös tekintettel a horvátországi, illetve bosznia-hercegovinai összeköttetésekre.
- ❖ A megyei fejlesztési pólus központi és idegenforgalmi funkcióinak megerősítése és a megye városainak képessé tétele az innováció befogadására.
- ❖ A helyi természeti, környezeti és gazdasági erőforrásokon alapuló komplex önfenntartó fejlesztési programok megvalósítása
- ❖ Turisztikai fejlesztések: világörökségi helyszín/helyszínek, bor, kulturális, gyógy- és termálturizmus. Az építészeti értékek védelme, az épített örökség megőrzése.

(Forrás: az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával elfogadott, a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK))

1.3.2. A megyei szint dokumentumával való összhang vizsgálata

Alapdokumentumként a Baranya megye Területfejlesztési Konceptiót és Programot vizsgáltuk. Ahogy az fentebb is látszik, a koncepció kijelöli Baranya megye lehetséges kitörési pontjait, meghatározza azokat a főbb fejlesztési irányokat, melyekre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt kíván fektetni. Az ebben a dokumentumban megfogalmazott jövőkép szerint: Baranya megye „2030-ra élhető, az erőforrásaival fenntarthatóan gazdálkodó térségi csomóponttá válik, elsősorban értékteremtő foglalkoztatást biztosító gazdasági szerkezettel, javuló gazdasági mutatókkal, ahol növekszik a foglalkoztatás és megkezdődik a társadalmi felzárkóztatás.”

A Baranya megyei fejlesztési koncepció három átfogó cél köré építi fel a cél és prioritás rendszerét, melyek az alábbiak:

- ❖ Értékteremtő foglalkoztatást biztosító gazdaság kialakítása.
- ❖ Egészséges és megújuló társadalom.
- ❖ Természet- és energiatudatos megye.

A fejlesztési koncepció hét stratégiai célja közül az első hat szintén releváns Mágocs számára is, ezek:

- ❖ Helyi gazdaságok fejlesztése.
- ❖ Tartós növekedésre képes gazdaság megteremtése.
- ❖ Piaci igényekre reagálni képes emberi erőforrások fejlesztése.

- ❖ Társadalmi felzárkózás elősegítése.
- ❖ Stratégiai erőforrások fenntartható használata.
- ❖ Elérhetőség és mobilitás javítása.

A megyére kialakított 4 területi cél közül az első:

„Hátrányos helyzetű, fejletlen gazdaságú térségek komplex fejlesztése Baranya megye nyugati felén (Ős-Dráva program területe, Szigetvár, Sásd térsége)” közvetlenül a járásra irányul és összhangban a 290/2014. (XI. 26.) A kedvezményezett járások besorolásáról szóló kormányrendelettel komplex fejlesztéseket tart hatékonynak.

(Forrás: Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió, elfogadva a 3/2014. (II. 20.) határozattal)

A megyei célokhoz illeszkedve a Megyei Területfejlesztési Programban megfogalmazott, a települési/járási „szintről” beérkezett javaslatokra alapozott, kiemelt megyei projektek közül a Baranya megye közlekedési zártságának oldása, gazdasági kapcsolatainak fejlesztése és az épített kulturális örökség fejlesztése projekt közvetve a Hegyhát Program pedig közvetlenül érinti Mágocsot.

1.3.3. Járási tervekkel való összhang

Járási szintű dokumentumok csak részterületekre készültek (esélyegyenlőség, egészség, oktatás, gyerekesély területén, a településfejlesztés, térségfejlesztés területén). A LEADER Egyesület által készített Helyi Vidékfejlesztési Stratégia céljait érdemes vizsgálni:

A Hegyháti és Komlói járás településeit magában foglaló területre érvényes jövőkép: „Népesség megtartó képességgel rendelkező népesség megtartó népesség a Mecsek-Völgyiség- Hegyhát Egyesület teljes illetékességi területén.”

A stratégiai célok rendszere a következő:

Átfogó célok:

- ❖ Együttműködésen, helyi erőforrásokon alapuló kisléptékű gazdaságfejlesztés.
- ❖ A helyi identitás, kohézió és közbiztonság erősítése valamint a klímaváltozás elleni küzdelem, a kulturált lakókörnyezet megőrzése és a lakosság egészségügyi helyzetének javítása.

Specifikus célok:

- ❖ Gazdasági kapcsolatok erősítését szolgáló feltételek támogatása és a növekedés orientált helyi akciók támogatása.
- ❖ Érték vezérelt helyi közösségfejlesztési kezdeményezések támogatása
- ❖ A lakosság szubjektív biztonságérzetét szolgáló települési kezdeményezések és egészségfejlesztési intézkedések.
- ❖ Társadalmi felzárkózást elősegítő helyi akciók.
- ❖ A fosszilis energiahordozók használatának csökkentése a térségben.
- ❖ A települési arculat fenntartása, fejlesztés.

(Forrás: Mecsek- Völgyiség- Hegyhát Helyi Fejlesztési Stratégia 2014-2020.)

A Fejlődő Baranya projektgyűjtési program keretében a Sásdon 2014. február 27-én a megye által bemutatott- A térség lehetőségei az új fejlesztési időszakban- című prezentáció a következő lehetőségeket vázolta fel a járás települései számára:

A Sásdi kistérség koncepcionális célrendszere:

- ❖ Agrártámogatások kiváltása ösztönző rendszer bevezetésével.
- ❖ Tájhasználat-váltás és víz visszatartás.
- ❖ Helyi termékek helyzetbe hozása, feldolgozóipar kialakítása és megerősítése.
- ❖ Falu és város hagyományos kapcsolatrendszerének helyreállítása.
- ❖ Oktatás megerősítése, a munkaerő-piaci helyzet javítása.
- ❖ Biomassza energetikai célú hasznosítása.
- ❖ Termálvízkinés kiaknázása és hasznosítása.
- ❖ Természeti értékekre és hagyományos falusi tájképre támaszkodó falusi turizmus.
- ❖ Kézmű- és kisipar fejlesztése.

A Sásdi kistérség céljaihoz igazodó megyei programokat pedig a következőkben jelölte meg:

- ❖ Infrastruktúra: M9-es gyorsforgalmi út fejlesztése, hivatásforgalmú kerékpárút hálózat fejlesztése, közösségi közlekedés fejlesztés.
- ❖ Turizmus: kerékpárhálózatok fejlesztése, kedvező táji adottságokra épülő turizmus fejlesztése.
- ❖ Gazdaságfejlesztés: piacok.
- ❖ Oktatás: a megye multimodális logisztikai szolgáltató szerepének erősítése, agrár- oktatási intézményekkel folyamatban lévő tárgyalások, a gazdasági szereplőkkel és az egyetemmel közösen kialakított gazdaságösztönző- és fejlesztő klaszter és működtető szervezet létrehozása.

(Forrás: A Sásdi kistérség, A térség lehetőségei az új fejlesztési időszakban, 2014. február 27., Baranya Megyei Önkormányzat, előadás másolata <http://slideplayer.hu/slide/11603960/>)

1.3.4. Mikrotérségi fejlesztési stratégia

A mikrotérségi fejlesztési stratégia 5 település, Alsómocsolád, Bikal, Mágocs, Mekényes, Nagyhajmás közös tervezése alapján készült 2014-ben.

A Stratégia a következő jövőképet tartalmazza: „A helyi gazdaság bázisára építő, élhető, fejlődő, lehetőségeket biztosító mikro térség az Észak - Hegyháton, amely épít az itt élők tudására, számít a fiatalokra, és az idősök tapasztalatára, vonzása a hagyományban és az innovációban, a megőrzött táji értékekben és a legmodernebb technológiákban, de leginkább az emberben rejlik.”

A stratégiai fejlesztési irányok mellett – fejlődő térség, élhető térség, innovatív térség- a következő kiemelt célokat nevesíti:

- ❖ A jövő generáció bevonása a tervezésbe, közös jövőkép.

- ❖ Tudatos képességfejlesztés és megtartás.
- ❖ Kommunikáció, kooperáció, koordináció a települések és szektorok között.
- ❖ A helyi gazdaság erősítése, a jövedelmek helyben tartása.
- ❖ A térségi vonzerők fejlesztése a turisztikai potenciál közös kihasználására.
- ❖ Energiahatékonyság növelése, környezeti fenntarthatóság elősegítése új technológiák bevonásával.
- ❖ „Egészségre születni”- egészségesen, munkára képesen felnőni, aktívan tölteni az időskort.
- ❖ Társadalmi felzárkóztatás, lakhatási- és energiaszegénység csökkentése komplex programokkal.
- ❖ Közbiztonság, közbizalom.

Megállapítható, hogy mindegyik szinten a komplex fejlesztések, a helyi erőforrások használata, a helyben maradó erőforrások ismerete és kihasználása van a fejlesztési fókuszban. Erről a mágocsi dokumentumok is így gondolkodnak.

(Forrás: Észak- Hegyháti Mikrotérségi Unió fejlesztési stratégia 2015-2020)

1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

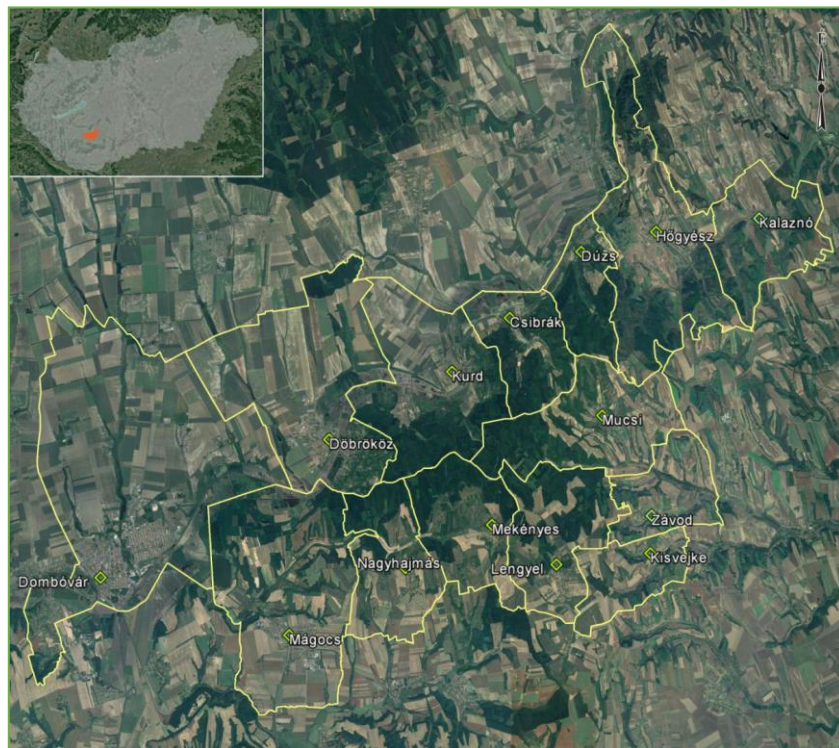
Mágocs igazgatási, valamint jelenlegi belterületi szerkezetének kialakulásában a természetföldrajzi, ill. közlekedés-földrajzi tényezők játszottak szerepet.

Az északra lévő terület domináns elemei a szántóföldek mellett az erdők, patakok és az azokra felfűződő halastavak, a déli, keleti és nyugati területeken a szántóföldek jelentik a csatlakozó területhasználatot.

Mágocs igazgatási területével határos települések rendezési terveinek fejlesztési megállapításai, melyek érintik a városfejlesztési koncepciót:

Alsómocsolád és Bikal vonatkozásában a tervezett M9-es gyorsforgalmi út befolyásolja a települések közötti területek további használatát. Az érintett területek feltárása, szabályozása, az ezzel kapcsolatos módosítások a hatályos tervezési dokumentumokon átvezetésre kerültek. A várost délen elkerülő csomóponti csatlakozással tervezett M9 gyorsforgalmi út nemcsak Mágocs, hanem a környező településekre is kedvező hatást gyakorol. Más jelentős változtatást a határos területeken ezek a települések nem terveznek. Nagyhajmás, mint szomszédos település az érintkező területeken az ott lévő szántó, gyep illetve erdő használatot jelentősen befolyásoló változtatást nem tervez. A szomszédos megyéhez tartozó, de mindössze 7 km távolságra fekvő Dombóvár Natúrparki kezdeményezése lehet hatással a településre. Az elmúlt években a Kapos Dombóvár és Hőgyész közötti szakasza mentén, valamint az e területhez délről kapcsolódó hegyháti és völgyégi térségben – a Dombóvár–Hőgyész–Mágocs „háromszögben” – fekvő települések részéről egy natúrpark alapításának gondolata fogalmazódott meg.

(Forrás: Kapos-hegyháti Natúrpark – natúrparki megalapozó szakmai háttér tanulmány – helyzetfeltárás 2017)

A tervezett Kapos–hegyháti natúrpark települései (forrás: Google Earth, letöltés ideje: 2017.10.11.)

1.5. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

A település képviselő testülete a várossá válást megelőzően 2008 áprilisában fogalmazta meg Mágocs hosszú távú településfejlesztési koncepcióját. Ebben jövőképként a következő víziót fogadta el: „Mágocs kistérségi társközpont és mikrotérségi központ „kisvárosias” település. Az értékes adottságok megőrzésével, a lehetőségek hatékony kihasználásával és a fejlődés folyamatos fenntartásával a település lakóinak otthonát, életminőségük magas színvonalát, biztos megélhetésüket és nyugodt, kulturált életfeltételeiket biztosítja. Mágocs olyan kisváros, ahol jó élni, ahol jó befektetni, természeti-, települési- és társadalmi környezetében harmonikusan fejlődő, sokszínű település.”

A stratégiai célokat a dokumentum az alábbiakban rögzíti:

- ❖ Mágocs legyen a mágocsiak otthona, megfelelő életminőséget; ellátást, egészséges, rendezett, igényes települési környezetet és erős humán infrastruktúrát biztosító „lakható kisváros”, mellyel lakói azonosulhatnak, ugyanakkor megfelelő vonzást gyakorol a befektetőkre és az idegenforgalomra.

- ❖ Mágocs legyen gazdaságilag, társadalmilag és ökológiailag egyaránt fenntartható (fenntartható fejlődés) emberi léptékű városias település, amely a természeti, települési és társadalmi környezetével harmóniában fejlődik, erősödik a humán infrastruktúra, ahol a területek és a helyi gazdaság további fejlesztése miatt esetleg bekövetkező többlet terhelés és a környezet átfogó fejlesztése során a biológiai aktivitás, valamint a terhelhetőség növelése összhangba kerül.
- ❖ Mágocs legyen erős helyi gazdasággal rendelkező település, mely elsősorban a tudásalapú gazdaság erősítésére törekszik, melynek gazdasága mindenkor kihasználja tradíciójából és kistérségi helyzetéből adódó lehetőségeket, a meglévő és fejlesztendő területi és infrastruktúra-adottságokat, a rendelkezésre álló humán erőforrásokat.
- ❖ Mágocs legyen – az országos, regionális és kistérségi koncepciók, illetve a térszerkezeti adottságok figyelembevételével – fejleszthető szerkezetű település, a kistérség erős társközpontja, mely képes befogadni a távlatban jelentkező fejlesztési igényeket, és melyben a közlekedési hálózat fejlesztései hozzájárulnak a települési környezet és a városi élet életminőség pozitív irányú formálásához.
- ❖ Mágocs legyen a kistérség oktatási, sport-, kulturális és művészeti központja, a kistérség társközpontja, a jövő tudásalapú társadalmának kialakításában jelentős szerepet játszó intelligens város.
- ❖ Mágocs legyen a mikrotérség szíve és motorja, központja.
- ❖ Mágocs legyen ismert az idegenforgalom, a konferencia-, gyógy- és termálturizmus, a vendéglátás, a szolgáltatás területén, amelyek kitörési lehetőséget biztosítanak a település és a kistérsége számára, mindenkor kihasználva hagyományait, lehetőségeit, meglévő és fejlesztendő adottságait, a rendelkezésre álló forrásait.

(Forrás: Mágocs Hosszútávú Településfejlesztési Koncepciója 2008.)

Mágocs 2009-ben megkapta a városi rangot. Első intézkedései egyikeként döntött az integrált városfejlesztési stratégia elkészítéséről. Ez a másik hosszú távú fejlesztési dokumentum. A benne megfogalmazott széleskörű társadalmi egyeztetést követően magállapított jövőkép szerint „a város alapvető célja, hogy periférikus helyzetéből kimozduljon, s egy vonzó, gazdaságilag prosperáló kisvárossá fejlődjön.” Ennek érdekében az IVS négy kiemelt célt rögzít:

- ❖ Mikrotérségi központ szerep megerősítése.
- ❖ Urbanizáltsági szint emelése.
- ❖ Vállalkozástámogatás, tökevonzás.
- ❖ Népességmegtartás.

Az akkori Városközponti városrészben történt fejlesztések, és az azóta megvalósult fejlesztések összhangban vannak az akkor kijelölt célokkal. Egyaránt történtek fejlesztések az Északnyugati rekreációs és gazdasági városrészben, valamint a délkeleti agráripari városrészben. Ugyanakkor a már ebben a dokumentumban is elkülönített az északi részen elhelyezkedő Szegregációval veszélyeztetett terület fejlesztése elmaradt, a fejlesztési elképzelések csupán az Anti-szegregációs Programban olvashatóak.

(Forrás: Mágocs város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, elfogadva a 3/2010. (01.19). sz. képviselő testületi határozattal.)

A szegregált részek, és az azóta a szegregációval veszélyeztetett helyzetbe került Széchenyi utcai rész fejlesztése tette indokolttá az IVS megújítását, a jelenleg érvényes elvárásoknak megfelelő Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozását.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Településrendezési szerződése volt a településnek 2008-ban a Rekreációs ÖKO centrum kialakítására, de mivel a vállalkozó által tervezett projekt meghíúsult, így ma már nincs érvényben. Jelenleg más szerződés nincs.

1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

- ❖ Helyi Építési Szabályzatról szóló 3/2006. (IV.1.) rendelet, (a módosításáról szóló 10/2006. (XII.27.), 17/2015. (XII.14.) 8/2016. (VIII. 25.) önkormányzati rendeletekkel egységes szerkezetben foglalt jogszabály forrása:
<http://njt.hu/njtonkorm.php?njtcp=eh3eg8ed9dr8eo9dt2ee1em8cj7bx4ce5cb8cd5cd6cf3d>
- ❖ A 14/2006. (III. 28.) sz. határozattal elfogadott és a 163/2016.(VIII. 16) sz. határozattal módosított Településszerkezeti Terv
- ❖ A 88/1998. (XI.24.) sz. határozattal elfogadott „Mágocs nagyközség településfejlesztési koncepciója”
Ennek módosításai:
 - 20/2003. (III. 25.) sz. határozat - „Mágocs nagyközség településfejlesztési koncepciójának módosítása”
 - 15/2006. (III.28.) sz. határozat – „Mágocs nagyközség településfejlesztési koncepciójának módosítása”

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv jelentős mértékű változást okozó megállapításai

Az utolsó módosítás egyik eleme stratégiai döntés, mely a rendelettel módosításra került: „A Sásd-Dombóvár 6539-es számú összekötő út északi oldalán alakult ki a város egyik legjelentősebb ipari területe, melyet a jelenleg hatályos terv 2006-ban módosított. A rekreációs terület felhasználás szándéka mára okafogyottá vált, az önkormányzat szándéka e térségben a korábbi (3/2006 (IV.1.) rendelettel jóváhagyott HÉSZ- ben rögzített fejlesztési lehetőség - azaz gazdasági és lakóterületi célú terület- felhasználás - biztosítása.

Ez a rendeletmódosítás annak is megteremtette a lehetőségét, hogy az ottani cégek területet vásároljanak, és további bővítéseket indítsanak el.

Ugyancsak jelentős változásra adott lehetőséget az a módosítás, mely napelem park létesítését tette lehetővé. Ez a fejlesztés is jelenleg a terv szintjén áll.

Megvalósult fejlesztések:

- ❖ Ipari, gazdasági területen megvalósult fejlesztések az ott működő cégek fejlesztései (az elmúlt 8 év fejlesztései a gazdasági elemzésnél).
- ❖ Volt vásártéri terület (Vásártéri út részleges kialakítása) rendezés.

Fejlesztések előkészítése:

- ❖ M9 autópályát nyomvonal szabályozás – Településrendezési Tervben átvezetve.

1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

1.7.1.1. A lakónépesség alakulása

Ahogy az ország egészére, úgy a Hegyháti járásra is igaz a folyamatos népességcsökkenés. Ha az adatokat a 2013. január 1-jén bevezetett járási rendszer területbeosztásának megfelelően vizsgáljuk, látható, hogy 2001 és 2011 között Baranya megye 10 járásának mindegyikében csökkent a lélekszám. A legnagyobb mértékben, több mint 11 százalékkal a Hegyháti Járás népessége esett vissza.

(Forrás: Mágocs Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2016)

A LEADER térség lakosság száma is folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. A 2002-es évben még közel 30 000 fős népességszám 2009-ben nem haladta meg a 28 000 fős értéket, 2015-re a térség lakónépessége már csak 26 816 fő.

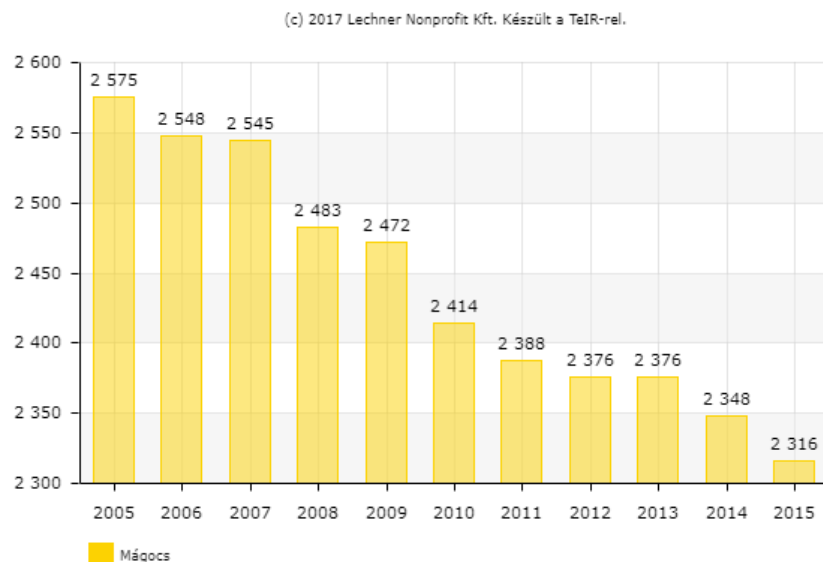
(Forrás: Leader Helyi Fejlesztési Stratégia Tervezési Sablon 2014-2020)

A rendszerváltást követően a járás egészét továbbra is az elvándorlás és a létszámcsökkenés jellemzi. Mágocsra- bár korlátozottabb mértékben- ugyanúgy igaz ez a tény.

Mágocs a XIX. század elejére vált a környék legnagyobb településévé, egyben központjává, 1848-ban már 3525 lakosa volt. A lakossága az 1930-as években volt a legmagasabb, 3800 fő feletti, ezt követően folyamatos csökkenésnek lehetünk tanúi. A II. világháború után az úgynevezett lakosságcsere során 1800 németet üldöztek ki a községből, helyükre 600 főt telepítettek be a Felvidékről.

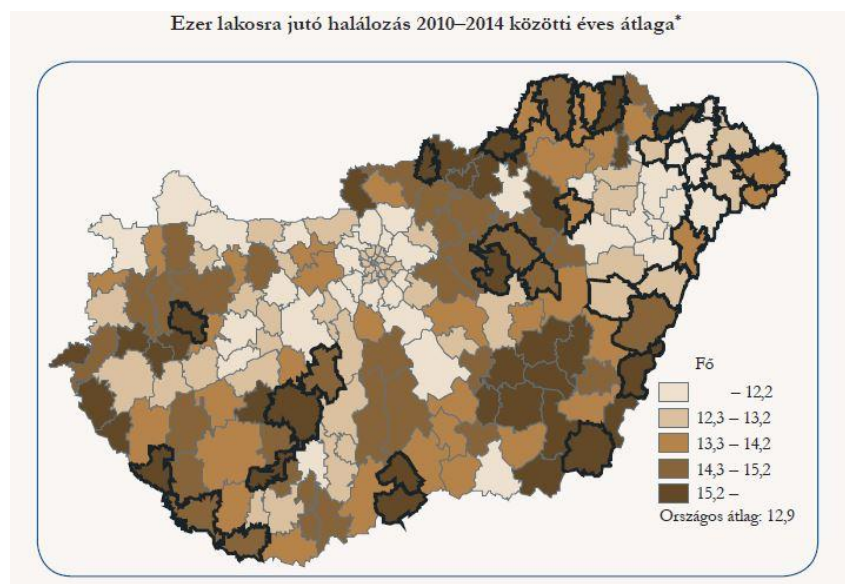
(Forrás: Mágocs Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2016)

A 90-es években nagyjából stagnált Mágocs lélekszáma, de ezután a lakónépesség folyamatos fogyása jellemezte. 2005-ben 2600 fő alá csökkent, ma pedig már csak 2316 fő él a településen. Ez azt jelenti, hogy 10 év (2005-2015) alatt a település népessége majdnem 9%-kal csökkent.

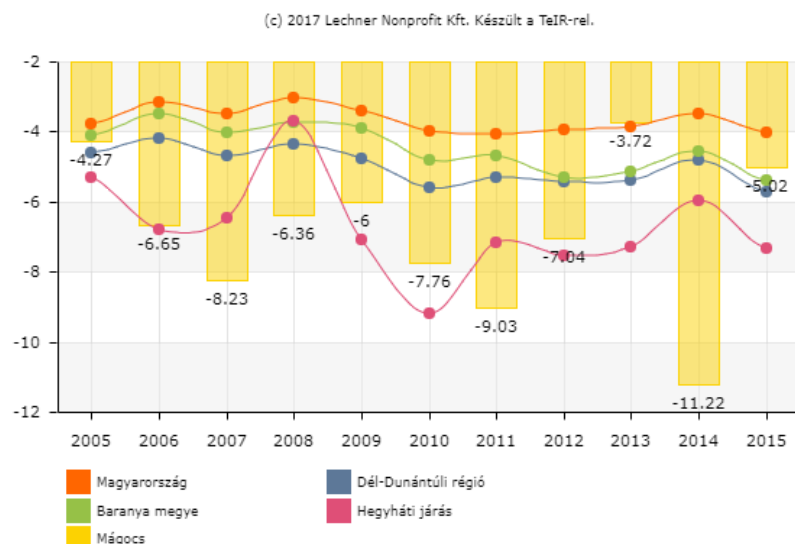

Lakónépeség (fő), (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

A Hegyháti járás a komplex programmal fejlesztendő járások közé sorolható. Ezen járások népességét összességében az átlagosnál magasabb halandóság jellemzi: 2010–2014 között éves átlagban 14,4 halálozás jutott ezer lakosra, miközben országosan 12,9. Az elveszületések és a halálozások egyenlegéből adódó természetes fogyás ezer lakosra jutó értékének éves átlaga (4,2) a komplex programmal fejlesztendő járásokban összességében némileg meghaladja az országot a 2010–2014. évi adatok alapján- fogalmaz „A komplex programmal fejlesztendő járások jellemzői, 2014” című KSH kiadvány.

(Forrás: A komplex programmal fejlesztendő járások jellemzői, 2014)

Természetes szaporodás/fogyás (ezrelék), (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

Mágocon 2015- ben 23 fő volt az élve születések száma, a halálozásoké pedig 35 fő. A fenti diagramon látható a természetes szaporodási/ fogyási ráta (az élve születések és a halálozások különbsége ezer lakosra vetítve), ami a 2015-ös adatok szerint -5,02 ezrelék, így fogyó népességről beszélhetünk. (Forrás: TEIR)

1.7.1.2. Korösszetétel, nemek közti megoszlás

A Hegyháti Járás népességének korcsoportonkénti megoszlása a HEP szerint 2014- ben:

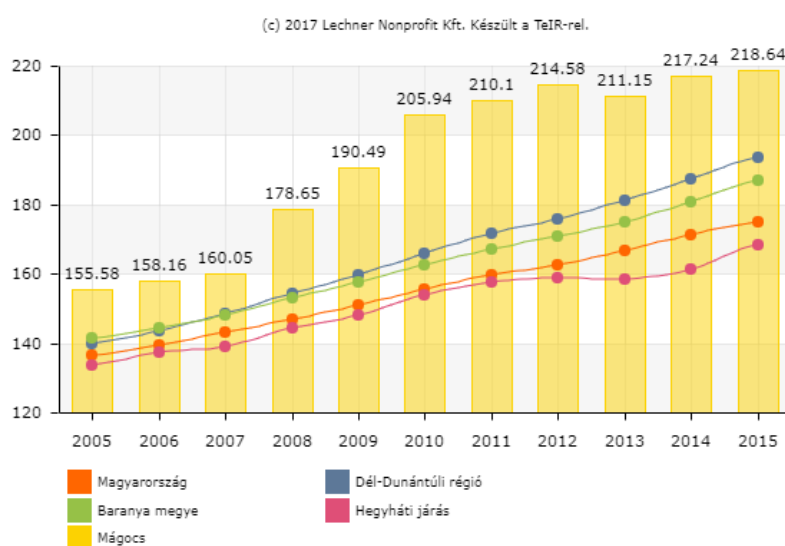
Terület - T-Star 2014	Állandó népesség száma (fő)	állandó népességből a 0-17 évesek aránya, 2014	állandó népességből a 18-59 évesek aránya, 2014	állandó népességből a 60-x évesek aránya, 2014
Sásd	3158	14,4%	58,7%	26,8%
Ág	194	23,7%	56,7%	19,6%
Alsómocsolád	331	11,8%	56,5%	31,7%
Bakóca	311	12,9%	65,9%	21,2%
Baranyajenő	475	22,9%	61,1%	16,0%
Baranyaszentgyörgy	154	19,5%	53,2%	27,3%
Felsőegerszeg	133	13,5%	57,1%	29,3%
Gerényes	269	28,3%	57,2%	14,5%
Gödre	890	18,1%	58,2%	23,7%
Kisbeszterce	91	24,2%	61,5%	14,3%
Kishajmás	222	23,9%	57,2%	18,9%
Kisvaszar	367	29,4%	58,3%	12,3%
Mágoics	2407	15,1%	58,7%	26,2%
Mekényes	304	10,2%	58,6%	31,3%
Meződ	137	15,3%	59,9%	24,8%
Mindszentgodisa	882	20,3%	59,2%	20,5%

Nagyhajmás	363	21,8%	58,7%	19,6%
Palé	115	25,2%	63,5%	11,3%
Szágy	155	16,8%	62,6%	20,6%
Tarrós	125	19,2%	54,4%	26,4%
Tékes	267	22,5%	61,0%	16,5%
Tormás	327	22,6%	57,2%	20,2%
Varga	100	19,0%	64,0%	17,0%
Vásárosdombó	1197	19,3%	55,5%	25,2%
Vázsnok	143	11,9%	70,6%	17,5%
Bikal	745	11,3%	58,1%	30,6%
Oroszló	323	19,8%	54,2%	26,0%

(Forrás: MTA adatbázis)

A Mágocsi mikrotérség lakosságának összetételére vonatkozóan fontos folyamat az elöregedés, településeinek korfája egyre inkább eltolódik, az 55-64 éves korosztály van jelen a legnagyobb számban, így közöttük a legintenzívebb a lakosságszám emelkedés. Ezzel párhuzamosan a fiatalok aránya folyamatosan csökken. Az IVS szerint Mágocson 1990-ben 19% volt az arányuk az össznépességből, 2008-ban ennél 5 százalékponttal kevesebb. A TEIR adatai szerint 2015- ben az állandó lakónépességen belül a 0-14 évesek aránya csupán 13%, a 60-x évesek aránya pedig 27%. A 15- 59 éves korosztály, azaz az aktív korúak vannak jelen a legnagyobb számban a településen, ez 60 %- ot jelent.

Az öregedési mutató az állandó népességből a 100 0-14 évesre jutó 60-x évesek számát jelenti. Ezek alapján, Mágocson 2015- ben 100 gyerekre 219 60 év feletti idős jut. Mágocson az öregedési folyamat magasan az országos szint felett van. Országos viszonylatban is elöregedő társadalomról beszélhetünk, de Magyarországon ez a szám mindössze 175. Ezek az eredmények is alátámasztják, hogy Mágocs települést folyamatosan öregedő lakosság jellemzi.

Öregedési mutató, (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

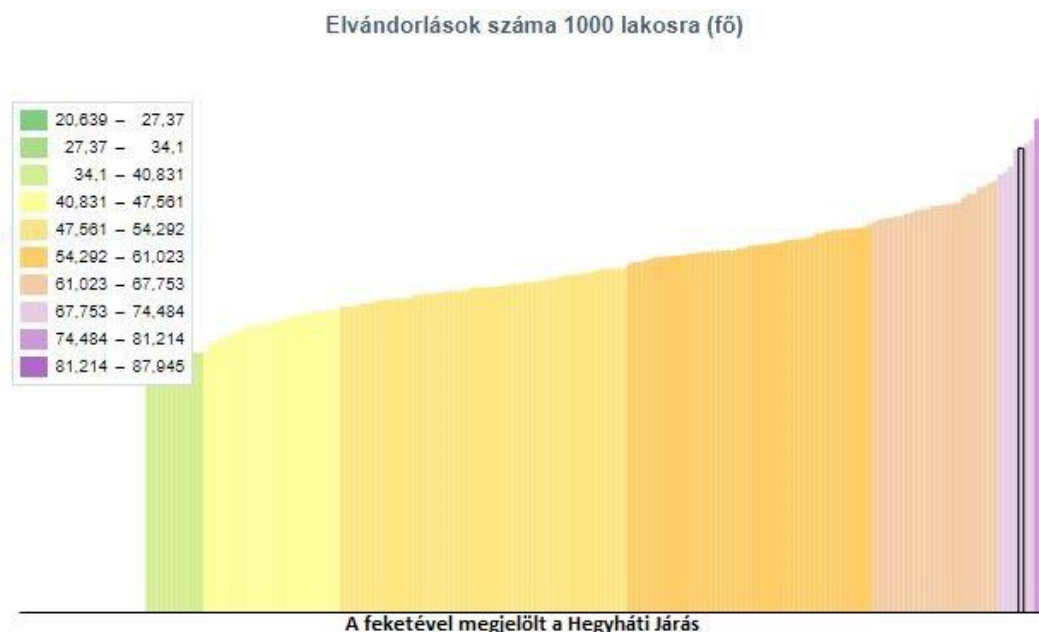
Állandó népesség (2013)

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
fő	1233	1184	2417	51%	49%
0-2 évesek			48		
0-14 éves	121	169	290	42%	58%
15-17 éves	48	24	72	67%	33%
18-59 éves	701	725	1426	49%	51%
60-64 éves	73	73	146	50%	50%
65 év feletti	290	193	483	60%	40%

(Forrás: HEP 2016)

1.7.1.3. Vándorlás

A Hegyháti Járásra általánosságban jellemző a szakképzett, illetve a főiskolát vagy az egyetemet végzettek migrációja a nagyobb városokba, ebből adódóan a fiatalok számának csökkenése és az időskorúak számának növekedése. Mint látható, a járások között is kiemelkedően magas a területről elvándorlók száma.

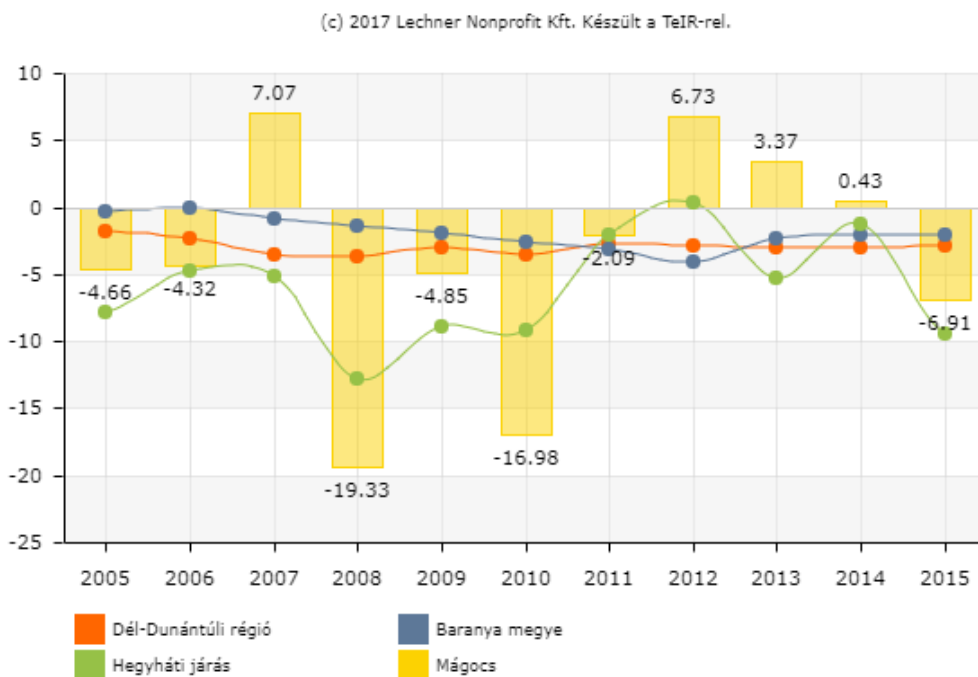
(Forrás: KSH 2011)

A „Leader Helyi Fejlesztési Stratégia Tervezési Sablon 2014-2020” szerint: A LEADER térségben az odavándorlás jellemzően a nagyobb lélekszámú településekre történt, mint Komló, Hosszúhetény, Sásd és Szászvár, valamint Mágocs. Elmondhatjuk, hogy a mikro-térségi központok húzó-vonzó erőként működnek, melyek okai főként az adott körzetek intézmény rendszerrel való ellátottsága, valamint az alapfokú szükségletek kielégítésének a

lehetősége. Azonban az elvándorlás mutatója ezeken a településeken a legnagyobb, annak ellenére, hogy a HACS területén 14 zsáktelepülés található, melyek infrastrukturális ellátottsága alacsony.

Mágocson az elmúlt 10 évben a vándorlási egyenleg többször volt negatív, mint pozitív, vagyis a települést ezekben az évben többen hagyták el, mint ahányan ide érkeztek. Ebből kiugróan negatív értékű volt a különbözet a 2008-as és a 2010-es években. Bár 2012- 2014- ig pozitív volt a különbözet, tényleges lakosságnövekedés nem volt, hiszen annyiival több volt a halálozások száma, mint az élve születések száma, hogy az évek bevándorlási többlete ezt nem tudta ellensúlyozni. Az odavándorlások száma a 2014- es évben volt a legmagasabb (142 fő), de sajnos az elvándorlások száma ennél csak 1 fővel volt kevesebb. Az elvándorlások száma 2015- ben volt a legmagasabb (152 fő).

Bevándorlás általában a környező kistépülésekből történik, míg az elvándorlás iránya elsősorban a közeli Dombóvár, Pécs, Kaposvár, és Budapest vagy egyéb nagyvárosok, leginkább a felsőbb fokú tanulmányok elvégzése és a jobb megélhetés reményében, de az elmúlt években kialakult tendencia szerint sokan mennek külföldre is.

Vándorlási egyenleg, (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

1.7.1.4. Nemzetiségi összetétel

„Az ország megyéi közül Baranyában vallották magukat a legnagyobb arányban (13,7%) valamely hazai nemzetiséghez tartozónak az utolsó népszámlálás alkalmával. Közel 53 ezer fő vallotta magát valamely hazai nemzetiséghez tartozónak 2011-ben, számuk 24 százalékkal bővült egy évtized alatt. A megyék közül Baranyában éltek a legnagyobb számban és arányban a német és a horvát nemzetiséghez tartozók, valamint a cigány nemzetiségűek aránya is meghaladta az országos átlagot. A teljes népesség és a roma népcsoport gazdasági

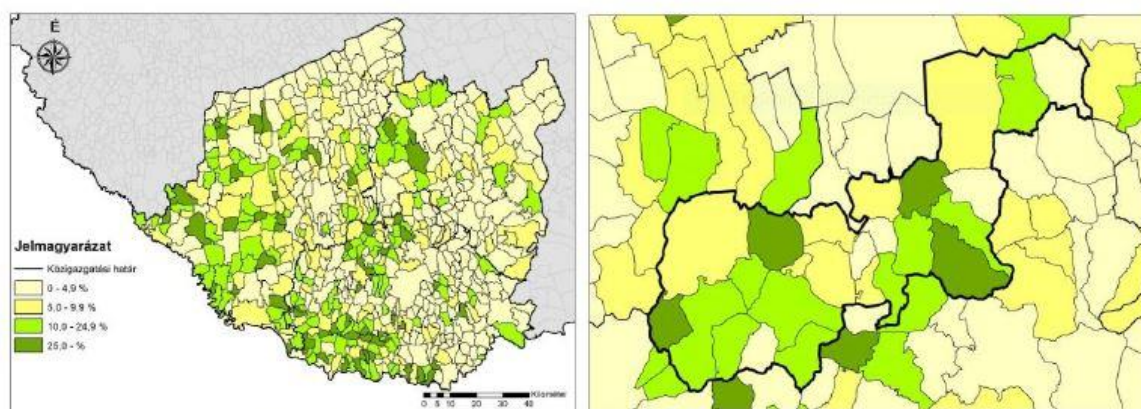
aktivitásában is sajátos különbségek figyelhetők meg. Ebben szerepet játszik a korösszetétel és az iskolázottság számottevő eltérése. A roma népességet alacsony aktivitási szint jellemzi, azaz a foglalkoztatottak alacsony arányát magas munkanélküliség kíséri. Míg a teljes népesség 36,8%-a foglalkoztatott volt a legutóbbi népszámlálás idején, addig a romáknak csupán 18,8%-a. A cigány nemzetiség aránya a második legmagasabb a sellyei (16,1) után a Hegyháti járásban 11,9 %”

(Forrás: KSH- 2011- es népszámlálás)

Régiós és járási kitekintés alapján megállapítható:

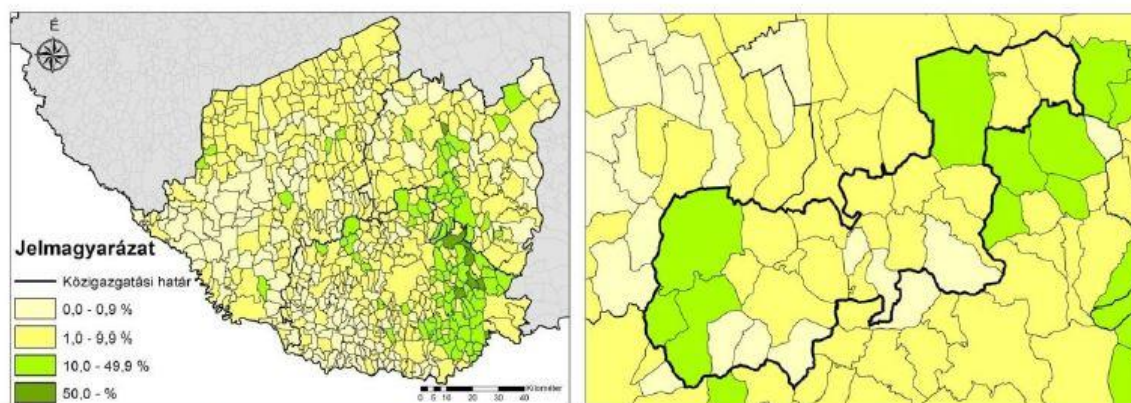
- ❖ Német nemzetiségűek koncentráltabb jelenléte leginkább a kelet-baranyai és közép-tolnai településekre jellemző, ill. a járáson belül a nyugati részen, ill. Mágocson a legjelentősebb.
- ❖ Roma népesség koncentráltabb jelenléte leginkább a dél-és észak-baranyai (Ormánság, Hegyhát) és délnyugat-somogyi településekre jellemző, a Hegyháti járás majdnem egészen számottevő.

(Forrás: Sásd Város Integrált Településfejlesztési Stratégia I. kötet 2015)

1.7-6. ábra: A jelentősebb arányú roma népesség területi elhelyezkedése

Forrás: KSH, Népszámlálás 2011.

1.7-5. ábra: A jelentősebb arányú német népesség területi elhelyezkedése

Forrás: KSH, Népszámlálás, 2011.

A TEIR adatbázisa szerint a LEADER térségben a cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya 8 %, mely nagymértékben felülmúlja a megyei és országos értéket. Települési nemzetiségi összetétel a 2011-es népszámlálás önbevallás alapján készült (emiatt az adatok torzítanak).

Mágocson két nagyobb lélekszámú nemzeti kisebbség él, a roma és a német. Mindkettő rendelkezik saját nemzetiségi önkormányzattal. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnökének becslései alapján a hivatalos nyilvántartásokban szereplőnél számottevően magasabb a romák aránya a lakónépességen belül, csak az identitásukat nem vállalják. A 2011-es választások idején romának vallotta magát 214 fő, német nemzetiségűnek 314-en a KSH nyilvántartás szerint. A roma népesség számának becslésében nehézséget okoz az is, hogy vannak a vegyes házasságok is, sokan elköltöztek a szegregált lakóterületről és a város számos utcájában a nem roma többséggel együtt élnek. A roma lakosság nagyobb részét az „Őslakosok”, kisebb részben betelepültek adják. – fogalmaz a HEP

1.7.1.4.1. A német kisebbség

A Baranyai-hegyháton a második világháborút megelőzően a németek alkották a térség legnagyobb kisebbségét, a 27 településből 16-ban a lakosság több mint fele tartozott e közösséghez. A második világháborút követő kollektív megtorlás, a kitelepítés, majd az asszimiláció és elvándorlás eredményeként ma viszonylag nagyobb számban már jóval kevesebb településen élnek, többek között Mágocson. A "szülők korosztálya" már sok esetben alig beszéli ősei nyelvét, de a hagyományok őrzése sok család számára fontos. Ezt bizonyítja, hogy a település iskolájában és óvodájában lehetőség van nemzetiségi nyelvoktatásra, illetve a településen működő Német Kisebbségi Önkormányzat aktív munkája. Mágocson a német kisebbség aránya 8 %-ra tehető a 2010- ben hatályosult IVS szerint.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010)

1.7.1.4.2. A roma kisebbség

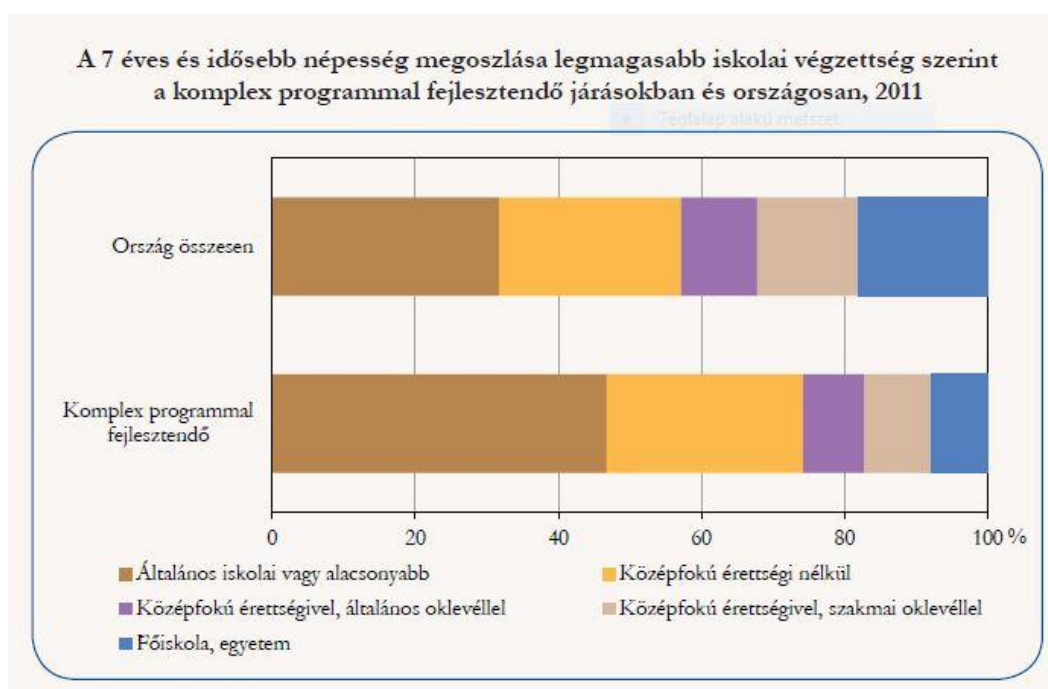
A Baranyai-hegyháton a legjelentősebb kisebbséggé a cigányság vált, amely legnagyobb, 30% körüli arányban a Mindszentgodisai és a Vásárosdombói mikrotérségben tömörül. A cigány lakosság munkaképes korú részét a rendszerváltás előtt felszívta a környező ipari vállalatok (pl. bánya). A 90-es években a képzetlen cigány munkaerő tömegesen került elbocsátásra. Mágocson a cigány kisebbség aránya 15%-ra tehető a 2010- ben hatályosult IVS szerint.

Elmondható, hogy a munkanélküliek között felülreprezentáltak a roma lakosok. Helyzetüket tovább rontja, hogy többségük mindössze 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik. A munkanélküliségből származó szegénység fokozottan érinti azokat a családokat, ahol gyermek is található. Sok esetben előfordul, hogy egy családon belül, már a második, esetleg harmadik generáció nő fel, úgy, hogy nincs előttük pozitív kép a munkáról, hiszen felmenőik is már régóta munkanélküliek. Ez a szocializációs folyamat komoly veszélyeket hordoz magában, hiszen megnehezíti a fiatal generációk munkába állásának segítését.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010)

1.7.1.5. Képzettség

Fontos mutató az iskolai végzettség, ami szintén negatív képet mutat. A Hegyháti járásban a 2011- es népszámlálási adatok szerint még az általános iskolát sem végezte el az össznépesség 1,8%- a, ami magasabb a megyei átlagnál (1,3%). Ugyancsak elmaradnak a megyei átlagtól a középfokú végzettséggel, érettségi nélkül szakmai oklevéllel rendelkezők. Kimagaslóan alacsony a járásban diplomával rendelkezők aránya (6%). Az komplex programmal fejlesztendő járásokban élők iskolai végzettsége jellemzően kedvezőtlenebb a fejlettebb területekénél. Az alábbi diagramon jól látszik a 7 éves és idősebb népesség legmagasabb iskolai végzettsége szerinti megoszlás országosan, valamint a járások tekintetében.

(Forrás: „A komplex programmal fejlesztendő járások jellemzői, 2014”
című KSH kiadvány)

A 2011 évben lefolytatott népszámlálás adataiból kitűnik, hogy a megye 7 éves és annál idősebb lakosainak 3,2%- a él a Hegyháti Járásban. A megye lakóinak 13,7%-a rendelkezik egyetemi és főiskolai diplomával, míg a Hegyháti Járásban ez az arány 6,4 %. Látható, hogy jelentősen elmarad a megyei átlagtól. A megye lakosságának csak a 26,8%-a nem szerzett 8. évfolyamnál magasabb végzettséget, míg a járásban ez az arány 35,7 %.

Ez azt tükrözi, hogy a képzettségi szintben a 8 általános iskolai végzettség jellemző a járás lakosaira. Sajnálatos tény, hogy a járásban az általános iskola első osztályát az érintett korosztály 1,8%-a nem végezte el, ami szintén magasabb a megyei átlagnál (1,2%).

7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint 2011							
terület	általános iskola			középfokú iskola			
	első évf sem végezte el	1-7. oszt	8.	érettségi nélkül szakmai oklevéllel	érettségi	egyetem főiskola, oklevéllel	összesen
		évfolyam					
Hegyháti járás	211	1788	4231	2707	2139	761	11837
Megyei összesen	4517	38641	96765	77243	94670	49560	361426

(Forrás: Népszámlálás 2011)

A Hegyháti Járás tekintetében a legfrissebb adatokat a 2017- ben készült Baranyai Paktum Stratégia és Akcióterv adja.

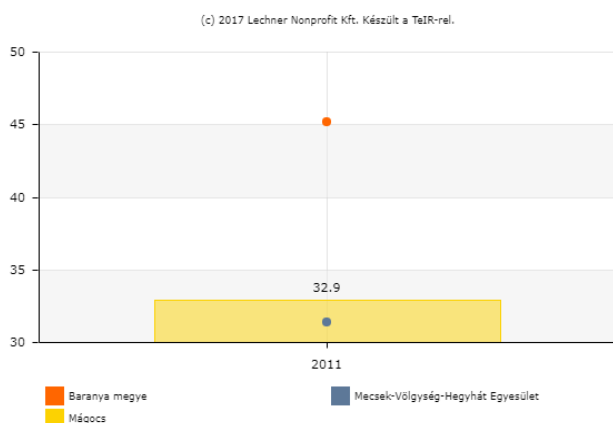
A stratégia készítésekor megkérdezettek legmagasabb iskolai végzettség szerint megoszlása:

- ❖ Befejezetlen vagy befejezett általános iskola: 27%
- ❖ Szakmunkás, szakiskola: 45%
- ❖ Szakközépiskola: 23%
- ❖ Gimnázium: 1%
- ❖ Felsőfokú végzettség: 3%

A kutatás során kiderült, hogy a Baranya Megyei Foglalkoztatási Paktum célcsoportjának egyharmada alacsony iskolai végzettségű – egy részük az általános iskolát sem fejezte be. Jellemzően középfokú szakképzettséget szereztek szakmunkás-képzőben, valamint néhány hónapos, oklevelet adó szakmai tanfolyamokon vettek részt. A célcsoport tanulási hajlandósága mérsékelt (körülbelül harmaduk említi a tanulást), igaz, hogy többségük rendelkezik valamilyen képesítéssel. A legnagyobb igény a szakképzésre van, de maguk a képzést igénylők is bizonytalanok, hogy pontosan mit is szeretnének tanulni. A legnagyobb szükség szerintük a „szakmunkára”, „valami jóra, amivel el lehet helyezkedni” van. Nyelvet és számítógépes ismeretet a fiatalabb generáció tanulna. Annak ellenére, hogy a célcsoport harmada igényelné a hivataltól, hogy indítson valamilyen képzést, mindössze 18%-uk nyilatkozott úgy, hogy hajlandó lenne tanulni, hogy munkát kapjon.

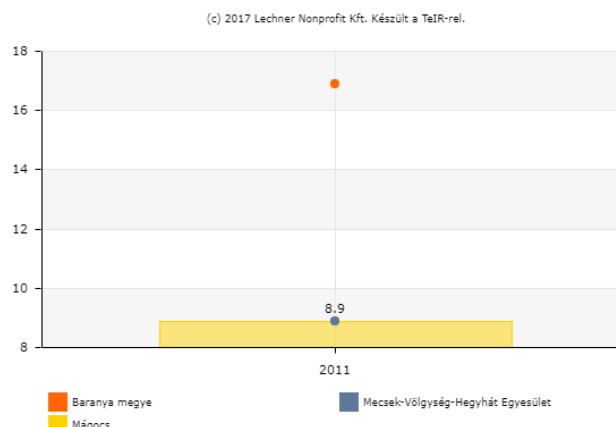
A Mágocsi mikrotérség településein a lakosság fele csupán általános iskolai végzettséggel rendelkezik, ami munkaerő- piaci szempontból nagyon előnytelen. Alig több, mint 100 főnek van érettségije, vagy felsőfokú végzettsége. Speciális probléma (de nem csak a cigány népességhez köthető) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek magas aránya.

Mágocson a 2011- es adatok szerint a 18 év feletti népesség kevesebb, mint 33%- a rendelkezik csak érettségivel. A 2001- es adatokhoz képest némi javulás látszik, hiszen abban évben mindössze 25% volt az arány. A 25 év felettiiek közül kevesebb, mint 9% rendelkezik felsőfokú végzettséggel, ami a 2001- es népszámlálás óta szintén javult, hiszen akkor még a 6%- ot sem érte el.

Legalább érettségizettek a 18 éves és idősebb népesség arányában, 2011

Forrás: TEIR

Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában, 2011

Forrás: TEIR

1.7.1.6. Foglalkoztatottság

A Hegyháti járás leszakadásának egyik kiváltó tényezője az alacsony foglalkoztatás, és az ebből következő magas munkanélküliség. Ez a folyamat a rendszerváltozással indult, hiszen ekkor kezdtek megszűnni azok a TSZ-ek és állami gazdaságok, ahol a kistelepülések lakói dolgozni tudtak. A leszakadás folyamata a 2000-es évek elején is folytatódott, s ma is tart. A járás szinte minden gazdasági, foglalkoztatási mutatója sokkal gyengébb, mint a megye / régió / ország hasonló adatai.

A járás munkanélküliségi mutatói jelentős mértékben javultak az utóbbi években. 2004-ben 13,95 százalékos, 2012-ben már 17,54 százalékos, míg 2014-ben 11,96 %-os volt a munkanélküliségi ráta. Megfigyelhető az is, hogy a mutató kisebb javulásoktól eltekintve 2004-től folyamatosan emelkedik, míg 2013-tól bekövetkezik a látványos javulás.

A Mágocsi mikrotérség foglalkoztatottsági problémáit az országoshoz hasonlóan a fiatalok és az idősebb korosztályok munkanélkülisége, a több generációs munkanélküliség, az aluliskolázottság, a rossz egészségügyi és szociális körülményekből fakadó hátrányok és az adatokkal csak áttételesen alátámasztható motivátlanság jellemzi.

A 25 év alatti fiatalok munkanélkülisége nagyobb problémát jelent, mint az idősebb korosztályoké, a pályakezdő munkanélküliek aránya: 13,85%.

A munkanélküliek döntő többsége legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, de egytizedük még azzal sem.

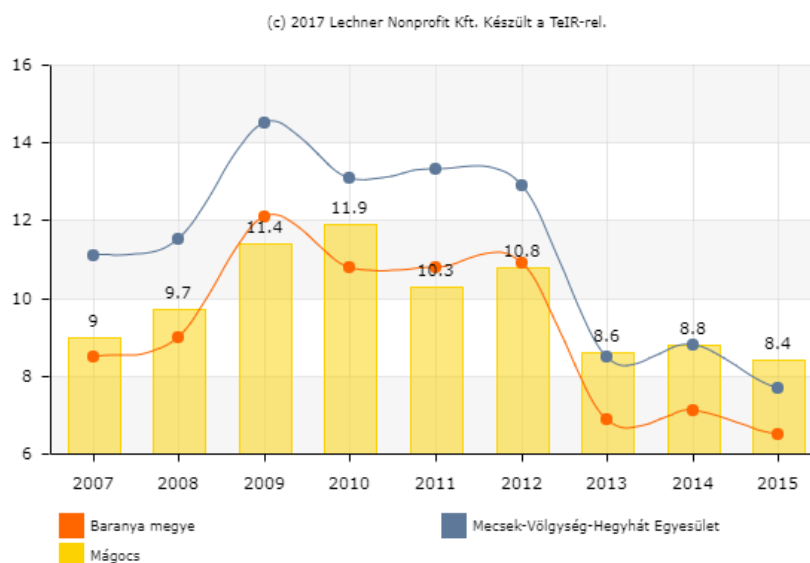
A 2011-es népszámlálás adatai szerint Mágocson a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 41,5 %, a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 18,4%, azaz a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak közel 23 %-a rendelkezik valamilyen magasabb iskolai végzettséggel, de elhelyezkedni nem tud. Ennek oka többek között a nem megfelelő (helyi igényekhez nem

illeszkedő) végzettség és/vagy munkalehetőségek hiányában kereshető. Nagy probléma az is, hogy a munkaerő kereslet, és kínálat nincs megfelelően összehangolva, a munkaadók, és a munkavállalók nem tudnak egymásról.

Mágocs további foglalkoztatáshoz kapcsolódó statisztikai adatai:

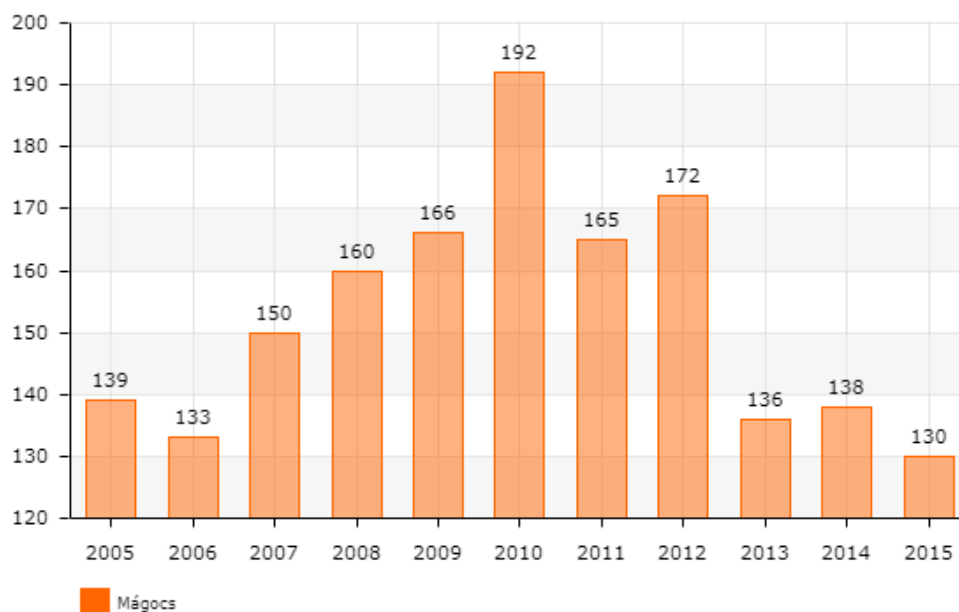
- ❖ Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 2011- ben: 54,7% (2001-ben: 48,5%).
- ❖ Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 2011- ben: 43,6% (2001-ben: 45,9%).
- ❖ Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 2012- ben: 34,7%.
- ❖ Tartós munkanélküliek aránya 2015- ben (legalább 180 napja munkanélküliek aránya az összes munkanélküli arányában): 63,1%.
- ❖ Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya 2011- ben: 32,2 % (2001-ben: 29,1%).
- ❖ Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya 2015- ben: 65,3 %.
- ❖ 25 év alatti regisztrált munkanélküliek aránya 2015- ben: 14,5 %.
- ❖ 45 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya 2015- ben: 41,9 %.

A 2015. évi adatok szerint a munkanélküliségi ráta, azaz a regisztrált munkanélküliek száma száz 15-59 éves állandó lakosra nézve 8,4%.

Munkanélküliségi ráta (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

A fenti mutatókból kedvezőnek tekinthető, hogy a foglalkoztatottság nőtt, ám az ingázók számának emelkedése jelzi, hogy ez nem teljes mértékben a helyi foglalkoztatás bővülésének tudható be. Kedvező továbbá a regisztrált munkanélküliek számában 2012-2013 között bekövetkezett több, mint 20%-os csökkenése is, ami az alábbi diagramon is látható. 2015- ben 130 fő regisztráltatta magát munkanélküliként, ami 10 éves viszonylatban a legjobb mutató.

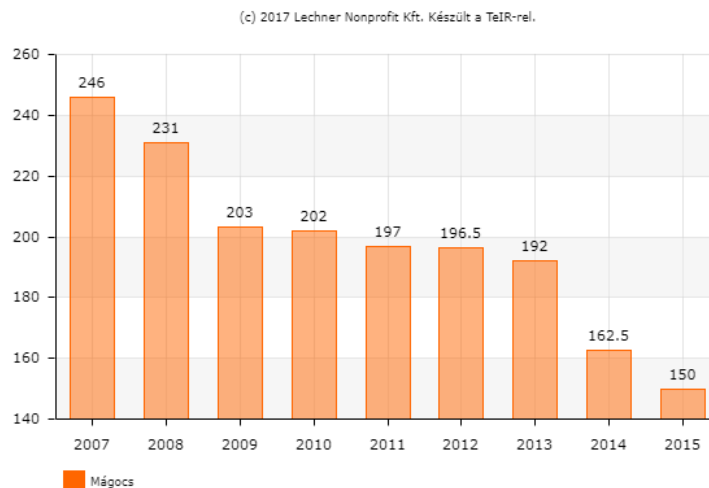
Regisztrált munkanélküliek száma (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

1.7.1.7. Jövedelmi viszonyok

A lakosság jövedelmi helyzetére elsősorban a személyi jövedelemadó adatok alapján, másodsorban az egy lakosra jutó jövedelem, illetve a segélyezési adatokból lehet következtetéseket levonni.

A város jövedelmi viszonyainak alakulását alapvetően befolyásolja az adófizetők száma. Mágocson a 100 lakosra jutó adófizetők száma 2005-2013 között csak kis mértékben növekedett, a 2013- 2015- ös időszakban viszont már 5%- os emelkedés látszik. A mutató 2005- 2015- ös években mindig a járási szint felett áll, ahol egyébként egy nagyon kedvező, nagymértékű javulás következett be, bár az értéke még így se érte el az országosát. Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem éves összege a többi területi szinthez hasonlóan növekedett. Ha összecszerűen vizsgáljuk, akkor a város csak a járáshoz képest mutat jobb adatokat, mind a megyei, mind a régiós, mind az országos adatoknál rosszabb a helyi érték.

A jövedelmi viszonyok változásának jele a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos számának alakulása. A városban a támogatásban részesülők száma 2007 óta fokozatosan csökkent.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos száma (fő)
(Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

A 2015. évi önkormányzati hivatali és intézményi források alapján:

Rendszeres települési támogatásban Mágocsra összesen 115 család részesült, 142 fő kapott lakásfenntartási támogatást.

A településen élő azon aktív korú lakosok száma, akiknek jövedelmük kizárólag központi, vagy helyi önkormányzati támogatásból származik: a foglalkoztatást helyettesítő támogatás a városban 85 személyt érintett, rendszeres szociális segélyt a városban összesen 13 ember kapott 2015- ben.

A városban 40 gyermek hátrányos helyzetűnek, 78 gyermek pedig halmozottan hátrányos helyzetűnek tekinthető 2015- ben.

A Szociális Gondozási Központ és Konyha Mágocs intézmény 2014 évi beszámolója szerint 5 fő családgondozásban vett részt és 100 fő eseti jelleggel jelent meg.

A Szociális Gondozási Központ és Konyha Mágocs tevékenységi körébe tartozik 2014. 01.01-től a gyermekjóléti szolgáltatás, melynek célja, hogy hozzájáruljon a gyermek egészséges fejlődéséhez, jólétéhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez.

2015-ben az összes mágocsi ellátott: 108 fő volt.

(Forrás: A „Közösen élhetőbb lakókörnyezetünkért, mindennapjainkért” Mágocsra című pályázat Projekt- előkészítő tanulmánya 2015)

Adatok	Ellátási terület	Ebből Mágocs	Szegregátumban	Itt tartózkodik, szegregátumban él
Alapellátás	22 fő	15 fő	2 fő	1 fő
Védelembe vétel	8 fő	3 fő	3 fő	1 fő
Szakellátás	11 fő	4 fő	3 fő	----
Utógondozás, szakellátásból kikerült	1 fő	----	----	----
Eseti	154 fő	86 fő	30 fő	21 fő

1.7.1.8. Életminőség

A lakosság életminősége számos tényezőtől függ egy településen. Ezek egyike a lakásállomány minősége. A 2011 népszámlálási adatok alapján a településen meglévő lakásállomány 949 db. A lakásállományból 2011-ban az alacsony komfort fokozatú lakások aránya 10,1 %, a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 8,4%, az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 2%. A nem komfortos lakások a szegregátumokban sűrűsödnek. Az első számú szegregátumban a lakások 48%- a komfort nélküli, félkomfortos, vagy szükséglakás.

Ha a lakásépítési trendeket nézzük, azt tapasztalhatjuk, hogy 1990 és 2001 közötti időszakban a lakások száma bővült a városban. Az ezt követő időszakban viszont megállt a lakásépítési hajlandóság. Ez nagyrészt visszavezethető, arra, hogy folyamatosan növekszik a településről elköltözők száma.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010)

A megyére, sőt az ország egészére is igaz a lakásépítési hajlandóság megcsappanása, hiszen 2008 és 2012 között Baranyában 149 településen egyáltalán nem történt lakásépítés.

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Mágocson belül differenciáltság mutatható ki az egyes településrészekben élők jövedelmi viszonyaiban, az ott élők életminőségében, amely összefügg a város társadalmának térbeli rétegződésével. A városban 2 db szegregátum és 1 db szegregációval veszélyeztetett terület található a 2011-es KSH adatok szerint:

- ❖ Ságvári utca páros és páratlan oldala (A Ságvári utca ma a Dombóvári út).
- ❖ Ady u. - Szabadság u. - Ady u.
- ❖ Rákóczi út és a Széchenyi utca kereszteződéstől délre a Széchenyi utca nyugati oldala.

Általánosságban elmondható, hogy ezek olyan területi gócpontok, ahol magas arányban és konzerválódva jelennek meg szociális problémák. Az itt élők nagytöbbsége saját erőből nem tudja megoldani élethelyzetének javítását, állapotuk állandósultnak mondható. Hosszútávon ezen területek problémái csak halmozódnak. A szegregátumok léte jelenti egyben az itt élők életminőségének megrekedését, de jelenti egyben az egész település gazdasági, társadalmi kilábalási lehetőségének akadályozását, az egész település fejlődési pályára állításának fékezését.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010)

A „3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése” fejezet részletesen foglalkozik e területekkel. A legsúlyosabb társadalmi problémák ezekben a településrészekben koncentrálnak.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők

Mágocson számos lehetőségük van a lakosoknak arra, hogy aktív társadalmi életet folytassanak, hiszen a civil szervezetek és a Művelődési Ház az év folyamán számos programot szerveznek a lakosok és a helyi közösségek számára. A programok egy része a

helyi hagyományok ápolását tűzi ki célul, más része a környező települések bevonásával, vagy akár az egész megyére kiterjedően kerül megrendezésre.

A Művelődési Háznak az állandó foglalkozásokon, ünnepségeken, bálokon túl, több új kezdeményezése volt, amelyeket hagyományteremtő céllal indított el, például a kiállítások, a múzeumi majális, vagy az élő múzeum.

A régi hagyományok őrzése több területen is fellelhető: az építészeti értékekben, a megőrzött tárgyakban, a szokásokban és az ezeket felelevenítő rendezvényeken. A Mágocsi Bokréta Óvoda egyik kiemelt óvodapedagógiai programja „Hagyományápolás élményszerűen” címmel zajlik. Az óvoda és az iskola a német nemzetiségi hagyományokat is őrzi.

A hagyományőrző rendezvények közül a legkiemelkedőbb hosszú évekig a Mágocsi (Hegyháti) Szüret volt, amely minden év szeptemberének második szombatján került megrendezésre, a Mediterrán őszi megyei szintű rendezvénysorozat keretében. Ma a Város napja és Szüreti Fesztivál ad minden ősszel lehetőséget a környék lakóinak a szórakozásra.

Évekig jelentős esemény volt a Hegyháti Beat - Rock Fesztivál, ma már más jellegű zenei rendezvények látogathatók. Mágocs ad otthont az évente megrendezésre kerülő Polgárőr Halfőző Versenynek is. Szintén nagy sikernek örvendő hagyományos rendezvény a vidám farsangi felvonulás. A Mágocson élő farsangi szokást a betelepített svábok még az őshazából hozták magukkal, ez a szokás még a két világháború között is élt. A farsang a környező településeken is ismertté vált.

A Helytörténeti Gyűjtemény és Alkotóház ápolja, éleszti, bemutatja, terjeszti és a következő generációknak átadja a mágocsi hagyományokat, különös tekintettel a német nemzetiségi kultúrára.

2013-ban alakult a M.A.SZ.aT - Mágocsi Amatőr Színjátszó Társulat. Az első nagysikerű előadás a Dzsungel könyve volt. Azóta több nagy előadás (Valahol Európában, Őz a nagy varázsló, Kis gyufaárus lány) és számtalan fellépés van már a színészpálánták mögött.

A Könyvtár kulturális, közösségi, közművelődési rendezvényeket és egyéb programokat szervez. Tudás-, információ- és kultúrákövetítő tevékenységével hozzájárul az életminőség javításához, az ország versenyképességének növeléséhez.

A Mágocs Jövőjéért Közalapítvány 1993-ban jelentette meg a település krónikáját Mágocs címmel, amit a 2001- ben megjelentetett Mágocs 1251-2001 című kiadvány követett a település történetének bemutatásával.

A Mágocsi Hírek – városi újság célja a sajtó útján folyamatos információ biztosítása, így a lakosság gyors, pontos, sokrétű tájékoztatása a városi eseményekről (közéleti, kulturális és egyéb). A városi események megőrzése, archiválása a krónika vezetésével, riportok, kisfilmek készítésével valósul meg.

A településen a kulturális sokszínűség mellett igen élénk a sportélet is. A számos szakosztállyal rendelkező Mágocs Városi Sportkör a megyei bajnokságon kívül országos szinten is képviselteti magát. A Művelődési Házban esténként jóga, gerinctorna, aerobics várja az érdeklődőket.

Népszerű, a település lakosságát megmozgató program a minden évben december 6-án megrendezésre kerülő Mikulás futás.

(Forrás: Észak- Hegyháti Kalendárium 2017)

1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1. Humán közszolgáltatások

A lakosság életminőségét jelentős mértékben meghatározza az elérhető humán közszolgáltatások, különösen az oktatás, szociális ellátás, egészségügy, kultúra, sport, stb. elérhetősége és azok minősége.

1.8.1.1. Oktatás

1.8.1.1.1. Óvodai nevelés

A város közoktatási intézményrendszerében egy óvoda, egy általános iskola és zeneiskola és egy könyvtár működik.

A Mágocsi Bokréta Óvoda Egységes Óvoda- Bölcsőde 2013.07.01-től többcélú intézményként, egységes óvoda-bölcsődei csoporttal, és óvodai csoporttal működik Mágocson. A helyi óvodásokon kívül Nagyhajmásról, Alsómocsoládról és Mekényesről is fogad gyerekeket az intézmény, jelenleg a gyereklétszám 82 fő, ebből 12 vidéki.

Négy óvodai csoport működik, melyből egy óvoda-bölcsődei csoport. Jelenleg egy kis csoport, egy középső csoport és egy részben osztott középső és nagy csoportosokból álló közösségben nevelik a gyermekeket. A pedagógiai program tartalmazza azokat a célokat, feladatokat is, melyek lehetővé teszik az SNI- s gyermekek fejlesztését, beilleszkedésük elősegítését.

Az óvoda két épületből áll, jelenleg tornaszoba működik a külön épületben, míg a fő épületben 4 csoport kap helyet. A város a TOP- 1.4.1-15 kódszámú felhívásra sikeresen pályázott a „Bölcsőde kialakítás és óvoda felújítás Mágocs városában” című projektjével, mely során az óvoda épülete is felújításra kerül.

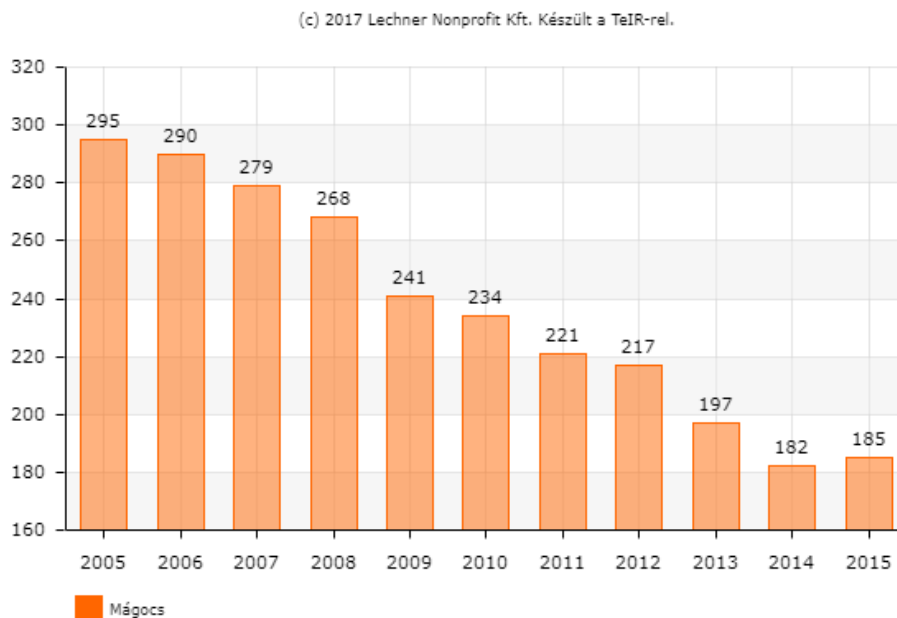
A TÁMOP-3.1.4 pályázat keretében az intézmény bevezette a kompetencia alapú óvodai nevelést, az Integrált Pedagógiai Rendszer 2008-tól működik.

Az óvodában német nemzetiségi nevelés folyik minden csoportban, mely szolgálja az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és ápolását a gyermekek identitás tudatának erősítését.

Két jó gyakorlat keretében évente tartanak szakmai napot kollégáknak, ahol bemutatják a projekteket, témaheteiket. A Magyar népművészet hetére, a német nemzetiségi hétre és más programra is rendszeresen meghívottak a szülők, az SZK képviselők, az egyéb partnerek, a fenntartó, a civil szervezetek. Az óvodát anyagilag is támogatják a civil szervezetek, nemzetiségi önkormányzatok, valamint működik egy egyesület is. Az óvoda kiváló együttműködés keretében kapcsolódik be a város életébe, segítve ezzel a gyermekek társadalmi beilleszkedését.

1.8.1.1.2. Általános iskolai oktatás

A mágocsi székhelyű Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Mágocson kívül Nagyhajmásról, Alsómocsoládról, Dombóvárról és Mekényesről is fogad diákokat. Az intézmény fenntartója és működtetője 2013. január 1-től a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ.

Általános iskolai tanulók száma

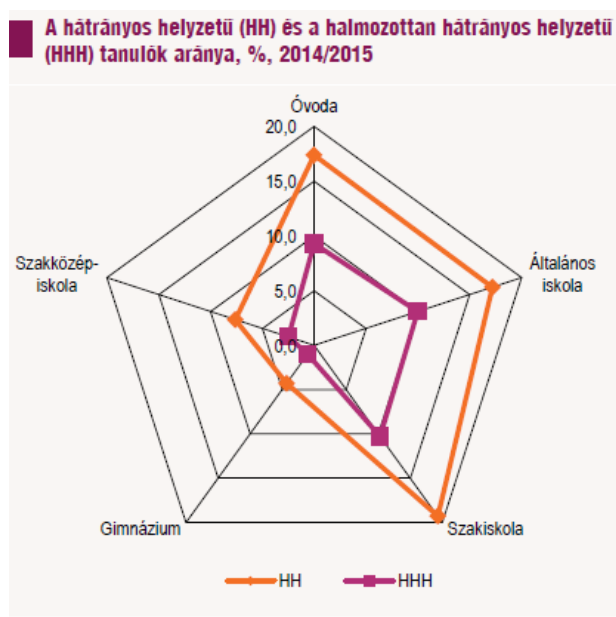
Az iskola a mikrotérség közoktatási rendszerében a legjelentősebb, de a gyereklétszám itt is folyamatosan apad.

Az általános iskolai tanulók száma 10 év alatt majdnem 40%-kal csökkent a településen. A létszámapadás megyei szinten is problémát jelent, a Baranya megyei köznevelés fejlesztési terv az alábbiakban mutatja be a helyzetet:

365. táblázat: Általános iskolás tanulók száma - Hegyháti járás

Tankerület	Település	Kapacitás	2012/2013. tanév		2013/2014. tanév		2014/2015. tanév		2015/2016. tanév		2016/2017. tanév		2017/2018. tanév	
			létszám	osztály	létszám	osztály	létszám	osztály	létszám	osztály	létszám	osztály	létszám	osztály
Sásd	Gödre	224	93	8	100	4	102	4	101	4	100	4	98	4
Sásd	Mágocs	340	217	11	234	10	239	10	236	10	234	10	229	10
Sásd	Mindszentgodisa	200	125	8	135	6	138	6	136	6	135	6	132	6
Sásd	Sásd	521	320	16	344	15	352	15	348	15	345	15	337	15
Sásd	Vásárosdombó	300	218	9	235	10	240	10	237	10	235	10	230	10
Összesen		1585	973	52	1047	46	1071	47	1059	46	1048	46	1026	45

Problémaként jelentkezik az is, hogy integrált oktatási rendszerben dolgozva magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma.

(Forrás: KSH Statisztikai tükör 2015/31.)

A fenti ábrán látható, hogy a szakközépiskolában a HH és HHH tanulók aránya még az óvodánál és az általános iskolánál is magasabb a Hegyháti Járás adatait nézve.

A Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola beiskolázási körzete: Mágocs, Nagyhajmás, Alsómocsolád, Mekényes, de a beiskolázási körzeten kívül Dombóvárról, Csikóstóttősről is fogad diákokat. Az intézmény fenntartója és működtetője 2017. január 1-től a Szigetvári Tankerületi Központ.

A Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában ma 154 fő tanul. A tantestület létszáma 18 fő. Két tantárgy oktatását tankerületi áttanítással, valamint óraadóval tudják megvalósítani. Az iskola épülete 33 éve áll, már felújításra szorul.

A 15 osztálytermen kívül jól felszerelt fizikai-kémiai előadó, technika, számítástechnika terem, zenetermek, tornaterem található. Az iskolában első osztálytól kezdve német nemzetiségi nyelvoktatás folyik, heti 6 órában. Öt éve a német nyelv tanulása mellett lehetőség van az angol nyelv tanulására is. A számítástechnikai oktatás az ötödik osztálytól kezdve, órarendbe építve folyik.

A szabadidő eltöltésének egyik preferált területe a sport, amely széles skálán mozog az iskolában. Az atlétika, a kézilabda stb. mellett kiemelkedőek a fociban és a floorballban elért eredmények. Fegyelemre, együttműködésre, a kudarcok elviselésére, a sikerek feldolgozására nevelik a sokszor magatartási problémákkal küzdő tanulókat.

Az iskola integrált oktatás keretein belül foglalkozik az SNI és BTM- es tanulókkal. A fejlesztéseket minden esetben a megfelelő szakemberek végzik.

Az iskolában 1993 óta működik a zeneművészeti képzés. A választható tanszakok: akkordikus, billentyűs, fafúvós, rézfúvós, zeneismeret. A már több éve működő zenekar a település rendezvényeit színesíti.

A Diákönkormányzat programjai a diákok mindennapi életét gazdagítja (színház, diszkó, korcsolyázás stb.).

1.8.1.1.3. Középfokú képzés

A középfokú képzésnek volt múltja a településen: 1884-ben nyitották meg Mágocson az ipari iskolát, amely a település harmadik oktatási intézménye lett. 1887-ben itt kezdte meg működését a megye első agyagipari iskolája. Az oktatást könyvtár, és egy teljesen felszerelt mintaterem- műhely is segítette. A mágocsi fazekasok termékei messze földön híresek és keresettek voltak.

2008-tól indult újra középfokú képzés a mikrotérségben Mágocsi központtal. Az érettségire való felkészítést a sajkázai Dr. Ámbédkar Gimnázium és Szakképző Iskola végezte 2016-ig. 2016 szeptemberétől szociális gondozó- és ápoló képzés indult Mágocson 15 fővel a Pécsi Szakképzési Centrum Sásdi Vendéglátóipari Szakközépiskolája kihelyezett képzése keretében felnőtteknek, ami már a helyi munkaerő szükségletre válaszul indult el a Mikrotérségi Unió közreműködésével.

A mikrotérség vállalkozói által kitöltött kérdőívek és interjúk alapján szakemberhiány van a gépészeti szakmákban: hegesztő, gépi forgácsoló, géplakatos, esztergályos, NC és CNC programozó, karbantartó, gépszerelő; az építőiparban: kőműves, villanszerelő; a mezőgazdaságban: állatgondozó, mezőgazdasági gépszerelő.

(Forrás: Észak- Hegyháti Kalendárium 2017)

A Sásdi Tankerület Esélyegyenlőségi Terve viszonylag friss adatokkal szolgál a speciális problémákat illetően. A tankerületben nagyon magas a hátrányos helyzetű (58%) és a halmozottan hátrányos helyzetű (39%) tanulók aránya. A 2013 évi kompetencia mérés eredményei országos és településtípusonkénti összegzésben elmaradást mutatnak. Emiatt nagyon fontos 2 területen a fejlesztés: az egyik a kompetenciafejlesztés, a másik pedig a pályaválasztási orientáció és motiválás. Az esélyegyenlőségi tervben rögzített feladatok megvalósítását segíti az iskolánként, illetve tagintézményenként létrehozott Esélyegyenlőségi Kör, amely széleskörű partnerségben más intézményekkel együtt figyelemmel kíséri a fejlesztendő területeket, javaslatokat tesz segítő programokra.

(Forrás: A Sásdi Tankerület Esélyegyenlőségi Terve, 2014. február)

1.8.1.2. Szociális ellátások

Az alapellátások tekintetében több változás történt az elmúlt években. A családsegítést és a házi segítségnyújtást korábban a kistérségi társulás szervezte, 2014 januárjától a Szociális Gondozási Központ és Konyha Mágocs vette át a mikrotérség mind az öt településén.

A gyermekjóléti szolgálat gondozási tevékenysége több gyermeket is érint rendszeresen. Általában a legnagyobb probléma a családok rossz anyagi helyzete, a szülők munkanélkülisége, a rossz lakáskörülmények, és ezekből fakadóan a rossz életvitelminták, családi konfliktusok, és a generációról generációra öröklődő „tanult tehetetlenség” motiválatlanság. A drog és szeszital fogyasztás komoly problémát jelent a településeken, veszélyes a gyermekekre nézve, akik egyre fiatalabb korban kerülnek kapcsolatba ezekkel a káros szenvedélyekkel.

A mágocsi Gondozási Központ által elindított Jelzőrendszeres Házi Segítségnyújtás szolgáltatás 2009. január 01-től átkerült a Sásdi Kistérségi Társuláshoz. 2015 januárjától pedig a támogatószolgálat működtetésével együtt a Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft-hez.

A mágocsi Szociális Gondozási Központ Öregek Napközi Otthonaként 1977. október 17-én 20 fő nappali ellátásával kezdte meg működését. Ma integrált ellátórendszerként működik, egy telephellyel.

Működési köre:

- ❖ Házi segítségnyújtás:
Mágocs
Ellátási szerződéssel: Alsómocsolád, Mekényes, Nagyhajmás
- ❖ Szociális étkeztetés:
Mágocs
Ellátási szerződéssel: Mekényes, Nagyhajmás
- ❖ Idősek nappali ellátása:
Mágocs
- ❖ Demens személyek nappali ellátása:
Mágocs
- ❖ Család- és gyermekjóléti szolgálat
Mágocs
Ellátási szerződéssel: Alsómocsolád, Mekényes, Nagyhajmás
- ❖ Idősek Otthona:
országos

Az intézményben működő ellátási formák:

Étkeztetés: Történhet helyben fogyasztással, elvitellel, illetve házhoz szállítással.

Házi segítségnyújtás: Az ellátást igénybe vevők saját környezetükben kapnak segítséget. Személyi és környezeti higiéne biztosítása, háztartás vitele, alapvető gondozási és ápolási feladatok, segítő kapcsolatok kialakítása és fenntartása, kapcsolattartás a hozzátartozóval, a kezelőorvossal, szociális ügyintézés.

Idősek nappali ellátása- Demens személyek nappali ellátása: Nappali ellátásban részesül a saját otthonában élő, önmaga ellátására részben képes, az intézménybe történő napi bejárást vállalni tudó, rászoruló személy. A nappali ellátás keretén belül nyújtott szolgáltatások: igény szerint napi háromszori étkezés biztosítása, személyi higiéne, egészségi ellátás, közösségi élet, hivatalos ügyek intézése, szabadidő hasznos eltöltése.

Ápolást- gondozást nyújtó intézmény: Az intézmény biztosítja a lakók korának, egészségi állapotának megfelelő korszerű fizikai, egészségügyi ellátást, pszichés gondozást, valamint a célszerű és hasznos időtöltés megszervezését, a fizikai és egészségi állapotnak megfelelő foglalkoztatást.

Család és gyermekjóléti szolgálat: A család- és gyermekjóléti szolgálat célja, hogy a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok számára a biztosított szolgáltatáson keresztül az ilyen helyzethez vezető okokat megelőzze, a krízishelyzetet megszüntesse, valamint, hogy hozzájáruljon az

életvezetési képesség megőrzéséhez, fenntartásához és fejlesztéséhez. Kiemelt célja, hogy feladatellátása során a gyermekek érdekeit és jogait védje, szolgáltatásokat biztosítson és közvetítsen.

Az Otthon nagy hangsúlyt fektet arra, hogy az ott élők minél tartalmasabban, minőségi módon élhessék mindennapjaikat, melyhez szakszerű, magas színvonalú segítséget kapnak: rendszeres háziorvosi és szakorvosi ellátás, étkezés, mentális, lelki gondozás, torna, közös foglalkozások, stb.

Az intézmény csendes, nyugodt környezetben a város központjában található, családias légkört biztosítva lakói számára.

1.8.1.3. Egészségügy

Az egészségi állapot az egyik legalapvetőbb életminőségi jellemző. Befolyásolják a genetikai meghatározottságok, az életkörülmények és az ellátórendszer elérhetősége és minősége. Ugyanakkor vannak speciális tényezők is melyekre fontos figyelemmel lenni. A foglalkoztatottsággal kapcsolatos intézkedések kedvezően befolyásolhatják a munkanélküliség negatív hatásait. Ezek közé tartozik a leghátrányosabb helyzetű csoportok (roma munkanélküliek, szegregátumokban élők) munkaerő-piaci esélyeinek növelése. A gazdasági környezet igen sok tényezőn keresztül hathat az egészségre, így az egészség javítását és a viselkedés megváltoztatását célzó intézkedéseknek is célszerű valamennyire egyidejűleg, az elérhető legtöbb szereplő bevonásával, különféle beavatkozás típusokon keresztül hatni. Az egészségi állapotfelméréseket az Európai egészségfelmérés keretében vizsgálják (ELEF), de a KSH csupán általános adatokkal és összefüggésekkel szolgál ezen a területen. „Az egészség-magatartás szempontjából a regionális különbségek jórészt az adott terület társadalmi gazdasági különbségeit tükrözik vissza, ezért nem meglepő, hogy a halandóság és az egészségi állapot vizsgálata során is tapasztalt, az ország keleti részének és a Dél-Dunántúlnak a nyugati régiókhoz viszonyított helyzete hátrányos.

Az általános tendenciák mindemellett térségünkre is jellemzők. Magas szív és érrendszeri megbetegedések, daganatos, betegségek, rossz életmódbeli beidegződések: dohányzás, szenvedélybetegségek, mozgáshiány. Emiatt is nagyon fontos, hogy milyen az ellátórendszer helyzete, a megelőzésben és a kezelésben elérhető lehetőségek.

Az egészségügyi ellátás az a terület, ahol Mágocs térségi központi szerepköre a leginkább megnyilvánul. A város és környékének lakói számára az egészségügyi alapellátáson kívül számos szakellátás is elérhető.

A kötelező egészségügyi alapellátás mellett az Önkormányzat önként vállalta az általános laboratóriumi

diagnosztika szolgáltatás ellátását is. A mágocsi laboratórium 1986 óta fogadja a betegeket. A körzetbe tartozó települések: Bikal, Nagyhajmás, Mekényes, Alsómocsolád, Tófü, Szárász, Egyházaskozár, Hegyhátmárc, és Mágocs. Évente közel 3000 beteg fordul meg az intézményben. A laboratóriumban a következő vizsgálatok készülnek: vizelet, vérékép, vércukor, süllýedés, prothrombin.

A településen fizioterápiás szakellátás is igénybe vehető ugyanezen települések számára.

Az orvosi ellátást két felnőtt és egy gyermek háziorvosi körzetbe szerveződött. Mágocsról hetente egyszer kijáró körzeti orvos biztosítja a székhelyen kívül Alsómocsoládon, Mekényesen és Nagyhajmáson is. Egyéb egészségügyi szolgáltatás, pl. gyermekorvosi -, fogorvosi- és üzemorvosi ellátás, gyógyszerár szintén elérhető a városban.

A gyermekek és szülők számára az egészséges életkezdést segítő védőnői ellátás 4 település esetében két védőnői körzetbe van szervezve Mágocs központtal. Vállalkozói formában 2 védőnő látja el az alsómocsoládi, mágocsi, mekényesi, nagyhajmási családokat. Az egészségi állapotok tekintetében a legrosszabb a helyzet a hátrányos helyzetű családok esetében mutatható ki.

(Forrás: Észak- Hegyháti Mikrotérségi Unió Fejlesztési Stratégia 2015- 2020)

1.8.1.4. Kultúra, sport

2014. július elsejével alakult a Tarnai Nándor Városi Könyvtár és Kulturális Intézmény, mely magában foglalja a Könyvtár, a Művelődési Ház, a Helytörténeti Gyűjtemény és Alkotóház, a Rendezvényház és a Tekepálya épületeit.

A Művelődési Ház állandó és időszakos programokat kínál az ide látogatóknak: kiállításokat, szakmai bemutatókat, filmvetítéseket szervez. Támogatja a helyi társadalom kapcsolatrendszerét, közösségi életét, érdekérvényesítését, melyet tárgyi és szakmai információkkal segít. Segíti a településen működő civil szervezetek munkáját, rendezvényeik szervezését.

Színház, hangverseny és műsorrendezési tevékenység végez. Biztosítja a szórakozás, a szabadidő kulturált eltöltéséhez szükséges tárgyi és személyi feltételeket.

A Könyvtár lakóhelyi, nyilvános, közszolgálati intézmény, 20 000 kötet és 80 féle folyóirat áll az olvasni vágyó lakosság rendelkezésére. A lakosság könyvtári, informatikai ellátását biztosítja.

A város központjában található Rendezvényház ad otthont a reprezentatív programoknak. Itt kerül megrendezésre pl. a „Szonzori est”, az „Idősek köszöntése”, de az önkormányzat a közmeghallgatást is itt tartja. A felszerelt konyhával, teljes infrastruktúrával rendelkező Rendezvényház bérelhető családi és egyéb rendezvények megtartására. A szintén bérelhető Tekepálya baráti, családi összejövetelek megrendezésére ad lehetőséget.

Mágocson található egy gazdag Helytörténeti Gyűjtemény, melynek különlegességei: az egyházi szoba, Kodály Zoltán mágocsi látogatásáról és Balatoni Mátyás zeneszerzőről őrzött tárgyak és emlékek, valamint a régi mesterségek eszközei. Itt kapott helyet a Helyi Értéktár Szoba is.

Mágocs sportéletének szervezésében jelentős szerepet vállal a Mágocs Városi Sportkör. A jelenleg működő, aktív szakosztályok: labdarúgás (Megye III., Öreg Fiúk), férfi kézilabda,

természetjáró szakosztály, asztalitenisz. 2014- ben létrejött a MAKK (Mikrotérségi Amatőr Kerékpáros Klub), hogy a kerékpározást kedvelőknek közös programokat szervezzen.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Mágocs város Helyi Esélyegyenlőségi Programja külön foglalkozik, és intézkedéseket fogalmaz meg a mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők esélyegyenlőségének javítására.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét.

Intézkedési területek:

Feltárt problémák	Intézkedések neve
Munkanélküliek magas száma, ezzel nő a nélkülöző személyek száma	Közfoglalkoztatás rendszerének fenntartása, a foglalkoztatottak számának növelése a mélyszegénységben élők
Alacsony iskolázottság a romák között	Felzárkóztatásra lehetőség biztosítása
Szocializációs problémák	Minél több közösségi program szervezése, generációk, nemzetiségek bevonásával
A tartós munkanélküliek száma folyamatosan emelkedik	Az álláslehetőségek felkutatása, gyűjtése
A településen élő romákról és mélyszegénységben élőkről nincs releváns indikátor	Felmérés, adatgyűjtés a romákról
Problémát jelent az egységes fogalomrendszer hiánya: a gyermekvédelem, az egészségügy a „veszélyeztetett gyermek” fogalmat használja, amelynek a megítélése számos szubjektív elemet takar és mást alkalmaznak köznevelési intézmények.	Fogalomrendszer egységesítése
Minden gyermek megfelelő étkeztetésének a biztosítása.	Szociális, gyermekjóléti ellátások során célzott támogatások
Magas az egyedül élő idősek száma	Programok szervezése, bővítése
Áldozattá válás idős korban	Tájékoztatás, figyelem felhívás
Nem áll rendelkezésre releváns indikátor ahhoz, hogy pontos képet kapjunk a településen idős lakosság valós élethelyzetéről	Idősek helyzetének a komplex felmérése
Generációk közötti kapcsolati nehézségek	Előadások szervezése, generációs

	programok szervezése
A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas	Felvilágosítás, tanácsadás
A TGYÁS, GYED, GYET, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Részmunkaidős foglalkoztatás ösztönzése
A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	Baba, mama klubok alakítása
A foglalkoztatáshoz jutás és a foglalkoztatásban való megmaradás felkészült támogató személyek vagy az akadálymentesítettség hiányában nem valósul meg.	Teljes akadálymentesítés a településen
Egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe.	Az egészségügyi, szűrőprogramokra történő eljutás segítése
A fogyatékos személyek információk hiányában nem jutnak hozzá a részükre járó pénzübeli vagy természetbeni juttatásokhoz	Tájékoztatás
Elszigetelődés, magányosodás megelőzése, fejlesztés	Fogyatékos személyek részére nappali ellátás kialakítása

1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

A település gazdasági súlyát, szerepkörét csak a tágabb környezet bemutatásával a térségi gazdasági folyamatok elemzésével párhuzamosan lehet értelmezni, ezért a gazdasági pozíciót és szerepkört így módon a megye a járás és a település egymás utáni bemutatásával alapozzuk meg.

1.9.1.1. Baranya Megye

1.9.1.1.1. Gazdasági pozíció

A Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptiót megalapozó helyzetelemzés szerint a gazdaság területén számos elmaradás tapasztalható a megyében:

„Az egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) összegét tekintve Baranya megye pozíciója csaknem 10%-ot romlott az országos átlaghoz képest a 2000 és 2010 közötti időszakban. 2010-ben Baranya megyében az 1 főre jutó bruttó hazai termék az országos átlag 67,6 %-a

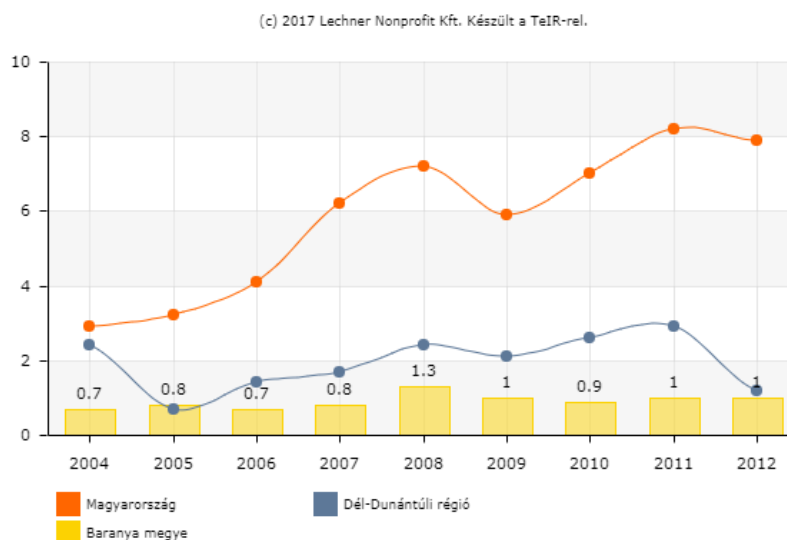
volt, míg 2007-ben még 71,1%- a, jól látszik, hogy folyamatos a csökkenés. A megye az ország 19 megyéje közül a 13. az egy főre jutó GDP sorrend alapján 2010-ben, ez a pozíciója jellemző évek óta”.

„2011 évben a megye országos megyesorban elfoglalt utolsó helye, melyen Nógrád megyével osztozik, az ipari termelés népességárányos mutatószáma alapján nem változott. 2012 év január és júniusa között mintegy 373 ezer forint ipari termelési érték jutott a megye egy lakosára, ez az országos átlag nem egészen egyharmada.”

A 2014-es KSH összefoglaló szerint 2013-ra a helyzet tovább romlott az egy főre eső GDP csupán az országos átlag 65,8 %-a.

„Baranya megye gazdasági potenciálja Pécssett összpontosul, a leszakadó, periférikus helyzetű térségek rossz gazdasági mutatókkal rendelkeznek. Ezen térségek fejlesztésének egyetlen esélye a területileg integrált, komplex programokkal történő megújulás (például Ős-Dráva program)”

(Forrás: Baranya Megyei Területfejlesztési koncepciót megalapozó helyzetelemzés 2014)

Fajlagos export értékesítés (millió Ft) Egy foglalkoztatottra jutó export értékesítés (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

Friss elemzések készültek a Baranya megyei Foglalkoztatási Paktum stratégiai anyagának megalapozásakor, melyek szerint:

„Baranya megyében 2015-ben az ipari termelésben a gazdasági növekedés jelentősen elmaradt az országos átlagtól. Az építőipar teljesítményének értéke viszont 2015 végére már az országos átlag felett volt. Az építőipar növekedése azonban elsősorban Pécs fejlesztéseinek hatása.”

„Ugyanakkor az építőipar az, amely az alacsony végzettségű, szaktudással rendelkező munkaerőt nagyobb számban tudja felvenni a többi ipárhoz képest. A munkaerő felvevő képessége az ilyen beruházásoknak a megye legelmaradottabb részeinek szempontjából tehát viszonylag kicsi.”

A gazdasági fejlődés egyik meghatározó tényezője a közlekedési infrastruktúra. Baranya megye ebből a szempontból sincs jó helyzetben.

Az M6-os, M60-as autópálya átadása nem váltotta be a befektetés élénkítő hatásához fűzött reményeket. Az elérhetőség javulásával sem sikerült jelentős eredményeket elérni. A déli határhoz vezető autópálya szakasz megépítése még nem kezdődött meg, bár vannak már biztató jelek.

A távolsági közösségi közlekedés fontos tényező a munkaerő mobilitásában. A munkába járás feltételei a kistelepülések lakosságának munkavállalási lehetőségeire nem elhanyagolható hatással vannak. Az ingázás körülményei, az úton töltött idő például a családos munkavállalók esetében rendkívül fontossá válnak. A távolsági közlekedés fejlesztése nem megfelelő, a tervek még nem láthatók. Ezért a megye aprófalvas zsáktelepüléseiről Pécsre és a megye más városaiba történő eljutás a mindennapi ingázással járó munkavállalást megnehezíti.

1.9.1.1.2. Gazdasági szerkezet

„Az ipari termelő vállalatok teljesítményértéke csökkenő tendenciát mutat. A vállalkozások a megrendelések hiányáról számolnak be, ugyanakkor a munkaerőhiányra is panaszkodnak. Baranya megyében az iparban tevékenykedő gazdasági szervezetek aránya csak 4 százalék. Az iparban foglalkoztatottak, valamint a jövőben várható új munkahelyek száma az ipari szektorban nagyon alacsony.

Baranya megye Paktum projekttel érintett része, főleg a legelmaradottabb részei nem tekinthetők gyorsan fejlődő térségnek, ezért befektetés vonzó ereje sem elég nagy. Eltekintve néhány város ipari parkjaitól, infrastrukturális kiépítettsége sem megfelelő, munkaerő-piaci kínálata kimondottan előnytelen, ezért az ipar jelentős fejlődése a jelenlegi állapot alapján nem várható.”

„Az élelmiszeripar és feldolgozóipar szempontjából már nagyobb esélyei vannak Baranya megyének a fejlődésre. Ennek lehetőségét a mezőgazdaságban, erdőgazdálkodásban tevékenykedő gazdasági szervezetek megyei szinten kiemelkedően magas száma adja meg. A megye gazdaságfejlesztési stratégiájában ezt az ágazatot érdemes kiemelten kezelni, mert egy kitörési pont lehet. „

(Forrás: Baranya Paktum Stratégia és Akcióterv 2017.)

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) megyére meghatározott fejlesztési irányai az adottságok minél jobb kihasználását tűzik ki célul:

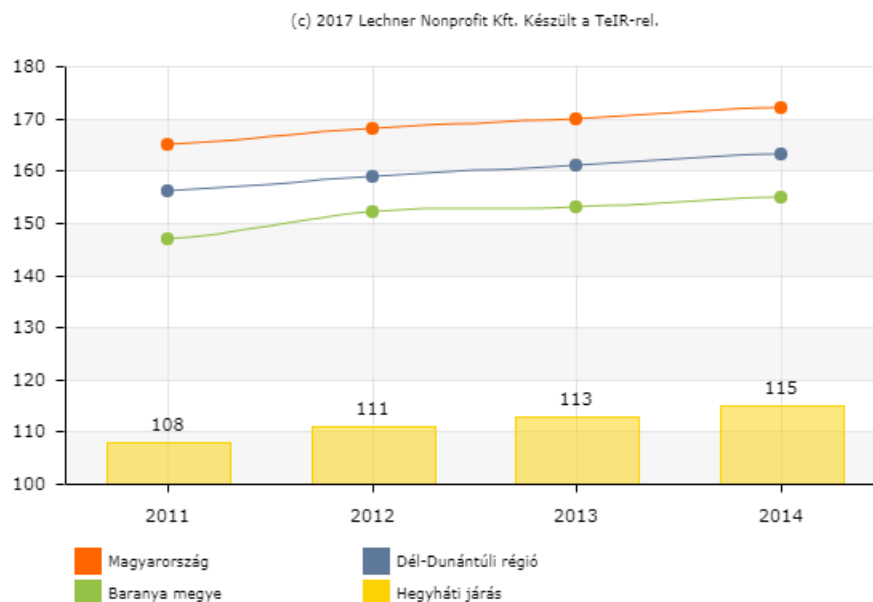
- ❖ A kedvező mező-és agrárgazdálkodásban rejlő potenciál jobb kihasználása.
- ❖ A rugalmasan reagálni képes szak- és felnőttképzési rendszer fejlesztése.
- ❖ A foglalkoztatottak létszámának és arányának növelése, a képzetlen vagy alacsonyan képzett munkaerő foglalkoztatásának segítése a munkaigényes mezőgazdasági kultúrák és az erre épülő feldolgozó-ipar.

(Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK))

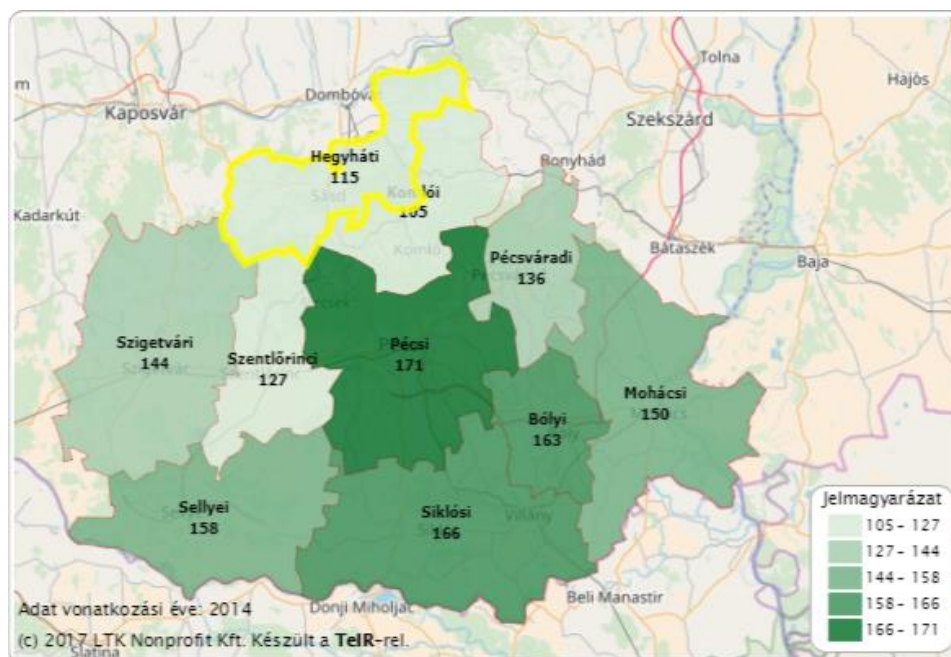
1.9.1.2. A Hegyháti Járás

1.9.1.2.1. Gazdasági pozíció

A járásban regisztrált gazdasági vállalkozások száma messze elmarad az országos átlagtól, jóval alatta van a régiós és a megyei átlagnak:

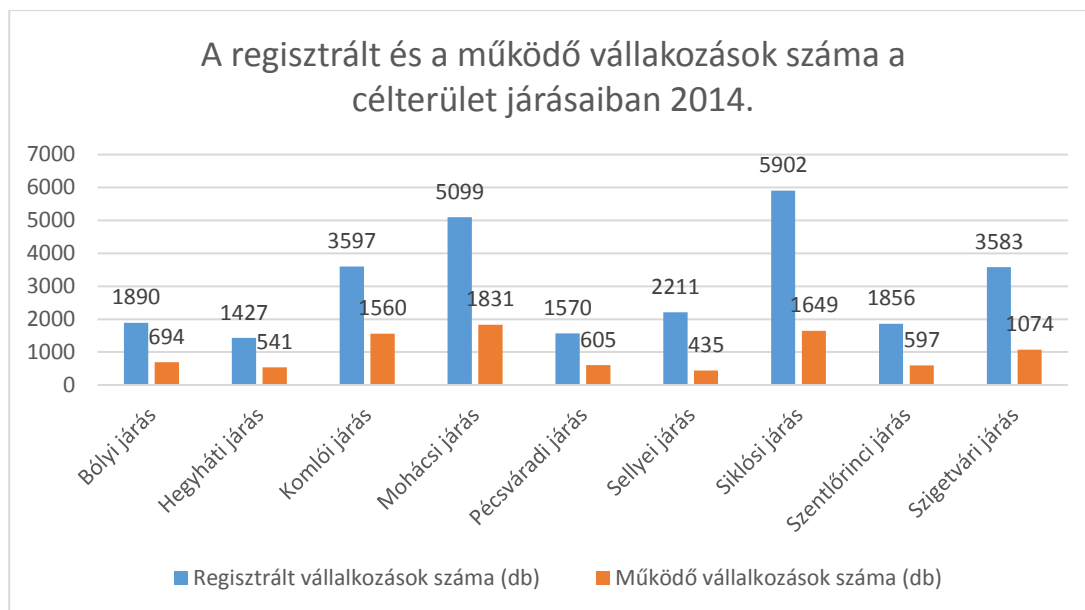

Regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra, 2011-től (Forrás: TEIR letöltés ideje: 2017. október)

Regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra, 2011-től (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

A helyzetet tovább árnyalja a regisztrált vállalkozásokon belül a ténylegesen működő vállalkozások aránya, melyet a Baranya Paktum Stratégia és Akcióterv 2017. helyzetfeltáró munkarész ismertet.

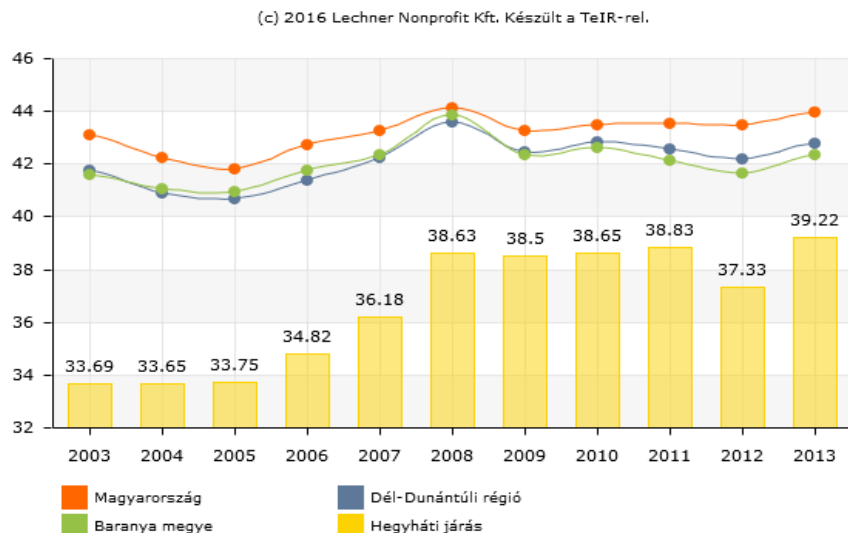

***A regisztrált és a működő vállalkozások száma a célterület járásaiban 2014.
(Forrás: KSH adatai alapján az MSB Zrt. szerkesztése)***

Az ábra is jól mutatja, hogy a járásban a vállalkozásoknak csupán egyharmada aktív. A járás gazdasági helyzete az utóbbi években inkább romlott, mint stagnált. A közigazgatási, egészségügyi, oktatási centralizálások eredményeképp a foglalkoztatók száma egyre csökkent, mára a legnagyobb foglalkoztatók az önkormányzatok és intézményeik lettek, így a munkanélküliség is egyre magasabb. Nagyon kevés vállalkozás tud megmaradni a térségben, ennek eredménye a munkahelyek számának csökkenése. A közfoglalkoztatás jelenti sok településen az egyetlen lehetőséget valamilyen szintű önellátásra.

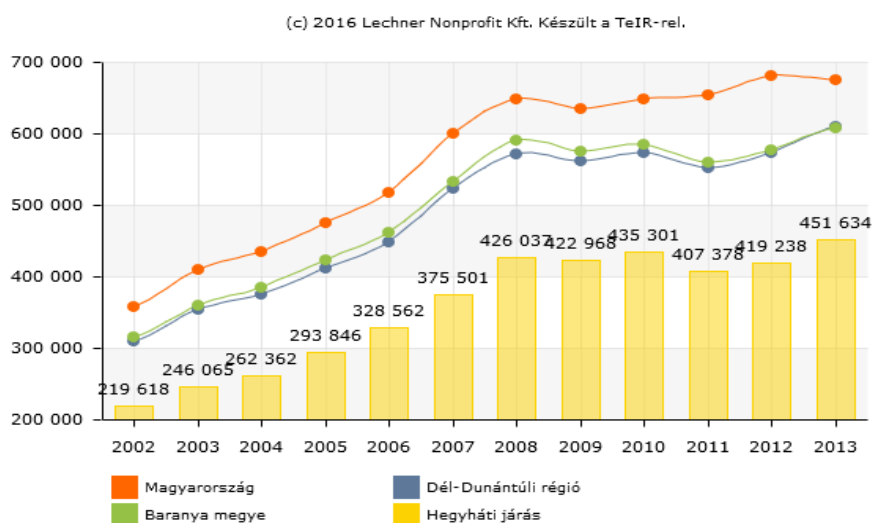
(Forrás: Járási HEP 2015)

Jellemző adat lehet az adófizetők aránya (százalék) a népességben belül.

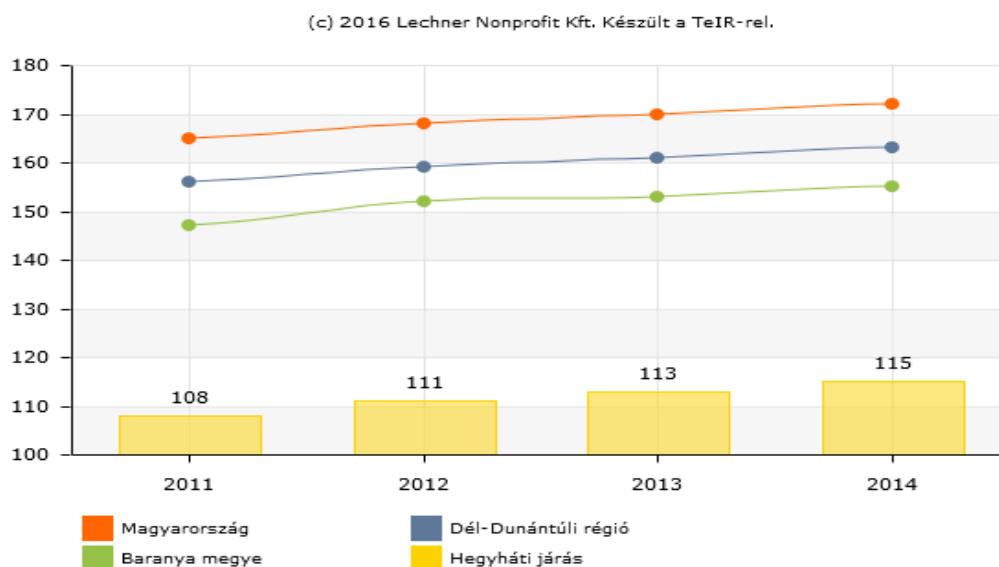
SZJA alapot képező jövedelemmel rendelkezők száz állandó lakosra vetített száma.
(Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

Ennél is árnyaltabb képet kapunk, ha megnézzük a járásban az egy lakosra jutó összes nettó jövedelmet. Ez az összeg 2014-ben 451.634 Ft volt, 66%-a az országos átlagnak, ami 675.000 Ft-ot jelentett. Sajnos a régiós és megyei átlagtól is nagyon nagy a lemaradásunk, ugyanis ott, ezek az értékek 610.522 Ft-ot mutattak. Ha egy kicsit utánaszámolunk, s egy 4 fős háztartást veszünk két közmunkás keresővel, könnyedén kiszámíthatjuk, hogy náluk kb. 360.000 Ft az egy főre jutó nettó jövedelem. A kistérségi átlag ennél csak mintegy 90.000 Ft- al magasabb, úgyhogy könnyedén beláthatjuk, hogy kik a legfőbb foglalkoztatók a Hegyháti járásban, s rájöhetünk arra is, hogy a gyerekes családoknál milyen megélhetési problémákkal küszködnek! (Forrás: Járási Tükör 2016.)

Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem (Ft/év), (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

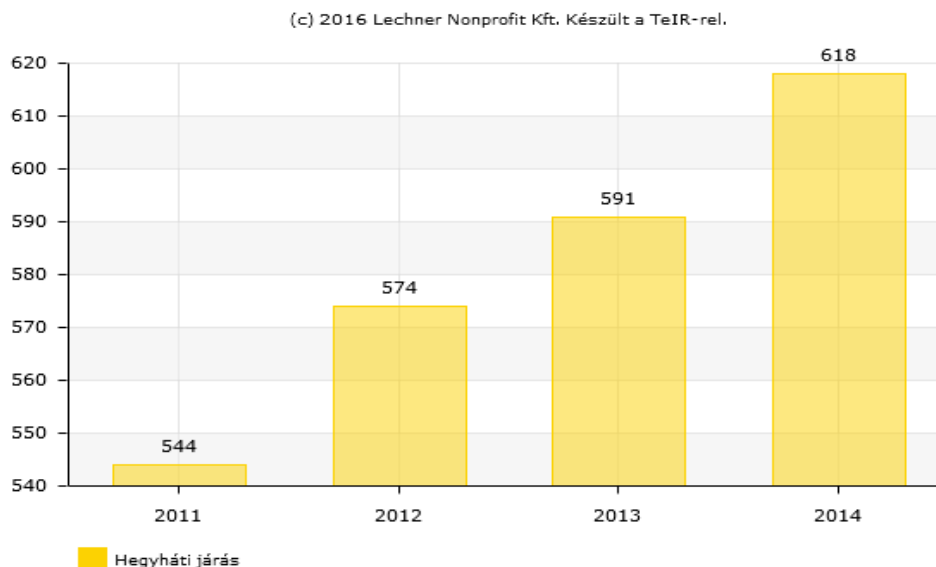
Jellemző adat még a vállalkozások száma és aránya a megyéhez, régióhoz, országhoz:

Regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra, 2011-től, (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

1.9.1.2.2. Gazdasági szerkezet

A Hegyháti járás gazdasági szerkezetét tekintve az ipar részaránya nagyon alacsony, az építőiparral együtt sem éri el a 10%-ot a részesedése a szektorban tevékenykedő vállalkozásoknak az összes regisztrált vállalkozáshoz viszonyítva. A térségre az is jellemző, hogy rendkívül magas a mezőgazdasági, erdőgazdasági szereplők aránya. A „kistérségben” ez az arányszám 26,8 %, míg az országos adat 3,3 %. Ez leginkább a természeti erőforrásokra vezethető vissza, hiszen magas az erdősültség foka és a szántók aránya is. Ezen a területen folyamatos bővülés tapasztalható. A térségre jellemző a haltermelés is. Ezt a tevékenységet a járáson belül leginkább a Mágocsi mikrotérségben végzik, ahol 9 mesterséges halastó található.

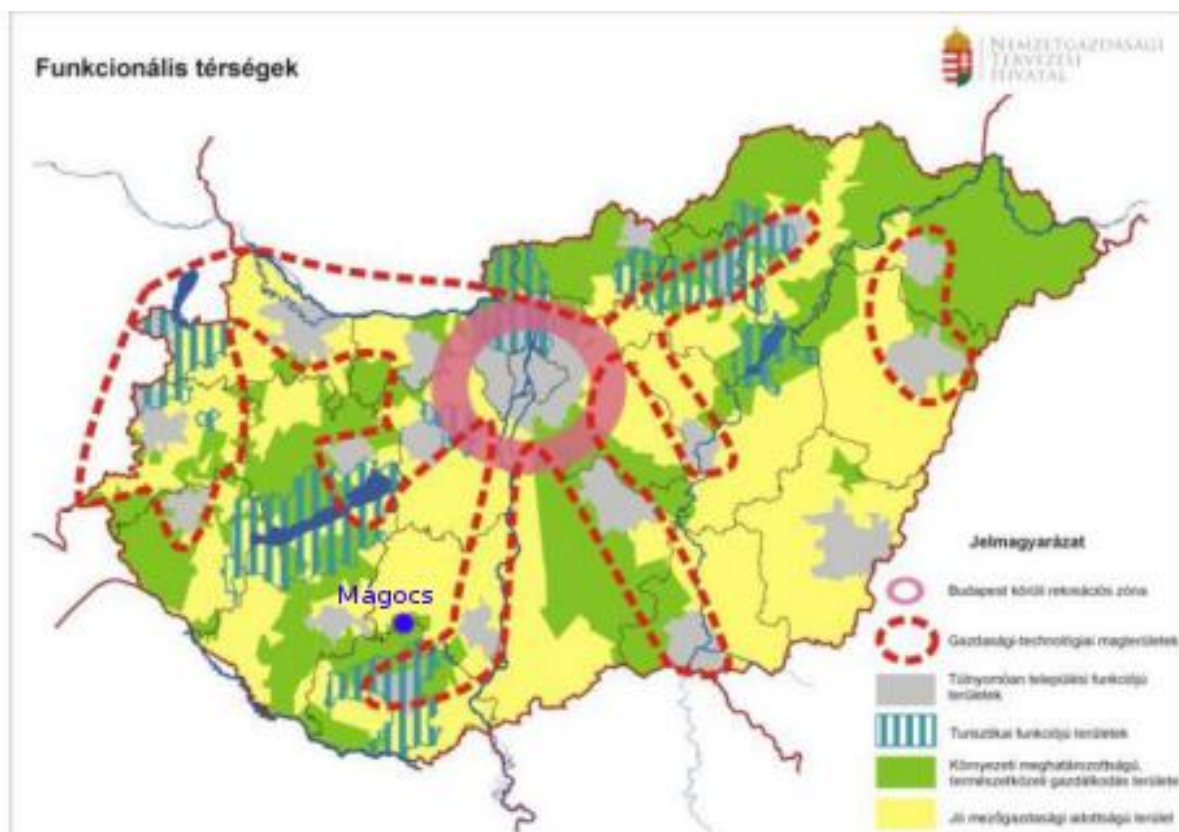
Regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban, 2011-től (db), (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

1.9.1.3. Mágocs város

1.9.1.3.1. Gazdasági pozíció

Mágocs mikrotérségi központ, ami néhány területen többletet jelent a gazdaságban és a szolgáltatások helyben való elérésében, de a 2009 óta városi rangú település más szempontból fejlesztéspolitikai árnyékhelyzetben van. Három megye „belső periferiáján” helyezkedik el. Dombóvár, a legközelebbi kisváros Tolna megyéhez tartozik és a járásközpont, Sásd pedig a Hegyháti járás székhelye. A megyeszékhelyek közel egyforma távolságban átlagosan 50 km-re vannak.

A gazdasági meghatározottságot, funkciót tekintve az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) besorolása szerint a járási székhely Sásddal együtt a „Környezeti meghatározottságú, természetközeli gazdálkodás területek” közé tartozik.

Funkcionális térségek Magyarországon (Forrás: OFTK, pp: 109, letöltés ideje: 2017. október)

1.9.1.3.2. Gazdasági szerkezet

A gazdasági szerkezetben az országos viszonyokhoz képest is nagyságrendileg magasabb az agrárjellegű vállalkozások aránya. Jellemzően a gabonatermelés- és a mikrotérségen belüli vállalkozásoknak köszönhetően- a baromfi, nyúl, sertés és szarvasmarha tenyésztés a jellemző. Speciális tény az is, ami a vidéki Magyarországon, néhány nagyvárostól eltekintve ritka, hogy a fémfeldolgozással, megmunkálással foglalkozó vállalkozások szerepe átlagon felüli. Mágocs ilyen profilú vállalkozásai ugyanakkor jelentős szakmunkás hiánnyal küzdenek, és ha erre a problémára nem találunk gyors megoldásokat, akkor még ez a kiemelt ágazat is komoly leépülést szenvedhet el.

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

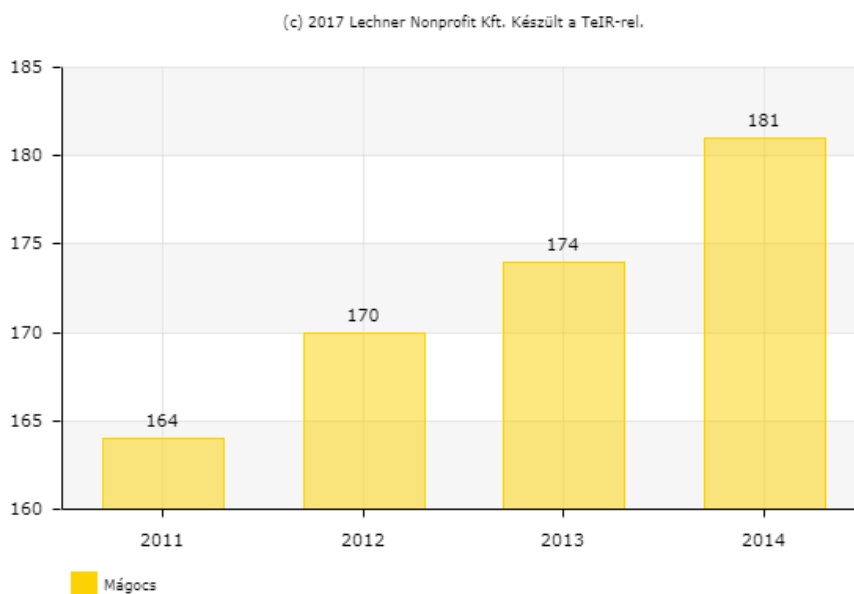
Az itt élők foglalkoztatási lehetőségeit, az itt működő vállalkozások megerősödésének, fejlődésének esélyeit jelentős mértékben rontja az a tény, hogy a környező centrumok (Pécs, Dombóvár, Kaposvár, Szekszárd, Bonyhád, Komló) gazdaságának regenerálódása sem ment végbe olyan mértékben, hogy dinamizálni tudná a környező, stagnáló, vagy éppen romló helyzetű aprófalvas térségeket.

Mágocson az egykori Mezőgép telep területén, a településtől északnyugatra az ipari termelés, a TSZ major egykori területén, a településtől délkeletre az agráripari terület felhasználás a jellemző. A volt TSZ major területéhez kötődően állattartást, takarmánygyártást végeznek. Az

agráriumban a nagyüzemi gabonatermelés mellett a szarvasmarha, baromfi és nyúltenyésztésnek vannak meghatározó szereplői (K- Agro Kft, Y Takarmányipari Kft, ANAS Mg Szövetkezet és mellettük több kisvállalkozás). A 11 tóból álló tőrendszer megfelelő háttérrel ad a haltenyésztésre, amivel szintén több kisvállalkozás foglalkozik. Az ipari területen található vállalkozások részben külföldi tulajdonúak, fő profilként a gépgyártás és javítás, tartálygyártás, a klímaberendezések gyártása, fémmegmunkálás a jellemző (Magnet Kft., Cabero Kft, Edelstahl Service Kft, Mágfék Kft., Mágocsi Ferro Kft.). A Mágocsi Önkormányzat hosszú távú céljai közé tartozik az ipari terület ipari parkká történő fejlesztése. A fenti, jelenleg is működő ágazatok egyik legnagyobb problémája a képzett munkaerő hiánya.

(Forrás: Észak Hegyháti Mikrotérségi Unió Fejlesztési Stratégiája 2015-2020.)

A vállalkozások száma ugyan nő a TEIR adatbázis és a helyi adatszolgáltatás szerint is, de emögött sok esetben alvó vállalkozások és kényszermegoldások is ott vannak:

(Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

Az Önkormányzat adatszolgáltatása szerint jelenleg: Mágocson a működő vállalkozások száma 201, ebből 104 egyéni vállalkozó, a többi társas vállalkozás, jellemzően kis és középvállalkozások.

A 2010-ben elfogadott Integrált Városfejlesztési stratégia a legjelentősebb foglalkoztatókat az alábbi táblázatban mutatta be:

6. táblázat - Mágocs legjelentősebb foglalkoztatóinak listája

Forrás: Mágocs Önkormányzat

	Tevékenységi kör	Foglalkoztatottak száma	Ebből bejáró
Magnet Kft.	Tartálygyártás	87	42
Cabero Kft	Hőcserélők gyártása	80	60
SHS Kft.	Könyvvitel	25	18
MAKROM Kft.	Mezőgazdaság	48	14
MAKROMOIL Kft.	Üzemanyag értékesítés	6	-
Kubik Agro Kft	Mezőgazdaság	2	-
MÁGFÉK Kft.	Járműalkatrészek gyártása	15	6
„Y” Pulyka Kft.	Pulyka tenyésztés	25	19

A

Azóta új szereplők is megjelentek a legjelentősebb vállalkozások között: ilyen az Edelstahl Service, amely megjelent a legnagyobb adózók között is, és 19 fős foglalkoztatási létszámával is jelentőssé vált.

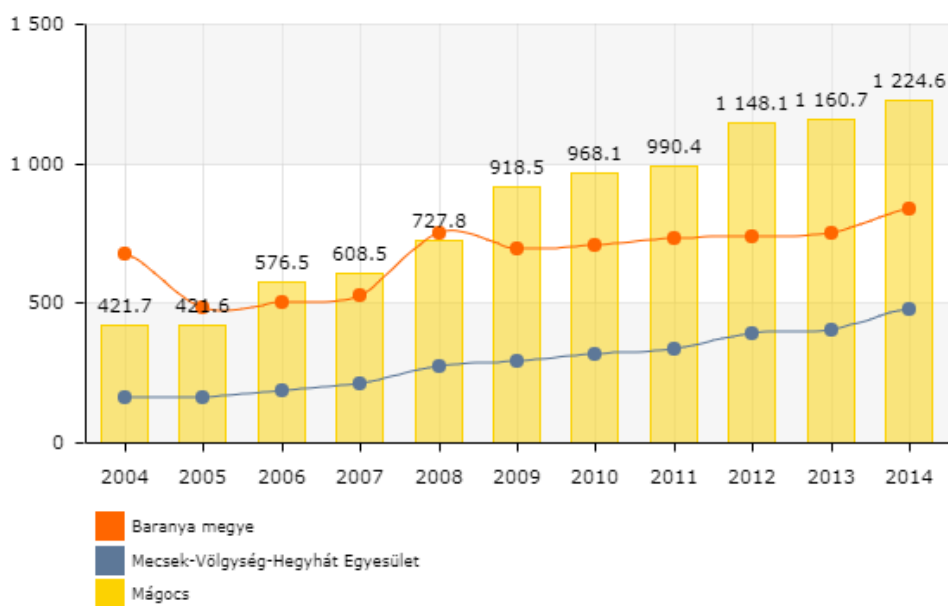
A már korábban is a legjelentősebb foglalkoztatónak számító cégeknél történt változásokat a fejlesztéseikkel együtt a következő szakaszban mutatjuk be.

A legjelentősebb változások 2010 óta:

Először a gazdaságra jellemző mutatók változásai:

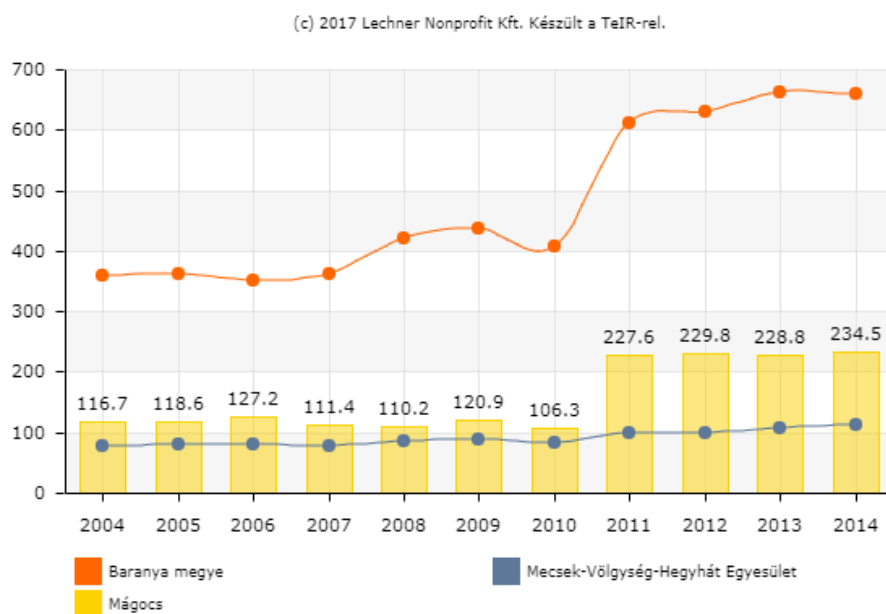
Az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (1000) Ft

(c) 2017 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Társasági adóbevallásra kötelezett vállalkozások bruttó hozzáadott értéke, egy lakosra vetítve (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

Egy lakosra jutó jegyzett tőke (1000 Ft)

Társasági adóbevallásra kötelezett vállalkozások jegyzet tőkéje, egy lakosra vetítve. (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

A város gazdasága szempontjából fontos, a 2017. évben 10 legnagyobb iparüzési adót fizető cég bemutatásából is látszanak a fejlesztési irányok:

A Magnet Tartálygyártó Kft. 43., a Cabero a 45. a 100 legjelentősebb Baranya megyei vállalkozás az árbevételük alapján sorba rendezett listáján.

(Forrás: www.pecsgazdasaga.hu, letöltés ideje: 2017. október)

Cégnév	Profil
Y Takarmányipari Kft	Haszonállat eledel gyártás
Cabero Kft	Hőcserélők gyártása
Magnet Kft	Tartálygyártás
Cabero Industriál Kft	Nem háztartási hűtők, légállapot szabályozók gyártása
SHS Kft	Könyvvitel
Radax Bautech Kft	Építőipar
Edelstahl Service Kft	Nemesacél feldolgozás
Babirád Kft	Baromfihús feldolgozása, tartósítása
Mágocsi Sütő Kft	Pékáru termelés
Makrom Kft.	Energiaszolgáltatás, mezőgazdasági gépjavítás, kereskedelem

1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelése

A 2010 óta történt fejlesztések bemutatása a 10 legnagyobb adózónál.

(Forrás: https://www.palyazat.gov.hu/tamogatott_projektkereso, letöltés ideje: 2017. október, önkormányzati és céges adatszolgáltatás)

Cégnév	Fejlesztések
Y Takarmányipari Kft.	2016- ban vált ki az Y Pulyka Kft-ből. Fejlesztések: 2016: készáru tartályok, alapanyag tároló tartályok 500 tonnás gabonátároló építése 2017: újabb tároló kapacitás bővítés, irodaház felújítás saját erő és hitel segítségével
Cabero Kft.	technológiafejlesztés, új gyártócsarnok építése, 10 ha plusz terület vásárlása önerőből
Magnet Kft.	eszközbeszerzés, telephelyfejlesztés 2011-2012. termelési kapacitásbővítés 2015- 2016. Széchenyi 2020 gépberuházások a tartályokhoz kapcsolódó szigetelésgyártáshoz 2017. (önerő) terv: további csarnoképítés az új tevékenységhez
Cabero Industriál Kft.	technológiafejlesztés , új gyártócsarnok építése, 10 ha plusz terület vásárlása önerőből
SHS Kft	folyamatmenedzsment 2011. USZT vállalatirányítási rendszerfejlesztés 2017. Széchenyi 2020
Radax Bautech Kft.	eszközbeszerzés 2011. USZT termelési kapacitásbővítés, fafeldolgozó eszközök és fedett feldolgozószín, technológiafejlesztés 2012 USZT lambéria- gyártó üzem 2014. irodaépület fejlesztése, új profil kialakítása 2016. termelési kapacitásbővítés 2015.2016. Széchenyi 2020.

Edelstahl Service Kft.	A cég közel 35 millió Ft fejlesztést hajtott végre technológiafejlesztés, új gépek beszerzése, munkakörülmények javítása területén, mindent saját fejlesztésből
Babirád Kft.	2016. önerőből kisebb beruházások: technológia megújítás, logisztikai fejlesztések
Mágocsi Sütő Kft.	sütőipari berendezések beszerzése 2012 USZT gépek, eszközök beszerzése, üzemfejlesztés 2015.2016.2017. Széchenyi 2020.
Makrom Kft.	Szarvasmarhatelep korszerűsítés (trágya technológia, modern 420 férőhelyes tehénistálló, 28 férőhelyes Karuszer fejőház, etető koci valamint telepi kiszolgáló gépek) ÁTK 3.4.5. 6. USZT – Széchenyi 2020. GMO mentes tejtermelés Állatjóléti támogatás Tejfeldolgozó üzem létesítése 2017. Széchenyi 2020.

- ❖ A legdinamikusabb fejlődés a foglalkoztatás területén a Cabero cégnél történt, ahol a korábbi 80 fő helyett ma 105-110 fő közötti a dolgozói létszám.
- ❖ Ugyancsak nőtt a foglalkoztatottak létszáma az Y Takarmányipari Kft-nél, ahol a takarmánykeverő üzem bővítésével a korábbi 25 fős létszám 35 főre nőtt.
- ❖ A Magnet Kft. a tartálygyártás területén is jelentős fejlesztéseket hajtott végre, most tervezik a profilt is kibővíteni a tartályokhoz kapcsolódó szigetelés gyártással, ami további munkaerőt, az új profil miatt női munkaerőt is igényel majd. Emiatt csarnoképítés és különálló öltözőblokk építés is szerepel a tervek között. 2010-ben 87 főt foglalkoztattak, jelenleg a foglalkoztatotti létszám 110-115 fő közé esik.
- ❖ A Makrom Kft. jelentős és újabb területre a minőségbiztosításra és tejfeldolgozásra is kiterjedő fejlesztéseket hajtott és hajt végre jelenleg is. Terveik között szerepel régiós helyi termék forgalmazás is.
- ❖ A legnagyobb adózók közé felkerülő Babirád Kft dolgozói létszáma 50-55 fő közötti a munkavállalók többnyire helyi lakosok.

A 10 legnagyobb adózón kívül is eredményesen pályáztak és fejlesztettek a cégek, így például a Mágocsi FERRO Kft eredményesen pályázott roma munkavállalók integrációjára 2013-ban, gépbeszerzésre és csúcstechnológia fejlesztésre 2016-ban.

Az Önkormányzat a vállalkozások kérésére 2016- ban felújította a Dél- Keleti gazdasági területre (volt TSZ major) vezető önkormányzati utat, melyhez 50 %-ban hozzájárultak az ott működő cégek. Ez a közös fejlesztés elsősorban az Y Takarmányipari Kft és a Kubik Agro Kft, valamint mezőgazdasági kisvállalkozások számára volt nagy jelentőségű, hiszen az ottani

cégek mindennapjait segíti a kamionok és nagy szállítójárművek által korábban teljesen tönkretett út felújítása.

Egy másik fejlesztés a Mágocsot Alsómocsoláddal összekötő 65174. számú Alsómocsoládi bekötőút közútkezelő általi felújítása a Pick Szeged Kft számára előnyös, ugyanakkor a most már nagyobb sebességgel közlekedő nagy szállítójárművek hangosak, és esetenként veszélyhelyzetet jelentenek. Erre megoldást a 6534. Bonyhád- Dombóvár közötti út csatlakozásától az M9-es út tervezett csomópontjáig építendő belterületet elkerülő út jelentene.

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

1.9.4.1. Elérhetőség

Mágocs a három Dél-Dunántúli megyeszékhelytől Pécestől, Kaposvártól, Szekszárdtól 40-60 km-es távolságra fekszik autóval közel 1órás útra.

A versenyképességet nagyban befolyásolja, hogy közösségi közlekedéssel hogyan érhetők el a munkahelyek és szolgáltatások. Ebből a szempontból a helyzet egyre rosszabb. Meglehetősen nagy távolságra vannak Mágocstól a megye urbanus és foglalkoztatási szempontból is számottevő területei, hiszen a megyeszékhely (Pécs) és a legközelebbi baranyai város (Komló) közúton 50, illetve 25 km távolságra található. A fizikai távolságnál is nagyobb az elérhetőségi távolság, a város a megyeszékhelytől mért egy órás izokron vonalon kívül esik, azaz vonat+autóbusz és autóbusz közlekedéssel nem érhető el egy órán belül. Ugyanakkor kevesen rendelkeznek személygépkocsival.

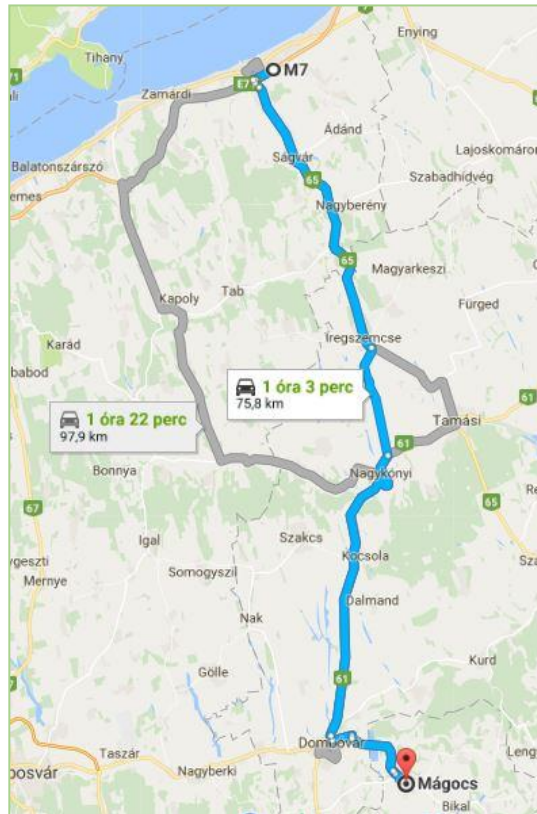
Terület - T-Star 2014	állandó lakónépesség	Személygépkocsi az üzemeltető lakhelye szerint (db)	Személyszállító gépjárművek száma összesen (db)	Természetes személy által üzemeltetett személygépkocsi száma (db)	%
Mágocs	2348	790	833	764	32,5%

(Forrás TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

A Tolna megyei Dombóvár ugyan csak 7 km távolságra fekszik, de sem közigazgatási, sem egészségügyi, sem szociális, sem foglalkoztatási lehetőség szempontjából ez nem változtat a belső periférikus helyzeten, hiszen a közösségi közlekedésben a járatsűrűség olyannyira lecsökkent, hogy nem tud igazodni a különféle tanulási, munkába járási lehetőségekhez.

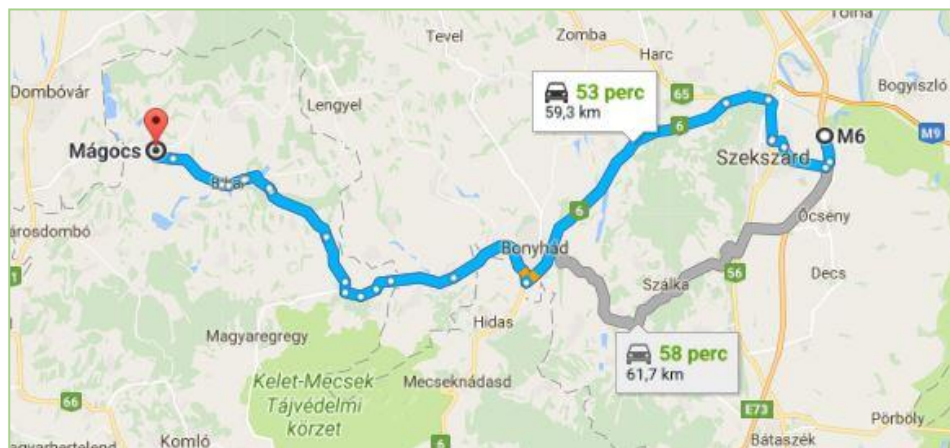
Az elmúlt évtizedben nem volt olyan közúti fejlesztés, amely igazán jelentősen befolyásolta volna a város gazdasági versenyképességét elérhetőség szempontjából.

Autópálya kapcsolódási pont legközelebb több, mint 1 óra útra volt Siófok felé, az M7.

(Forrás: Google maps, letöltés ideje: 2017. október)

Az M6-os autópálya elkészültével ugyan gyorsabban érhetőek el a Paks- Dunaújváros- Budapest irányok, de ez jelentősen nem befolyásolja a versenyképességet, mivel gazdasági kapcsolatok inkább Dombóvár, Kaposvár, Komló, Pécs irányokban mutathatók fel.

(Forrás: Google maps, letöltés ideje: 2017. október)

A tervezett M9-es gyorsforgalmi út Dombóvár Bonyhád közötti nyomvonala a település közelében fog haladni, ami a gazdaságfejlesztés szempontjából többes jelentőséggel bír: egyrészt az itteni cégek bekapcsolódása gyors áruszállításba az országon belül, és az itt dolgozó, de főként Németországi anyavállalatokhoz történő szállítási idő lerövidülésével, a másik oldalról pedig a régió nagyvárosaiban található munkahelyek gyorsabb elérhetőségével.

A gyorsforgalmi út a belterületől délre, attól cca. 700 m távolságra valósul meg. A tervezett nyomvonal legnagyobb részt általános mezőgazdasági területen halad, csupán egy helyen keresztez cca. 70 m szélességben gazdasági erdő területet.

Az M9-es út és a 65174 számú út találkozásánál külön szintű csomópont létesül az utóbbi út nyugati oldalán. Az ebben a formában megtervezett elkerülő útszakasz tehermentesítené a Széchenyi utcát is ahol jelenleg a PICK Szeged Zrt. szállítókamionjai jelentős zajterhelést jelentenek, és az ott élők szerint balesetveszélyt is.

Ez az utcabeliek egyik régóta megfogalmazott igényére adhat választ, ugyanakkor a vállalat számára is előnyös csatlakozást jelentene.

1.9.4.2. A munkaerő képzettsége

Országos tendenciaként, a hátrányos helyzetű Hegyháti Járásban és Mágocs városban is egyre inkább jellemző a képzett munkaerő hiánya.

„A Dél-Dunántúlon az utóbbi években az alacsonyabb iskolázottsági arányok váltak jellemzővé, a diplomások aránya a 25 évesnél idősebb korosztályban csak a Pécsi járásban haladta meg a 20%-ot.

Elfogadhatónak tekinthető a Szekszárdi, a Kaposvári és Siófoki és a Paksi járás iskolázottsági helyzete. Ugyanakkor a régió többi járásában a 40%-nál alacsonyabb arány volt a jellemző az érettségizetteknél. 11 járásban az arányszám a 33%-ot sem érte el, továbbá a diplomások aránya is meglehetősen alacsony szintet jelzett. Ezek a régió hátrányos helyzetű, jellemzően aprófalvak alkotta járásai, melyekben a társadalmi-gazdasági fejlettség más mutatói alapján is elmaradottként említhetők (Tamási, Csurgói, Tabi, Szigetvári, Hegyháti járás)”.
(Forrás: Fejlődő és leszakadó Járások 2014. KSH)

Mágocson a 2011- es népszámlálási adatok szerint a 18 év feletti népesség kevesebb, mint 33%- a rendelkezik csak érettségivel. A 2001- es adatokhoz képest némi javulás látszik, hiszen abban évben mindössze 25% volt az arány. A 25 év felettiak közül kevesebb, mint 9% rendelkezik felsőfokú végzettséggel, ami a 2001- es népszámlálás óta szintén javult, hiszen akkor még a 6%- ot sem érte el.

A képzett munkaerő hiánya eredhet a képzési lehetőségek szűkösségéből, az egészségügyi problémákból, a szociális háttérből, a tanulási nehézségekből, az elvándorlásból, de a motiváció hiányából is.

A mikrotérség településein élő 4055 főnyi lakosság (a helyi munkaerő ebből képződik) fele csupán általános iskolai végzettséggel rendelkezik, alig több, mint 100 főnek van felsőfokú végzettsége.

A mikrotérségi stratégia készítésekor (2015) az itteni jelentősebb foglalkoztatók kérdőíves felmérése azt mutatta, hogy hiány leginkább a fémmegmunkálással kapcsolatos szakmaterületeken, a mezőgazdasági vállalkozásoknál és a szociális ágazatban jelentkeznek.

Ezen problémák oldására a településen 2008-2016 között a sajkázai Dr. Ámbédvár Gimnázium és Szakképző Iskola kihelyezett tagozatán lehetett érettségit szerezni esti tagozatos képzés keretében.

2016. őszétől mikrotérségi kezdeményezésre elindult a Pécsi Szakképzési Centrum Sásdi Vendéglátóipari Szakközépiskolájának mágocsi kihelyezett képzésén a szociális gondozó-ápoló szakképzés 2 évfolyamos esti tagozaton. Az idei évben ebben a keretben meghirdetésre került a szakács, pincér képzés is, de csak 10 fős csoport jött össze, így ebben az évben nem lehetett elindítani a képzést. Jelenleg vállalati átképzés keretében szervezés alatt áll a 600 órás CNC gépkezelő képzés elindítása.

Ezek a kezdeményezések összhangban vannak a megyei szakképzési stratégia célrendszerével:

A megyei szakképzési stratégia átfogó célja a szakképzés fejlesztésének olyan iránya, alakítása, amelynek eredményeként a szakképzésben végzettek képesek tartósan megfelelni a munkaerő-piaci igényeknek. Öt olyan komplex célkitűzést fogalmaz meg, amely az átfogó cél elérését meghatározó módon biztosíthatja:

1. cél: A képzés, szakképzés szerkezetének, szakma-struktúrájának rugalmas igazítása és igazodása a munkaerő-piaci igényekhez.
2. cél: A képzés tartalmának munkaerő-piaci és kompetencia-alapú fejlesztése, a tartós foglalkoztathatóság biztosítása.
3. cél: A szakképzés vonzóvá tétele.
4. cél: Intézményes, hatékony együttműködés a képzés/szakképzés érintettjei között
5. (horizontális) cél: A társadalmi funkció, szociális szempontok érvényesítése

(Forrás: Baranya Megyei Szakképzési Stratégia 2015)

A Baranya Paktum keretében a 2016. évben lekérdezték a tartósan munkanélküli alacsony iskolai végzettségű célcsoportot a megye egészére. Ezen belül a Hegyháti járásban a megkérdezettek 56 %-a gondolja úgy, hogy nincs munkalehetőség, 45 % válaszolta azt, hogy csak rossz feltételekkel tudna elhelyezkedni, 36 % látja úgy, hogy a munkába járáshoz ingáznia kellene másik településre és 33 % gondolja úgy, hogy túl idős a munkavégzéshez.

(Baranya Paktum Stratégia és Akcióterv 2017)

1.9.4.3. K+ F tevékenység jelenléte

A városban jelenlévő fémmegmunkálással foglalkozó külföldi és vegyes tulajdonú cégek modern technológiákkal dolgoznak, berendezéseiket az anyavállalatok megrendeléseire igazodva korszerűsítik, ugyanakkor ezek működtetéséhez egyre nehezebben találnak képzett munkaerőt.

Kimondottan K+F tevékenység zajlik az Y Takarmányipari Kft-nél, a pulyka takarmányozás területén dolgoznak együtt a Széchenyi István Egyetem Mosonmagyaróvári Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karával.

1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A 2017. szeptemberi önkormányzati adatszolgáltatásban megjelenő ingatlankataszter szerint az önkormányzati tulajdonban levő ingatlanok száma összesen 391 db, ebből forgalomképtelen 269 db, korlátozottan forgalomképes 64 db, forgalomképes 58 db. A forgalomképes vagyon több, mint a fele beépítetlen földterület. Emellett 3 telek, 2 szántóterület és egy erdőrész is a forgalomképes vagyon része.

Az 1987-ben épült szolgáltatóházban jelenleg 6 lakás, és 6 üzlet található, jelenleg 4 működő üzlet van benne, a lakások bérlakásként funkcionálnak.

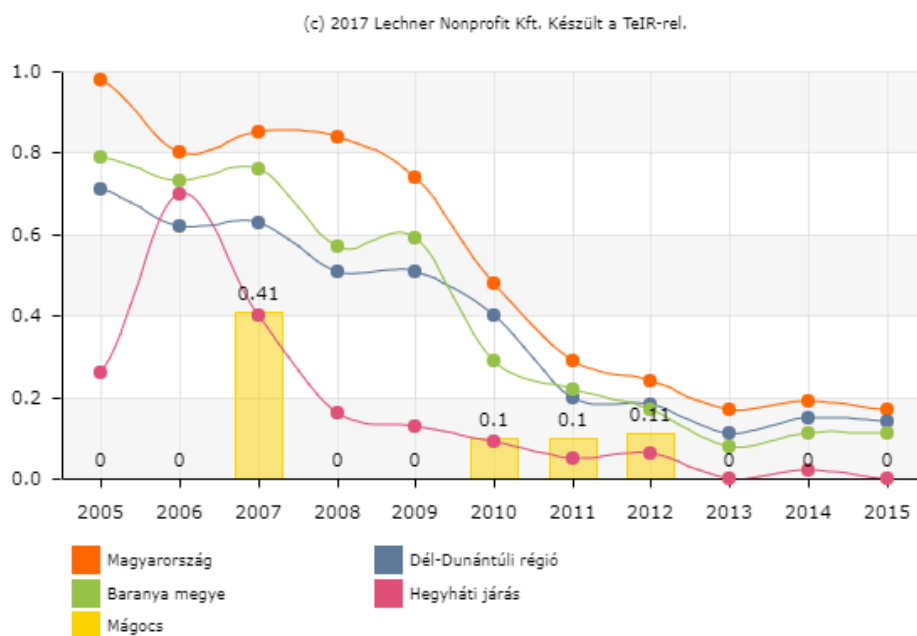
A város rehabilitáció keretében kialakított üzletek (3 db) jelenleg bérbe vannak adva.

Vállalkozói és magántulajdonban lévő üzlethelyiségek is állnak üresen (jelenleg 6 db).

Ami ténylegesen hiányzik, az a szálláshely és a vendéglátó egység. A korábban működő Határ Fogadó 2016-ban bezárt, az épület funkcióváltás után irodaházként üzemel, így jelenleg nincs hivatalos szálláshely a városban. Két vállalkozás gondolkodik szálláshelyfejlesztésen. Most nyilvános étterem sincs a városban (3 ilyen funkciójú vendéglátóegység is bezárt), egy pizzeria, három kocsmá és két cukrászda üzemel. Áthaladó vendég, vagy turista így nagyon nehezen talál megfelelő ellátást, és a helyiek is hiányolnak egy étterem jellegű helyet.

Összes lakóingatlan száma az önkormányzati adatszolgáltatás szerint 930-950 között mozgott a rendszerváltás óta, az utóbbi időben az épületek romlása és az új építések elmaradása miatt csökkenő tendenciát mutat.

A megyére, sőt az ország egészére is igaz a lakásépítési hajlandóság megcsappanása, hiszen 2008 és 2012 Baranyában 149 településen egyáltalán nem történt lakásépítés.

Új építésű lakások aránya (Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

A város ingatlan piacának további meghatározó szegmense a használt ingatlanok adásvétele. Jelenleg is 15 eladó ingatlan található az ingatlan.com oldalon.

Új lakásépítés Mágocson 2010-2017 között csupán 3 volt.

Az Önkormányzat célja az ingatlanok állapotának megőrzése: megtartás, renoválás, újrahajszosítás, minőségjavítás.

1.10 AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

1.10.1.1 Költségvetés

Mágocs Város Önkormányzat 2016. évi költségvetés gazdálkodásának zárszámadásról szóló 10/2017. (V.15.) önkormányzati rendeletével a Képviselő- testület a költségvetés teljesülését elfogadta, a bevételi főösszeget 495 218 010 forintban, kiadási főösszegét 462 433 592 forintban állapította meg. A 2016-os évben az önkormányzat a beruházási és felújítási kiadások teljesítését 22 995 887 forint összegben fogadta el. 2016. évi gazdálkodása során keletkezett eredményt -151 315 445 forint összegben hagyta jóvá.

Iparűzési adó címen 76 482 514 forint, gépjárműadó címen 8 087 171 forint folyt be.

Az önkormányzat 2016. év végén hitelállománnyal nem rendelkezett.

Az önkormányzati foglalkoztatottak létszáma ebben az évben 100 fő volt.

1.10.1.2. Vagyongazdálkodás

Az önkormányzat vagyonáról és vagyongazdálkodásáról szóló, utoljára 2012-ben módosított vagyonrendelet a vagyonelemek számbavételén, és azok használatának módján kívül határoz más gazdasági jellegű tevékenységről is.

Ilyen például a 3.§ 6. pontja, mely szerint „amennyiben az önkormányzat olyan gazdasági társaságot alapít, vagy abba tagként, részvényesként belép, amelynek tevékenysége az önkormányzat ellátási felelősségi körébe tartozik, az önkormányzat, illetve több önkormányzat esetén az önkormányzatok együttes tulajdonosi, vagy szavazati aránya 51 %-nál kevesebb nem lehet.”

Arról is rendelkezik ugyanezen paragrafus 9. pontjában, hogy „az önkormányzati törzsvagyon állagának megőrzéséről, üzemeltetéséről a képviselőtestület, a polgármesteri hivatal, az önkormányzat intézményei, illetőleg e vagyontárgyakat üzemeltető gazdasági társaság útján gondoskodik.”

(Forrás: Mágocs Város Önkormányzat Képviselő-testületének 11/2006.(XII.22), 8/2012 (VI.01.) és a 16/2012. (XII.27.) rendeletével módosított 5/2004. (IV.02.) rendelete az önkormányzat vagyonáról és vagyongazdálkodásáról (a módosítással egységes szerkezetbe foglalt szöveg).)

A 2014- 2019 évre megfogalmazott, és 2015 márciusában elfogadott Gazdasági Program szerint az Önkormányzat vagyonszerkezete a következő:

Vagyonelem megnevezése	Ingatlan db száma	Az összes vagyontól a vagyon részaránya
Forgalomképtelen törzsvagyon (nem értékesíthető, nem terhelhető, a kötelező feladatok ellátását biztosító vagyon)	159	70
Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon (meghatározott feltételekkel értékesíthető, illetve megterhelhető vagyon)	16	7
Egyéb (forgalomképes vagyon, amely szabadon értékesíthető és megterhelhető)	52	23

A vagyon vagyonelem szerinti megoszlása kedvezőtlen, mert nagyon nagy a forgalomképtelen, illetve a korlátozottan forgalomképes vagyon aránya.

(Forrás: Mágocs Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2014- 2019. évre)

A jelenlegi 2017-es (az ingatlanpiaci viszonyoknál bemutatott) friss adatok a következők: a forgalomképtelen vagyon 68,8 %, a korlátozottan forgalomképes törzsvagyon 16,4 %, a forgalomképes vagyon pedig 14,8 %.

1.10.1.3 Gazdasági program

Mágocs Város Önkormányzatának 2014-2019 közötti időszakra vonatkozó Gazdasági Programját a város Képviselő testülete a 43/2015. (III.31.) számú határozatával fogadta el.

A program a következő területeken fogalmaz meg kiemelt célokat:

- ❖ A helyi ipari területtel kapcsolatos fejlesztési elképzelések: a meglevő Észak- nyugati ipari terület kiterjesztése, a terület adottságainak javítása (megközelítés, parkolási lehetőségek, zöldövezet), a befektetési lehetőségekkel kapcsolatos marketing-kommunikáció javítása.
- ❖ Helyi vállalkozások támogatása (Vállalkozói térkép, vállalkozások bemutatása, szolgáltatásaik megjelenítése az önkormányzati felületeken, vállalkozói alaptól történő támogatás).
- ❖ Idegenforgalmi területen saját arculat kialakítása, ez irányú fejlesztések kiemelt támogatása, szálláshelyek bővítése, turisztikai kiadvány megjelentetése, közterületeken pihenőhelyek kialakítása, rendezvények megerősítése, helytörténeti gyűjtemény bevonása.
- ❖ Infrastruktúra fejlesztés területén a közúthálózat, a járda, a csatornahálózat, a vízvezetékrendszer, a szennyvízcsatorna rendszer, a villamos energia, a gáz, a közvilágítás, illetve egyéb telefon, internet, kábeltelevízió szolgáltatások biztosítását, illetőleg korszerűsítést ahol szükséges.
- ❖ A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében segíteni a helyi ipart, a helyi vállalkozásokat, valamint az idegenforgalommal érintett vállalkozókat, erősíteni a

helyi gazdaságot, megtartani a közszolgáltatásokat, eredményesen közvetíteni a munkavállalók és munkaadók igényeit, az adópolitikában pedig kedvezményeket biztosítani azon vállalkozások számára, melyek helyi munkaerőt alkalmaznak.

A gazdasági program kiemelt célként fogalmazza meg a településfejlesztés széles nyilvánosságának biztosítását, a településfejlesztés stratégiai szintű átgondolását, a fenntarthatóság szempontjainak folyamatos figyelembevételét, a tudatos felkészülést a megnyíló pályázatokra és a településrendezési terv megújítását.

Konkrét fejlesztési célokat is megfogalmaz:

- ❖ Építési telkek és ehhez kapcsolódva új (utcák) építési területek kialakítása.
- ❖ Belterületi közút (építése) fejlesztése.
- ❖ Járdaeépítés, felújítás.
- ❖ Középületek környezetének rendezése, parkolók kialakítása.
- ❖ Csapadékvíz-elvezető rendszer építése, felújítása.
- ❖ Ivóvíz vezetékhálózat felújítása, építése.
- ❖ Szennyvízcsatorna hálózat felújítása, bővítése.
- ❖ Temető létesítményeinek felújítása, építése.
- ❖ Buszváró létesítés.
- ❖ Iskola korszerűsítés, gondozási központ férőhely bővítése, művelődési ház felújítása, korszerűsítése.
- ❖ Turisztikai jellegű területek fejlesztése, kialakítása.

A gazdasági program emellett a különböző szakterületre is kijelöl célokat a források és lehetőségek ésszerű használatával. A teljes Gazdasági Program az önkormányzat honlapján olvasható: <http://www.magocs.hu/index.php/onkormanyzat/koncepcioik/>

1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

1.10.2.1. A településfejlesztés elvei

Az önkormányzat ciklusprogramjában: (Gazdasági Program) a településfejlesztés átgondoltsága címszó alatt a következőket fogalmazza meg:

„Az Önkormányzat Képviselő-testülete fontosnak tartja, hogy a településfejlesztés során azok az igények kerüljenek előtérbe:

- ❖ Melyek olyan probléma megoldására, igény kielégítésére irányulnak, melyek alapvető településüzemeltetési és közszolgáltatási feladatokhoz kapcsolódnak.
- ❖ Melyek több településfejlesztési, üzemeltetési cél megvalósítását is segítik
- ❖ Melyek a település fejlesztése szempontjából felállított rangsorban előbbre vannak.

A településfejlesztés átgondoltságát segíti az integrált városfejlesztési stratégia, a jelen gazdasági program, valamint az éves költségvetési tervek, melyek sorrendbe állítják a célokat, illetve részcélokat valósítanak meg a ciklus évei alatt.

A településfejlesztés során – az alapvető településüzemeltetési és közszolgáltatási célú fejlesztések kivételével – figyelembe kell venni a következőket:

Azokat a fejlesztéseket, programokat kell előtérbe helyezni:

- ❖ Melyekhez kapcsolódva gazdasági számítások igazolják azt, hogy a fejlesztés eredményeként az Önkormányzat tartósan (legalább 4 éven keresztül) a korábbi éveknél magasabb bevétellel, illetve alacsonyabb kiadással számolhat.
- ❖ Melyek hosszú távon a népességszám emelkedését idézik elő.
- ❖ Melyek munkahelyet teremtenek.
- ❖ A lakosság széles körét érintik.
- ❖ A település városi jellegét erősítik.

Háttérbe kell helyezni azokat a fejlesztéseket, melyek

- ❖ A lakosság, vagy a vállalkozók nagyon szűk körét érintik, és mely fejlesztésekkel megvalósuló beruházás aránytalan nagy működtetési kiadásokkal jár.
- ❖ Melyek során létrejött beruházás üzemeltetése aránytalanul nagy terhet ró az Önkormányzatra, és adott közszolgáltatás más módon, kedvezőbb anyagi feltételekkel biztosítható”.

(Forrás: Mágocs Város Önkormányzatának Gazdasági Programja a 2014- 2019. évre)

1.10.2.2. A településfejlesztés intézményrendszere

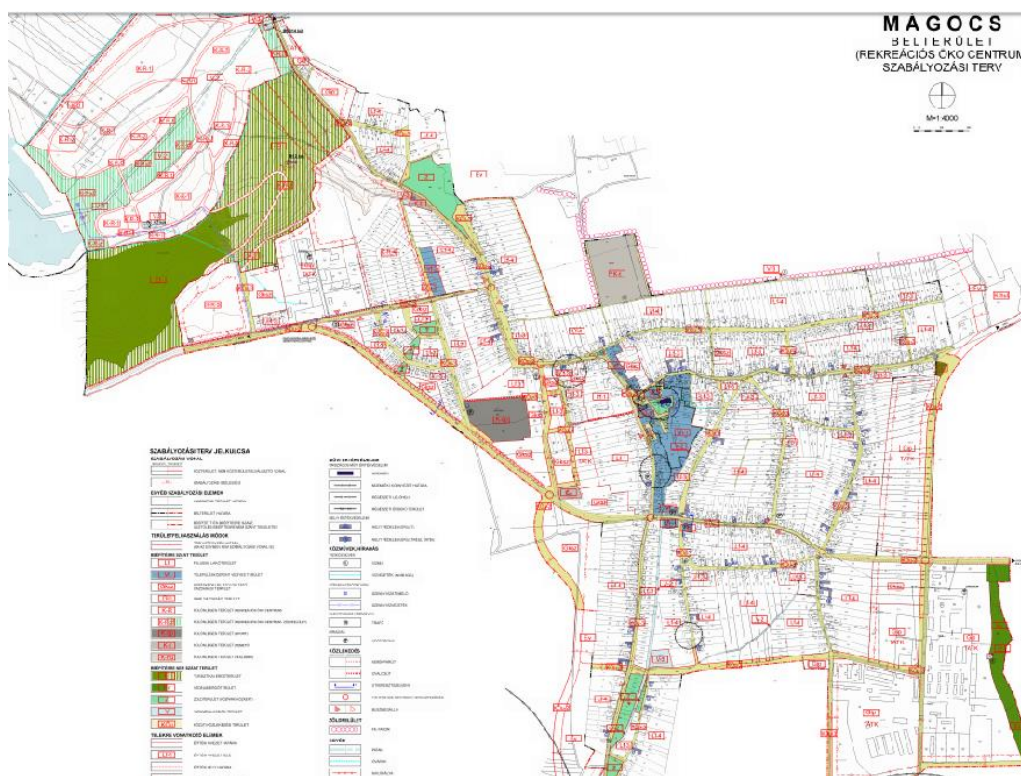
Mágocs kisváros így önálló, csak ezzel a területtel foglalkozó intézményrendszert nem tud fenntartani. Ugyanakkor a tudatos tervezés eredményeként a fejlesztési feladatokat ésszerűen osztja fel:

- ❖ A fejlesztési/tervezési feladatok előkészítő részét a képviselőtestület mellett a Hivatal szakmunkatársai végzik.
- ❖ Pályázati tevékenységben az önkormányzatot 2007 óta külső pályázatíró cég segíti.
- ❖ A fejlesztések lebonyolításában a hivatal mellett a Városgazdálkodási Kft. kap jelentős feladatokat a kivitelezésben, fenntartásban.
- ❖ Felismerve az együttműködés jelentőségét, a stratégiai együttgondolkodásban rejlő lehetőségeket, a fejlesztések előkészítésének, a pályázatírás helyben való megvalósításának hatékonyságát, a térségi kommunikáció, koordináció és kooperáció szükségességét, a település 2014-ben létrehozta a mikrotérség további 4 településével együtt (Alsómocsolád, Bikal, Mekényes, Nagyhajmás) az Észak- Hegyháti Mikrotérségi Uniót. Az első évben ennek háttérét a korábban önkormányzati háttérrel működő Hegyhát Észak Térségi Egyesület adta, de a jogszabályváltozások hatására, valamint a hatékonyabb működési forma elérésére 2015. októberétől ezekre a feladatokra tulajdonosként a többi önkormányzattal együtt Nonprofit Kft-t alapított Észak- Hegyháti Unió Nonprofit Kft. elnevezéssel. Az együttműködés szereplői az önkormányzatok mellett a térség vállalkozásai, civil szervezetei.

1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

A gazdaságfejlesztési tevékenység, mint minden hasonlóan komplex feladat a meglévő erőforrásokra kell, hogy épüljön.

A településszerkezetben a korábbi funkcióknak megfelelően az ipari és mezőgazdasági hasznosításnak megvoltak a hagyományos területei. Az 1998-as településrendezési terv a településszerkezet fontos elemének a városiasodó településközpontot jelöli meg, ami később a szolgáltatások bővülésének központja is. A beépítésre szánt területeket négy kategóriába sorolja: lakóterületek, településközpont vegyes területe, üdülőterületek, gazdasági terület. A gazdaságfejlesztés elősegítésére a gazdasági területeket további funkciók fogadására jelöli ki: kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület, ipari gazdasági terület, a belterületen található ipari funkciójú telephelyeket a környezeti károk kiküszöbölése miatt korszerűsítve továbbra is ipari területként kívánja hasznosítani (vásártéri volt TSZ üzemi terület, Carbon Kft, Babirád Kft, Mágocsi Sütőipari Kft.). A településszerkezeti terv az üdülőterületet a Méhész patak délkeleti oldalára, a patak völgy, illetve az azt övező északnyugati lejtő területére helyezte el. A területen fűrt 37 °C-os nátriumkloridos, hydrokarbonátos vizű termálkút adottságaira építve, már akkor kijelöl egy üdülőterületi programot termálstranddal, üdülőházas területtel, hétvégi házas területtel. Erre az alapra és egy befektetői kezdeményezésre épül egy Rekreációs Öko Centrum terve, ami miatt 2006-ban a területrendezési terv is módosításra kerül. A 2007- 2010 közé tervezett fejlesztési program a befektető elállása miatt meghiúsult. A terület, amely a Sásd- Dombóvár összekötő út északi oldalán kialakult egyik legjelentősebb gazdasági területe az ott dolgozó vállalkozások, ipari üzemek bővítését korlátozta a 2016-os településrendezési tervmódosítással, ezen ipari üzemek bővítését, új vállalkozások megjelenését teszi lehetővé, és összhangban van azzal a szándékkal, hogy ott ipari park alakulhasson ki.

A 2010-ben elfogadott integrált városfejlesztési stratégia megfogalmazza azt a célt is, mely szerint a Dél- keleti agráripari városrész területén további gazdasági területek előkészítésére, a belterület illetve a lakóterületeket terhelő környező gazdasági területek fizikai elválasztására van szükség.

A 2014-2020 közötti időszakra elfogadott Gazdaságfejlesztési Programban a város a gazdaság fejlesztési tevékenységet összhangban tervezi a megyei, járási fejlesztésekkel és forrásszerzési lehetőségekkel az alábbiak szerint:

Az Önkormányzat a következő országos programokban érintett:

- ❖ M9 gyorsforgalmi autópályát.

Megyei programokhoz kapcsolódóan:

- ❖ Iparterület fejlesztése.
- ❖ Óvoda korszerűsítése.

Az Önkormányzat részt vesz a következő járási programokban:

- ❖ Kerékpárút hálózat kiépítés.
- ❖ Térségi piac kialakítása.
- ❖ Energiahatékonysági program.”

(Forrás: Mágocs Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2014-2019. évre)

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Az Önkormányzat maga is az egyik legjelentősebb munkáltató 2017– ben. Hivatalában- mely 4 önkormányzat közös hivatala- 18 főt, intézményeiben 45 főt foglalkoztat.

Emellett fontosnak tartja, hogy közvetetten is hozzájáruljon a sikeres foglalkoztatáspolitikához, melyet gazdasági programjában így indokol:

„A helyi iparral, illetve vállalkozásokkal kapcsolatos elképzelések megvalósítása azért fontos feladat, mivel a vállalkozások közvetve-közvetlenül a település fejlődését segítik, javítják a termékekkel, szolgáltatásokkal való ellátottságot, munkahelyet teremtenek, adóbevételekhez juttatják az Önkormányzatot. A helyi ipari területtel kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

- ❖ A helyi ipar számára a településen egy külön területet kell kijelölni. (Figyelembe kell venni a rendezési tervet, illetve szükség esetén kezdeményezni kell a rendezési terv módosítását).
- ❖ Javítani kell a helyi iparterület adottságait, így különösen a következőket:
 - megközelíthetőség,
 - parkolási lehetőség,
 - zöldövezet nagysága stb.
- ❖ Bővíteni szükséges a helyi iparterületet.
- ❖ Népszerűsíteni kell, illetve vonzóvá kell tenni a helyi ipari területet. A népszerűsítést elsősorban hirdetéssel, valamint a honlapon kell megvalósítani.

Hangsúlyos szerepet vállal a foglalkoztatásban az Önkormányzat a közfoglalkoztatás szervezésén keresztül is, amely feladatot megosztja a Városgazdálkodási Kft- vel.

A közfoglalkoztatást – programtól függően 6-11 éve – részben Mágocs Város Önkormányzata, részben a Mágocs Városgazdálkodási Kft. végzi.

Évente 50-75 munkavállaló foglalkoztatására van lehetőség, a közfoglalkoztatást a Munkaügyi Központhoz beadott pályázatokon keresztül bonyolítjuk. A programok időtartama változó, 6 hónaptól egészen egy évig terjed.

Programok a közfoglalkoztatáson belül:

- ❖ START Mezőgazdasági: 7 éve folyamatosan működik. 1 hektár önkormányzati területen termelnek zöldségfélét, a terményt térítésmentesen szállítják a helyi Gondozási Központnak. A programban 11 fő dolgozik, feladataik közé tartozik a város virágosítása is.
- ❖ Belterületi utak karbantartása: a program idén indult, feladata a városi utak kátyúzása, hidegaszfalttal (6 fő).
- ❖ Külterületi utak karbantartása: elsősorban mezőgazdasági utak karbantartásáról szól, igazítva az éppen futó mezőgazdasági munkákhoz. (8 fő, 7 éve, 2 év megszakítással.)
- ❖ Belterületi járdák karbantartása: 4 évig folyamatosan folyt a munka, ez alatt mintegy 4,9 km járda épült újjá (7 fő).
- ❖ Parkgondozás, temetőfenntartás: a 2007- es évben indult 5 fővel.
- ❖ Önkormányzati intézmények: az itt dolgozók részben takarítási feladatokat végeznek, de a programszervezés és egyéb szellemi tevékenység is több munkavállalót foglalkoztat. Itt évente változóan 15-25 fő vesz részt. (Önkormányzat, Óvoda, Gondozási Központ, Könyvtár, Művelődési Ház).

1.10.5. Lakás- és helyiség gazdálkodás

A település összesen 8 bérlakással rendelkezik, melyek elsősorban a szakemberek vonzását, megtartását szolgálják. Ebből 2 lakás a Rendőrség számára fenntartott. A jelenleg folyamatban lévő- a szegregátumok és szegregátummal veszélyeztetett városrészek rehabilitációját, valamint a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeit, lehetőségeit javítani kívánó- program keretében további 3, elsősorban szociális bérlakás céljára kialakítandó ingatlan szolgálja majd a bérlakás állomány növekedését.

Az Önkormányzat rendelkezik 9 bérelhető üzethelyiséggel is, melyek közül 2 jelenleg üres.

1.10.6. Intézményfenntartás

A város intézményei részben alapító okiratuk, vagy társulási megállapodás szerint, részben pedig természetes vonzásuknál fogva a térség számára is nyújtanak szolgáltatásokat.

A költségvetési rendelet az alábbi intézményeket nevesíti:

Intézmény	Ellátási körzet	Fenntartási mód	Fejlesztési célok
Mágocsi Közös Önkormányzati Hivatal	Mágocs, Mekényes, Nagyhajmás, Alsómocsolád		Energetikai korszerűsítés
Szociális Gondozási Központ és Konyha Mágocs			Bővítés, szolgáltatás bővítés (fogyatékos nappali ellátás), életminőség javítását célzó fejlesztések
Tarnai Nándor Városi Könyvtár és Kulturális Intézmény			A Művelődési Ház felújítása, energetikai korszerűsítése. Akadálymentes mosdó és nyelvi labor kialakítása a Tarnai Nándor Városi Könyvtárban- EFOP-4.1.8-16
Praxislabor általános laboratóriumi diagnosztika	Mágocs, Alsómocsolád, Nagyhajmás, Mekényes, Egyházaskozár, Tófü, Szárász, Hegyhátmaróc és Bikal		eszközbeszerzés
Fizioterápiás szakellátás	Mágocs, Alsómocsolád, Nagyhajmás, Mekényes, Egyházaskozár, Tófü, Szárász, Hegyhátmaróc és Bikal		eszközbeszerzés
Mágocsi Bokréta Óvoda	Mágocs, Mekényes Alsómocsolád,	Mágocsi Óvoda-	TOP-1.4.1-15-BA1-2016-00005

	Nagyhajmás	fenntartó Társulás	(Bölcsőde kialakítás és Óvoda fejlesztés Mágocs Városában) nyertes pályázat
--	------------	-----------------------	--

Az iskolai ellátás formája:

Név	Fenntartó	Telephelyek	Fejlesztési célok- Mágocs
Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ	Székhelyiskola: Mágocs tagintézmény: Bikal, Egyházaskozár	Az épület hőtechnikai adottságainak javítása, hőveszteségek csökkentése utólagos hőszigeteléssel, külső nyílászárók részleges cseréjével, gépészeti korszerűsítéssel és napelemek elhelyezésével, konyha felújítása

1.10.7. Energiagazdálkodás

Az Önkormányzat elsődleges hatóterülete az energiagazdálkodásban a modern eszközök és hálózatok használatának elősegítése, a takarékos üzemeltetés a saját intézményeknél, valamint a környezetvédelmi szempontokra is figyelemmel lévő megújuló energiahordozók használata. Ezen területeken elsősorban a lakosság által is használt hálózatok modernizálásában, valamint saját intézményrendszere ésszerű fenntartásában tesz és tehet lépéseket.

Stratégiai szinten a 2008-ban elkészült településfejlesztési koncepció fogalmaz meg célokat: „4. Stratégiai cél: Környezeti ökológiai jólét: A jó életminőség környezeti-ökológiai feltételeinek javítása csak úgy lehetséges, ha a közösségi lét infrastrukturális rendszerei úgy fejlődnek, hogy az egészséges élethez szükséges feltételek javítása és a természetes környezet védelme is megfogalmazódik célként.”

A megújuló energiák tekintetében a következőket tartja fontosnak a településfejlesztési koncepció:

„Mágocs racionális energiaellátásába bevonható megújuló energiahordozók hasznosítási lehetőségeinek meghatározása, növénytermesztéssel, állattenyésztéssel összefüggő alternatív energiaforrások kutatása, fejlesztése (nap-, geoenergia, biomassa, hulladék hő hasznosítása stb.)”

(Forrás: Mágocs hosszú távú fejlesztési koncepciója 2008.)

A várossá válás utáni időszakban az intézményi épületegyüttesek megújítása és korszerűbb energiahordozókkal való ellátása területén történtek jelentős lépések az energiagazdálkodásban:

- ❖ 2010- ben az Integrált városfejlesztési akciók Mágocs városában DDOP pályázat forráskeretéből megvalósult a polgármesteri hivatal külső hőszigetelése.
- ❖ Ugyanebből a pályázatból a Hegyháti pince és rendezvényház kialakítása során az épületegyüttes szigetelése is sorra került.
- ❖ KEOP pályázat és uniós támogatás segítségével 2015-ben a villamos energia rendszer korszerűsítése történt. A Szociális Gondozási Központ és a Művelődési Ház napelemes rendszerrel történt felszerelésének következményeként több fontos cél is megvalósult: a megújuló energiafelhasználás növelése és az üvegházhatású gázok csökkentése mellett költségmegtakarítás és a költségevetés tervezhetősége is fő szempont volt.

Jelenleg a TOP pályázati forrásból megvalósítani tervezett projektek közül 3 érinti az energiagazdálkodás fejlesztését:

- ❖ Az Önkormányzat tulajdonában lévő Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola fejlesztése, melynek keretében a konkrét cél az épület hőtechnikai adottságainak javítása, hőveszteségek csökkentése utólagos hőszigeteléssel, külső nyílászárók részleges cseréjével, gépészeti korszerűsítéssel és napelemek elhelyezésével.
- ❖ Az óvodafejlesztés keretében a bölcsődei csoport kialakítása mellett az elhasználódott épületszerkezeteket kicserélése, és az energetikai fejlesztések is részei a megnyert pályázatnak.
- ❖ Az Önkormányzat tulajdonában lévő épületek korszerűsítésének teljes körűvé tétele: az épületek 25 évnél régebben épültek, energetikai rendszerük elévült, gazdaságosan nem üzemeltethetőek. A költségek csökkentése, a hatékonyabb működés csak az intézmények energetikai rendszerének teljes megújításával lehetséges. A program keretében tervezi az önkormányzat a fűtési rendszerek, villamos energia ellátás, melegvíz- ellátás rendszereinek megújítását, az épületek hőveszteségének csökkentését. A tervezési munkák 2016-ban elkészültek, az óvoda és iskolaépület felújítása nyertes pályázattal megtörténhet. A hivatal energetikai felújítására azonban nem lehetett pályázatot benyújtani, mivel a korábbi korszerűsítés után már nem felel meg a pályázati feltételeknek.

1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

A településüzemeltetési szolgáltatások a Mágocs Városgazdálkodási Kft. feladatkörébe vannak utalva.

A cég elődje a Mágocsvíz Önkormányzati Víz és Községgazdálkodási Közhasznú Nonprofit Kft. 1996. december 1-én alakult a következő profillal:

- ❖ Víztermelés, kezelés, szennyvízelvezetés és kezelés.
- ❖ Településtisztaság.
- ❖ Temetőfenntartás (egyházi tulajdonú).

Az önkormányzat 2001 és 2015 között a kft-re bízta a kábel TV üzemeltetést is.

Mágocson az első kábel-tv hálózatot 1989-ben építette a községben alakult „Parabola” Antenna Építő és Fenntartó Szövetkezet. A soros hálózat tervezését és építését fővállalkozásban a ZELKA végezte, a kábelezési munkálatokat mágocsi műszerészek, villanyszerelők és önkéntesek végezték társadalmi munkában.

12 év sikeres működést követően szükségessé vált a hálózat felújítás, melynek költségeit a szövetkezet tagjai nem tudták vállalni, ezért az önkormányzat átvette tulajdonjogukat és a kábel-tv hálózatot átadta a Mágocsvíz Kft- nek működtetésre.

A mágocsi kábel-tv hálózatot 2002-ben a régi soros rendszerűből csillagpontossá építették át, így alkalmassá téve különböző tartalmú műsorcsomagok kialakítására, valamint a 2004-ben megindított szélessávú internet szolgáltatás ellátására is.

2005 júniusában, az országban az elsők között, a mágocsi kábelhálózaton indult meg kísérleti jelleggel a digitális műsortovábbítás is.

A cég 2005 és 2011 között Alsómocsoládon, 2004-2011-ig Vásárosdombón is végzett KTV szolgáltatást.

2015. szeptemberétől a teljes hálózatot megvásárolta a régióban széles körben már szolgáltató TARR Kft. megépítette az optikai hálózatot, a közületi és lakossági szerződéseket átvette és megújította. A feladatok közül most már az új hálózaton továbbra is a Városgazdálkodási Kft működteti a helyi Képűjságot.

2014. április 16- án a Mágocsvíz Önkormányzati Víz és Községgazdálkodási Közhasznú Nonprofit Kft. átalakult Mágocs Városgazdálkodási Kft- vé, mivel víztermelés, kezelés, szennyvízelvezetés és kezelés feladatokat 2013.május 1- után a paksi székhelyű Mezőföldvíz Kft. vette át.

A Mágocs Városgazdálkodási Kft. jelenlegi szolgáltatásai:

- ❖ Önkormányzati intézmények (Óvoda, Iskola, konyha, Szociális Gondozási Központ, Városháza, Művelődési Ház, Könyvtár, Rendezvényház, Helytörténeti Gyűjtemény, Sportöltöző) műszaki üzemeltetése, karbantartása

- ❖ Zöldterületek, parkok kezelése, gondozása, szökőkút üzemeltetése.
- ❖ Temetőfenntartás.
- ❖ Képűjság üzemeltetés.
- ❖ Ingatlan bérbeadás.
- ❖ Sportlétesítmények működtetése.
- ❖ Belterületi járdák felújítása, karbantartása.
- ❖ Önkormányzati utak javítása.
- ❖ Külterületi földutak karbantartása.
- ❖ Rendezvények szervezése, lebonyolítása, sátor, színpad bérbeadás.
- ❖ Lakossági, közületi megrendelések (parkgondozás, fűnyírás, sövénynyírás egyéb építési munkák) teljesítése.
- ❖ Belterületi vízelvezetők, patakmedrek karbantartása.
- ❖ Mezőgazdasági tevékenység.
- ❖ Közfoglalkoztatottak irányítása, foglalkoztatása.
- ❖ Hó- eltakarítás.
- ❖ Illegális szemétlarakók megszüntetése.
- ❖ Építési törmelék és zöldhulladék átvevő működtetése.

1.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

1.12.1. Természeti adottságok

Mágyocs Magyarország tájainak tájféldrajzi besorolása szerint a Dunántúli – dombság nagytájához, a Mecsek és Tolna – Baranyai – dombvidék középtájához és a Völgység kistájához tartozik, melynek ÉNY –i részén fekszik. A Hegyhátot és a Völgységet a szakemberek domborzati alapon különítik el: előbbi a széles hegyhátak és a közöttük húzódó szűkebb völgyek jellemzik, míg a Völgységre a széles völgyek rendszere jellemző.

(Forrás: Dövényi Zoltán (szerk.): Magyarország Kistájainak Katasztere, MTA Földtudományi Kutatóintézet, Bp., 2010)

1.12.1.1. Domborzat

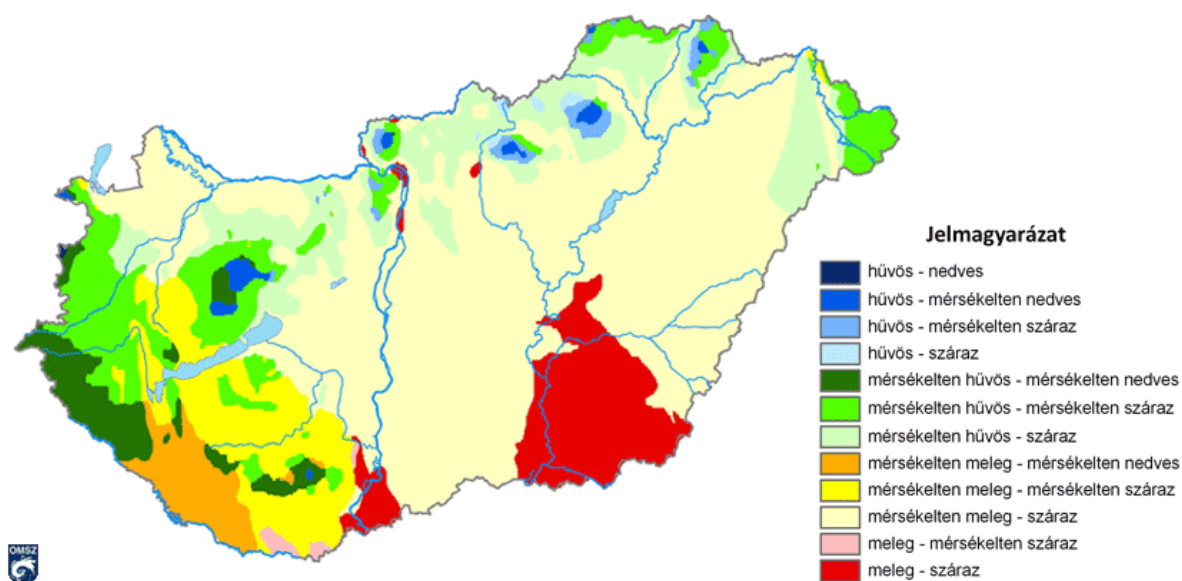
A Völgység kistáj Baranya és Tolna megyében helyezkedik el. Gyengén tagolt, hullámos felszínű „völgyes tájjellegű” kistáj. Területe mintegy 463 km², mely változatos arculatú eróziós – deráziós löszös dombsorokból, eróziós tanúhegyekből, zezugos futású völgyhálózatból, süllyedékekből és kibillent löszplatókból áll. A Kapos felé közeledve a dombsorok abszolút magassága, relatív reliefe és tagozottsága fokozódik, a Völgység Ny-i részén Lengyel, Nagyhajmás, Egyházaskozár, Szalatnak, Mágyocs és Döbrököz táján a domborzat arculata jelentősen megváltozik. A Völgységet a Kapos felé magasra kiemelt, szabálytalan futású új-pleisztocén vetődésekkel felszabdalt, élénk reliefű dombság zárja le.

1.12.1.2. Földtan

A Völgyesség területének medencealjzatát triász képződmények alkotják. A pleisztocén időszakban több mint 100 m vastag folyóvízi üledéksor halmozódott fel az akkori üledékgyűjtő medencében. Hordalékkúpos felszínét az újpleisztocénben lösztakaró fedte be. A feltöltődés után É-i és Ny-i peremterülete kiemelkedett és feldarabolódott, míg DK-i térsége tovább süllyedve medencévé formálódott.

1.12.1.3. Éghajlat

A Völgyesség kistáj mérsékelt meleg – mérsékelt nedves éghajlatú. Mágocs és környéke az országos átlaghoz képest a melegebb területekhez tartozik. A tél különösen enyhe ezen a tájon, ez a délnyugat felől áramló enyhe földközi-tengeri légtömegek hatása.

Az évi napsütéses órák száma átlagosan 2020 – 2040 óra. Télen 200 óra körüli, míg nyáron akár 810 óra is lehet. Az évi középhőmérséklet 10 °C körüli. A legmelegebb nyári napok hőmérsékletének sokévi átlaga 33,0 °C, a téli leghidegebbé – 16,0 °C és – 17,0 °C közötti. A csapadék évi összege 680 és 720 mm között, a nyári félévé 360 és 420 mm között valószínű. A hótakarós napok száma 35 - 45 (a tengerszint feletti magasságtól függően), az átlagos maximális hó vastagság 24 – 28 cm. Az ariditási index értéke 0,98 – 1,02 (0,85 – 1,00 mérsékelt nedves, 1,00 – 1,15 mérsékelt száraz). A szélirány eloszlása egyenletes, némileg jellemzőbb az É-i, ÉNy-i szél.

(Forrás: Dövényi Zoltán (szerk.): Magyarország Kistájainak Katasztere, MTA Földtudományi Kutatóintézet, Bp., 2010)

1.12.1.4. Vízrajz

Az EU tagországaiban 2000. december 22.-én lépett hatályba a Víz keretirányelv (2000/60/EK irányelv), melynek célja, hogy a felszíni és felszín alatti vizek „jó állapotba”

kerüljenek, ez alatt értendő a vizek tisztasága, a vízhez kötődő élőhelyek zavartalanabb állapota, illetve a megfelelő vízmennyiség. Az Országos Vízügyi Gazdálkodási Terv felülvizsgálata 2015-ben megtörtént, melyet Magyarország Kormánya 2016. márciusában elfogadott, ezzel kezdetét vette a tervezés következő ciklusa, illetve a meghatározott intézkedési programok végrehajtása. A Völgyesség kistáj Kapos – vízügyi területén (az 1-12 tervezési alegység az országos felosztásban) található, mely a Duna részvízügyi területéhez tartozik. A kistáj Ny-on a Baranya - csatorna alsó szakasza és a Kapos- Dombóvár – Kurd közötti vonalára, K-en pedig a Völgyességi – patak Hidas – Tabód közötti szakaszára támaszkodik. A területnek mérsékelt vízfeleslege van. Az itteni vízfolyások szélsőséges vízjárásúak. Kisvizük nyár végén, kora ősszel, árvizeik tavasszal szokásosak. Mágocs település közvetlen környezete a Hábi- csatorna vízügyi területén fekszik. Mágocs közigazgatási területét északon a Mész- patak öleli körül, keletről a Hajmás- patak határolja, déli határán húzódik a Hábi- csatorna, melybe északi irányból a Mágocsi- vízfolyás torkollik. A Mész-patak Lengyel belterületén ered és Mekényes, Nagyhajmás és Mágocs közigazgatási területét K- Ny- irányban átszelve folyik bele a Kaposba. A közigazgatási területet még további források és mellékpatakok hálózák be. Egybefüggő vízfelület nem jellemző, bár a mikrotérség településeihez 11, a tágabb térségben 14, a vízfolyások felduzzasztásával kialakított mesterséges tó is tartozik, mely a halgazdálkodás és a horgászturizmus szempontjából is jelentős a Hegyhát számára. Három település: Mágocs Alsómocsolád, Bikal, tavai a gazdaság jelentős tényezői a mikrotérségben. Több halastó létesült a Mész-patakon is, melyek közül a legnagyobb a Béka-tó kettős vízfelülete Mágocsnál.

(Forrás: Mágocs Környezetvédelmi Program 2008, Észak- Hegyháti Mikrotérségi Unió Fejlesztési Stratégia, Kapos-hegyháti Natúrpark szakmai háttér tanulmány, helyzetfeltárás, 2016-2017)

1.12.1.5. Talajtan

A kistáj harmadidőszaki üledékeire települt 10 – 40 m vastagságú lösztakarón (a Szászvár – Závod vonaltól nyugatra) agyagbemosódásos barna erdőtalajok (47%), keletre csernozjom barna erdőtalajok (29%), még keletebbre pedig mészlepedékes csernozjom talajok (15%) találhatók. Döbrököz és Závod környékén barnaföldek is előfordulnak 2% területi részarányban. A legnagyobb kiterjedésű agyagbemosódásos barna erdőtalajok vályog mechanikai összetételűek. Vízgazdálkodásukra a közepes vízvezető, nagy vízraktározó és jó víztartó képesség jellemző. Hasznosíthatóságuk erdő és szántó. Minthogy jelentős hányaduk 20%-nál meredekebb lejtőn van, eróziósan veszélyeztetettek. A szántó hasznosításában a talajvédelem is szükséges. A lösz, amely a terület É-i részén (Mágocs, Nagyhajmás Meződ, Vásárosdombó) a község határok túlnyomó részét borítja, mészben gazdag, a rajta kialakult talaj is jó minőségű. A löszös üledékek elsősorban a közepesen és erősen lejtő felszíneken fordulnak elő. Ezek az anyagok általában az alattuk fekvő pannon homokkal illetve agyaggal keveredtek, kötöttebbek és savanyúbbak. Ezek a talajok jó termőképességük révén eredményesen használhatók, ha megfelelő agrotechnikával művelik azokat.

1.12.1.6 Élővilág

A Völgyesség kistáj Magyarország növényföldrajzi felosztása alapján a Dél – Dunántúl flóraidékéhez (Praeyllyricum), és az Illír (Illyricum) flóratartományhoz tartozik. A flóraidék négy flórajárása közül, a Mecseki (Sopianicum) flórajárásba sorolandó, ahol az erőteljes szubmediterrán hatás, főként keleten kontinentális jelleggel párosul. A Völgyesség erdeit kissé elszegényedő mecseki flóra jellemzi. Az őshonos fajokból álló állományok az erdős területeknek csak a felét teszik ki, a többi ültetett fenyves és akácos. A patakokat kísérő egykori sásosok helyén telepített nemes nyárasok is vannak. A természetes erdőtársulások között, nagyon kis területen bükkösöket is találunk, de az uralkodó társulások a gyertyános- és a cseres-tölgyesek. Egyes területeken a Völgyességi-patakot égerligetek és füzesek kísérik. A terület jellemző özönfajai az akác (*Robinia pseudoacacia*), a bálványfa (*Ailanthus altissima*), a japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.), az aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.), a zöld juhar (*Acer negundo*) és a selyemkóró (*Asclepias syriaca*). A Nagyhajmási – dombok, mint Natura 2000 terület jellemző növénytársulásai a Pannon cseres – tölgyesek, melyek tölgyek (cser-, kocsánytalan és kocsányos tölgy) alkotta, jó növekedésű, száraz-félszáraz erdők, a gypsizált meleg- és fénykedvelő, szárazságtűrő kétszikűekkel, füvekkel, sásokkal. Botanikai szempontból is említésre méltó, a Natura 2000 terület részeként, a Méhész-patak (sp. 1.6.1) völgye, annak hidrophil, víztől függő élőhelyeivel, melyek a következők: a Patakok hínárja, a Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrophil magaskórós szegélytársulásai, a Fűz-, nyár-, éger- és körisligetek/ligeterdők, a Nem tűzegesedő nádasok és a Nem zsombékoló magasság rétek.

(Forrás: Mágocs Környezetvédelmi Program 2008, Észak- Hegyháti Mikrotérségi Unió Fejlesztési Stratégia 2015- 2020)

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat

A XVIII. és XIX. században keletkezett katonai felmérések szerint a város a templomdomb körül és a környező kisebb völgyekben alakul ki, aminek köszönhetően mind a mai napig meg tudta őrizni a jellegzetes településképét, illetve az utcaszerkezetét. A XIX. század közepére, a második katonai felmérés szerint a város eléri a legnagyobb fejlettségi szintjét, melyet a XX. század közepéig szinte teljes egészében megtart. A környező településekkel való kapcsolatrendszerét

mutatja, hogy sűrű úthálózat szövi át a táj szerkezetét már a XVIII. század végétől kezdődően, s több út is keresztezi egymást a településen. A XIX. század közepére jelentőssé válik a Mágocs-Dombóvár kapcsolat a közvetlen országút kiépülésével. A harmadik katonai felmérés idejére a meglévő úthálózat ugyan egyszerűsödik, racionalizálódik, de a település megőrzi központi jellegét. Mágocs XIX. század végi jelentőségét mutatja, hogy a településtől

délnyugatra vasútvonal húzódik, azonban a település megállóhelye a lakóterületektől viszonylag nagy távolságban található.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010, <http://mapire.eu/hu/>, letöltés ideje: 2017 október)

Érdeemes tisztázni a Völgyesség - Hegyhát kettősséget, mivel a földrajzi tájegység nem azonos a néprajzival és eltér a közigazgatási egységtől is. A Száz Magyar Falu Könyvesháza sorozat Bikali kötetében szép magyarázatot találunk a „hegyhátiság” eredetére:

„Napjaink földrajztudománya Bikalt és a környező falvakat a Völgyességnek nevezett kistájba sorolja. Megkülönbözteti a Hegyháttól, amely a Mecsek középső és nyugati részétől a Kapos folyó felé lejtő vidéket jelöli. A Völgyesség a Baranya-csatorna, a Kaposba ömlő Bikali-víz és a kis Méhész-patak vízgyűjtő területét foglalja magába. Mégis „hegyhátinak” vallják magukat Bikal és a környező falvak lakói. Ez látszólag ellentmondás. Valójában nem az. A Hegyhát ugyanis egy történetileg kialakult népi kistáj elnevezés: „hegyen túli területet” jelölő értelmében volt használatos a XVIII. század óta. Az ilyen népi eredetű tájnevek kialakulásakor nem a földrajzi szempontok érvényesültek, sokkal inkább a népi táj tudat. Ez pedig figyelmen kívül hagyja a kistájak elhatárolásánál a földrajz tudományos érveit. Nincs tekintettel a szerkezeti vonalakra, a vízválasztókra és a felszínalakokra sem. A közigazgatás mesterségesen kialakított határait még ennyire sem veszi figyelembe. A népi tájszemlélet pedig apáról fiúra szállva hagyományozódott, így tartva számon, hogy mely községek „hegyhátinak” és melyek „völgyességek”. A történeti Völgyesség, mint népi kistáj elnevezés a XVII. század végi iratokban tűnik fel először. Mint láttuk, ez a terület nem azonos a földrajzi értelemben vett Völgyességgel. Utóbbi jóval kiterjedtebb, magába foglalja azokat a falvakat is, melyek amúgy „hegyhátinak” vallják magukat.”

(Forrás: Észak- Hegyháti Mikrotérségi Unió Fejlesztési Stratégia 2015- 2020)

1.12.2.2 Tájhasználat értékelése

A település a Völgyesség kistáj nyugati részén fekszik, ahol a kistáj jellemzően gyengén tagolt, hullámos felszínű, völgyes jellege megváltozik és tagozottsága fokozódik. Mágocs közigazgatási területe is a kistáj tipikus jegyeit viseli magán, meghatározó tájjelleg a tagolt domborzat. Meghatározó tájhasználati mód a mezőgazdasági tevékenység, azon belül a szántóföldi növények termesztése és az erdőgazdálkodás. A közigazgatási terület déli fekvésű részein szántók húzódnak, az északi részeken vízfolyásokkal szabdaltszántóföldek és erdők valamint halastavak találhatók.

A tájvédelem feladata a védetté nem nyilvánított területek, tájrészek környezetbarát használatának, az őket befolyásoló mezőgazdasági, ipari és közlekedési tevékenységből származó káros hatások csökkentésének, az ökológiai egyensúly megőrzésének, valamint a károsodott, roncsolt tájak rekultivációjának biztosítása. Hosszú távon törekedni kell a táj - használatban a termelési és természetvédelmi igények kielégítésének egyensúlyára. Azokon a területeken, ahol termelési érdek előtérbe helyezését a jó termőhelyi adottságok indokolják és különös természetvédelmi érdek azt nem korlátozza, intenzív mezőgazdasági termelés folytatható. Ellentétben azokkal a területekkel, ahol jogos természeti érdekek is megjelennek, ott csak korlátozott gazdálkodás célszerű. A területhasználatok szabályozásával a tájszerkezet eredeti karakterét kell erősíteni. Gondoskodni kell a vízfolyások, ill. tavak menti erdők, rétek, gyepterületek kialakításáról, melyek a természet, a talaj és a vízminőség védelemének szempontjából fontos szerepet játszanak. A mezőgazdasági területeket véderdők határolják el egymástól. A településen a természeti értékek és tájalkotó elemek feltérképezése és megőrzése céljából egyedi tájérték kataszter elkészítése szükséges.

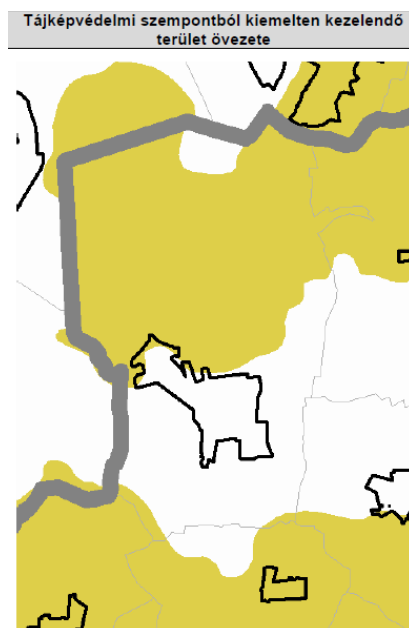
(Forrás: Mágocs Környezetvédelmi Program 2008)

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben meghatározott országos jelentőségű, illetve helyi jelentőségű védett természeti területek a város területén nem találhatók.

1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek közé azok az országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben lehatárolt övezeteket tartoznak, ahol a természeti vagy kulturális örökség adottságai alapján, a kilátás – rálátás szempontjából védendő tájképi területek találhatók. Mágocs 2016-ban módosított Településrendezési Terve jelöl ilyen területet.

Forrás: Mágocs Város Településrendezési Terve 2016

Országos szintű védelem alatt állnak –, és a Tvt. 28. § (4) bekezdése értelmében országos jelentőségű természeti területnek vagy értéknek minősülnek – az „ex lege” védett értékek, így a lápok, szikes tavak, kunhalmok, földvárak, források, víznyelők és barlangok. Mágocs „ex lege” védett érték a Kis- Bükk- hegyi forráscsoport.

Kis- Bükk- hegyi forráscsoport – Mágocs

Földrajzi koordináták: N 46° 22,8700'; E 18° 11,7835'

A Kis- Bükk- hegy D-i lábánál, a Béka-tótól K-re lévő lösszel fedett dombok között húzódó mély völgy peremén számos forrás fakad. A folyamatos és bő vízellátásnak köszönhetően a völgytalpon szép égeres tenyészik. A források közül a Dombóvár és Mágocs közötti út közelében, egy tanya udvarán lévő foglalták. A jóvízű forráshoz régebben Dombóvárról és Mágocsról sokan jártak ki vízért. A natúrpark előkészítő szakaszában feltárt helyszín a völgy két jellemzője alapján méltán nevezhető a „források és löszbabák völgyének”.

(Forrás: Kapos-hegyháti Natúrpark – natúrparki megalapozó szakmai háttér tanulmány – helyzetfeltárás 2017)

1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) kormányrendelet jelöli ki a Natura 2000 hálózatot, amely az Európai unió madár- és élőhelyvédelmi irányelvei alapján kijelölt területeket foglalja magában. Az előírások szerint biztosítani kell a populációk és élőhelyeik védelmét, és a területhasználatokat extenzív irányban kell változtatni. A Natura 2000 hálózata Mágocs területét is érinti, ennek területe a Nagyhajmási-dombok vidéke, amelynek az alábbi hrsz.-ú telkei tartoznak a városhoz: 0147/3a, 0147/3b, 0151, 0153, 0154, 0155/a, 0155/b, 0156/a, 0158/b, 0159/1, 0159/2, 0159/3, 0163/15. A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet besorolása alapján Mágocs közigazgatási területén különleges természet- megőrzési terület nem található.

(Forrás: Mágocs Környezetvédelmi Program 2008)

Nagyhajmási-dombok különleges természet- megőrzési terület (HUDD20033)

Érintett település: Nagyhajmás, Mágocs

Terület: 456,68 ha

Közösségi jelentőségű élőhely:

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
91M0	pannon cseres-tölgyesek	365,34	80

Közösségi jelentőségű faj:

nagy szarvasbogar (Lucanus cervus)

Kiemelt fontosságú cél:

a pannon cseres-tölgyesek (91M0) természetvédelmi helyzetének helyreállítása

Prioritás:

Kiemelt fontosságú cél a következő élőhely típusok/fajok kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása:

91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Természetvédelmi célkitűzések:

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhely típusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Fő célkitűzések:

- ❖ Az erdei élőhelyeken a termőhelyi viszonyoknak megfelelő, természetes, illetve természet közeli, a honos társulásoknak megfelelő fafaj összetételű, őshonos fafajokból álló, többkorú, a társulásra jellemző aljnövényzetű erdők kialakulásának elősegítése, megőrzése.
- ❖ A természetes, illetve természet közeli állapotú erdőkben a folyamatos erdőborítást szolgáló gazdálkodási módok bevezetése, őshonos fafajok egyedeiből lábon álló és fekvő holt fa folyamatos jelenlétének biztosítása.
- ❖ Az erdei életközösségek, különösen a holt faanyaghoz kötődő élővilág életfeltételeinek hosszú távú biztosítása.
- ❖ Idegenhonos, valamint tájidegen fajok, állományok (pl. akácosok) visszaszorítása, szerkezet átalakítása az erdőterületeken.

További célok és célkitűzések:

- ❖ A földtani, valamint felszínalaktani természeti értékeket veszélyeztető antropogén hatások mérséklése.
- ❖ A vizes, illetve vízi élőhelyek természetes állapotát veszélyeztető antropogén hatások mérséklése, különösen a mezőgazdálkodás kedvezőtlen hatásainak csökkentése.
- ❖ A terület víztani értékeinek (vízfolyások, források) megőrzése. Az érzékeny vízi élővilág, valamint a víz hatására kialakult felszínalaktani értékek, formakincsek megőrzése.

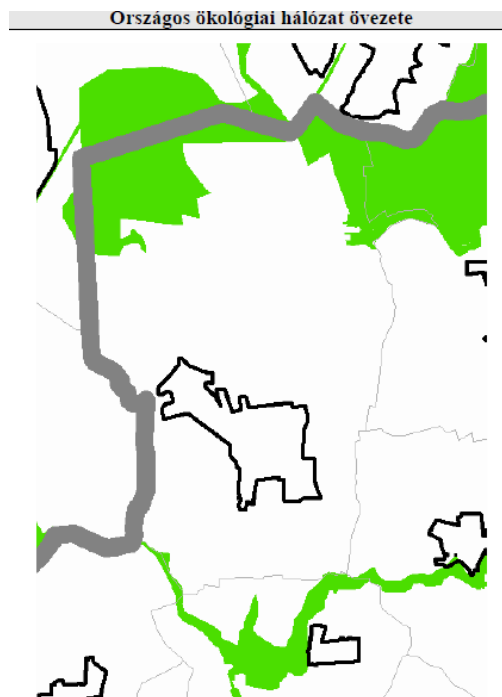
(Forrás: www.termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/Natura2000/.../HUDD20033.pdf,
letöltés ideje: 2017. október)

1.12.3.3. Ökológiai hálózat

Mágocs település észak-északkeleti, illetve délnyugati része az országos ökológiai hálózat részét képezi. A közigazgatási területen ökológiai folyosóként van jelölve az északon húzódó Méhész patak, és a délnyugati határt alkotó Hábi- csatorna.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010)

Mágocs Helyi Építési Szabályzata szerint Mágocs közigazgatási területén az ökológiai hálózat övezete, mely a Natura 2000 területeket, az ökológiai folyosót és a természeti területeket foglalja magában. A természeti területek használata és fejlesztése során a természetkímélő használati módok figyelembe vételével biztosítani kell a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájra jellemző természeti rendszereknek a megővését. Az ökológiai hálózat övezetébe eső területeken történő tevékenységek végzéséhez az illetékes táj- és természetvédelmi szakhatóság engedélye szükséges. A ökológiai hálózat övezetében a kedvező esztétikai megjelenésű tájrészletek, tájképi elemek eredeti állapotban való megőrzését célzó tevékenység folytatható. A táj jellege, szerkezete, esztétikai és természeti értékei nem károsodhatnak, ill. a beavatkozás nem okozhatja az adott ökológiai rendszer elszegényedését és a biológia sokféleség csökkenését. Ökológiai hálózat övezetben tájba illesztett építmény, vonalas mű helyezhető el. A tájba illesztés alatt a következő értendő: a tájban elhelyezésre kerülő létesítményeknek vagy befolyásolt létesítmény együttesnek a táji adottsághoz funkcionális, ökológiai és esztétikai értelmű igazítása, amely az összhang megteremtését célozza. Ökológiai hálózat övezetben művi létesítmények, berendezési tárgyaik és környezetük építésekor természetes anyagot kell használni (pl.: kő, fa). A táj építészeti hagyományaival és hagyományos környezeti kultúrájával összhangban lévő, tájképet nem zavaró elemek helyezhetők el. Az ökológiai hálózat övezetében 10 m-nél magasabb létesítmény elhelyezése építési engedélyköteles, az engedélyezési tervnek tartalmazni kell a tájlesztéti vizsgálatot. A vadon élő állatok vonulását akadályozó, mozgási irányukat keresztező nyomvonalak esetén meg kell oldani az állatok mozgásának lehetőségét. A megszüntetendő létesítmény esetén gondoskodni kell a terület természetközeli helyreállításáról, ennek hiányában tájba illesztéséről. Természet közeli állapotú vizes élőhelyek a település területén lévő időszakos vagy állandó vízborítású területei, a vízfolyások partjai, ill. azok 20-20 méter széles parti sávjai. Ezek rendeltetése elsősorban ökológiai valamint tájvédelmi jellegű. Elsődleges céljuk a növényzet és életközösségek fenntartása, és a táj diverzitásának biztosítása. Az egyedi tájérték kapcsán az egyedi tájérték kataszterben foglaltak szerint kell eljárni. A TVT vonatkozó előírásai betartandók. Az egyedi tájértékek felmérése a település önkormányzatának feladata, a nyilvántartást a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság végzi.

Forrás: Mágocs Város Településrendezési Terve 2016

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Tájhasználati konfliktuson az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól eltérő, a táj potenciális (ökológiai, ökonómiai és tájképi) értékeit rontó tevékenységet értjük. Elsődleges jellegük szerint funkcionális, tájökológiai és vizuális-esztétikai csoportokba lehet őket sorolni. Mágocson meghatározó tájhasználati mód a mezőgazdasági tevékenység, azon belül a szántóföldi növények termesztése és az erdőgazdálkodás. A közigazgatási terület déli fekvésű részein szántók húzódnak, az északi részeken vízfolyásokkal szabdaltszántóföldek és erdők valamint halastavak találhatók. Az elmúlt évtizedekben a szántóföldek között lévő, kis kiterjedésű, természet közeli állapotú élőhelyek és a vízfolyások menti ligetek a mezőgazdaság áldozatául estek. Az intenzív mezőgazdasági tevékenység veszélyeztetheti a természeti környezetet. Napjainkra felértékelődött az ökológiai folyosók és az ökológiai regenerációra alkalmas területek szerepe. A vízfolyások, ill. tavak, valamint a természetvédelmi érdekek szempontjából kiemelt területek mentén a talaj és a vízminőség védelemének érdekében korlátozni kell a mezőgazdasági használatot, valamint törekedni kell erdők, rétek, gyepterületek kialakítására. Mágocs település közigazgatási területén több állattartó telep üzemel. Az üzemi méretű állattartás során keletkező almos trágya és csurgalék nem megfelelő tárolása a felszíni és felszín alatti vizek elszennyeződését okozhatja.

1.13. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

1.13.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei

A zöldfelületi rendszer elemei különféle szempontok szerint típusokba sorolhatók. A tipizálás segítheti a városi zöldfelületek állapotának felmérését, értékelését. A zöldfelületeket elsődleges funkcióik szerint két nagy csoportba soroljuk:

1. Termesztési célú zöldfelület alatt olyan dominánsan gazdasági célú ültetvényeket értünk, melyeket mező-, kert-, vagy erdőgazdasági módszerekkel művelik. Ezeken a felszíneken a közvetlen vagy közvetett gazdasági hasznosítás az elsődleges.
2. Kondicionáló célú zöldfelületnek olyan növényzettel fedett területek, ültetvények összessége, melyek közjóléti hatása érvényesül. A kondicionáló célú zöldfelületeken funkcióik szerint lehetnek:

A rekreációs, ökológiai és klimatikus célú kondicionáló zöldfelületek a szabadidő eltöltésének kedvelt színterei a városi lakosság számára (pl.: parkerdők, közparkok, közkertek).

Az esztétikai-településszerkezeti szerepkörű zöldfelületek esetében elsődlegesen a település esztétikai értékének javítása a cél (pl.: utcafásítások, fasorok).

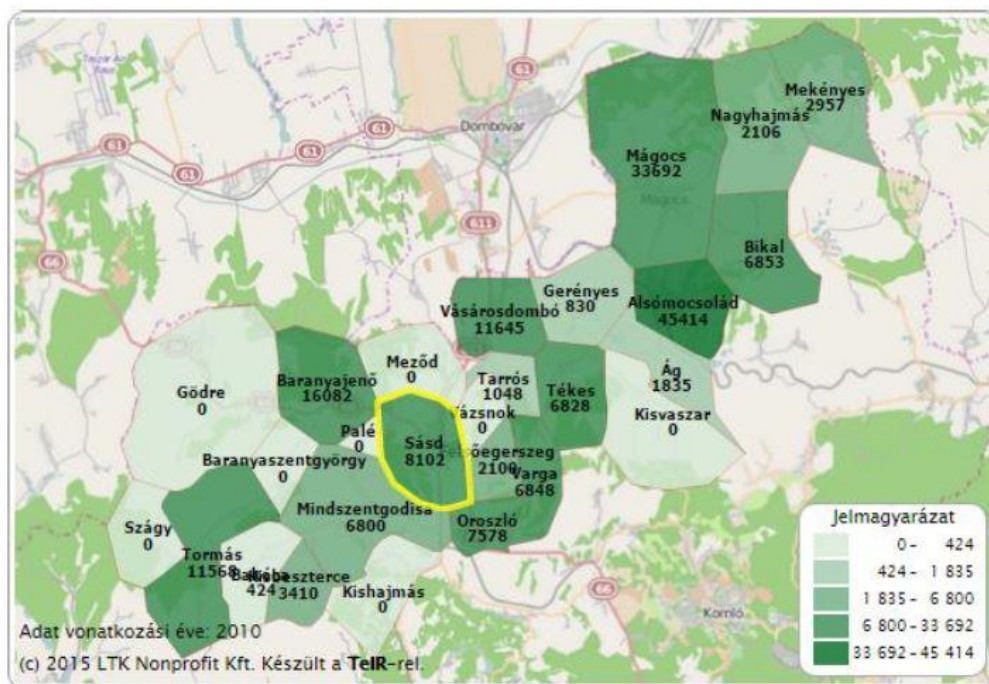
(Forrás: Városökológia, Településinformatika, Szilassi Péter, 2013)

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A zöldfelületeknek meghatározó szerepe van az előnyös település-, illetve utcakép kialakításában, továbbá szűrő hatásuk révén a légszennyezés és a zajterhelés csökkentéséhez is hozzájárulnak. Mágocson a lakóterületek telekosztása és a telkek használata következtében összefüggő zöldfelületi rendszer nem épült ki. A meglévő zöldfelületi elemek hálózatos és szigetes jelleget mutatnak. A hálózat elemei a közterületi zöldsávok, fásítások. A szigetes jelleget a településközpontban található parkosított zöldfelület adja. Egységes fasor található a településközponton keresztülfutó Szabadság utcában, a település egyes részein fasor híján gyümölcsfák, örökzöldek és egyéb dísfák vannak telepítve az utcákra a lakóházak elé, melyek gazdagítják a településképet. Fontos zöldfelület szempontból, hogy a mély telkek hátsó részeit házikertként, illetve a környező területhasználathoz alkalmazkodva mezőgazdasági területként hasznosítják.

1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése

A Hegyháti járás tekintetében a 2015-ös TEIR adatok szerint 33 692 m² zöldfelület található, mely a többi településsel és a járásközpont Sásddal összehasonlítva magas érték.

1.13-1. ábra: Zöldfelületek nagysága Sásdon és környékén (m²)

Forrás: www.teir.hu, 2015. február

A településen a zöldterületek kifejezetten ápoltnak, gondozottnak mondhatóak, amelyek szigetszerű eloszlásuk ellenére is nagyban hozzájárulnak a település összképéhez. Fontos zöldfelületi elemet jelentenek a városban található sportpályák és temető környezete. Mágocs területén a közterületek és a magánporták gondozottak, a köztisztasági helyzet megfelelő. A településhez tartozó 13 hektáros halas-, illetve 1,5 hektáros horgásztó szintén jelentős rekreációs-és zöldterületnek számít. A nyugodt, idilli környezetben elhelyezkedő horgásztó az egész régióból vonzza a horgászat szerelmeseit, érkeznek ide látogatók Pécsről, Szekszárdról és Kaposvárról is.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Mágocs területén nem alakult ki összefüggő zöldfelületi rendszer, melynek fontos szerepe lehet a rekreáció területén, az előnyös városkép kialakításában, a környezeti ártalmak csökkentésében. A meglévő zöldfelületek "szigetes" jelleggel helyezkednek el a városon belül, azonban funkciójukban nem szolgálják ki a közösség szükségleteit. Városi hiányosság zöldterületi szempontból, hogy csak egy köztéri játszótér van (2013 óta).

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010)

1.14. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A város területének domborzatát, relieftípusait a Völgységre jellemző általános vonások határozzák meg, a kistáj tipikus jegyeit viseli magán Mágocs közigazgatási területe, meghatározó tájjelleg a völgyelésekkel sűrűn felszabdalt, változatos arculatú, tagolt domborzat (eróziós- deráziós löszös dombsorokból, eróziós tanúhegyekből, zezugos futású völgyhálózatból, keskeny hegyhátakból, süllyedékekből és kibillent löszplatókból).

A város belterülete enyhén dél felé lejt, 170-180 m tszf.-i magasságú. Ugyanakkor a Kapos-völgybe leereszkedő legalacsonyabb térszínének tengerszint feletti magassága mindössze 112 m. Az északi Völgység, ahová Mágocs is sorolható, nyugati-keleti szerkezeti vonalak mentén dél felé kibillent. A völgyhálózat Mágocs térségében északnyugati-délkeleti futásirányú.

A település domborzatában jól kivehetők a völgyvállak, amelyek megtalálhatók a Hábi-csatorna völgyében. A völgyeket kisebb vízfolyások, illetve azok megduzzasztása során keletkezett víztározók tagolják.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010)

A belterületet a környező településekből érkező, ill. oda induló utak, valamint patak-völgyek tagolják, teszik sajátos hangulatúvá.

1.14.1.2. Az ingatlan nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

Város területének művelési ágak szerinti megoszlása		
<i>Forrás: Földhivatali Információs Rendszer, TAKARNET 2010</i>		
Művelési ág	Terület (ha)	Művelési ág aránya (%)
Erdő	972,72	22,9
Gyümölcsös	0,37	0,0
Halastó	165,56	3,9
Kert	8,28	0,2
Kivett	438,69	10,3
Legelő	94,24	2,3
Rét	63,87	1,5
Szántó	2506,91	58,9
Szőlő	2,96	0,0
Összesen	4253,60	100

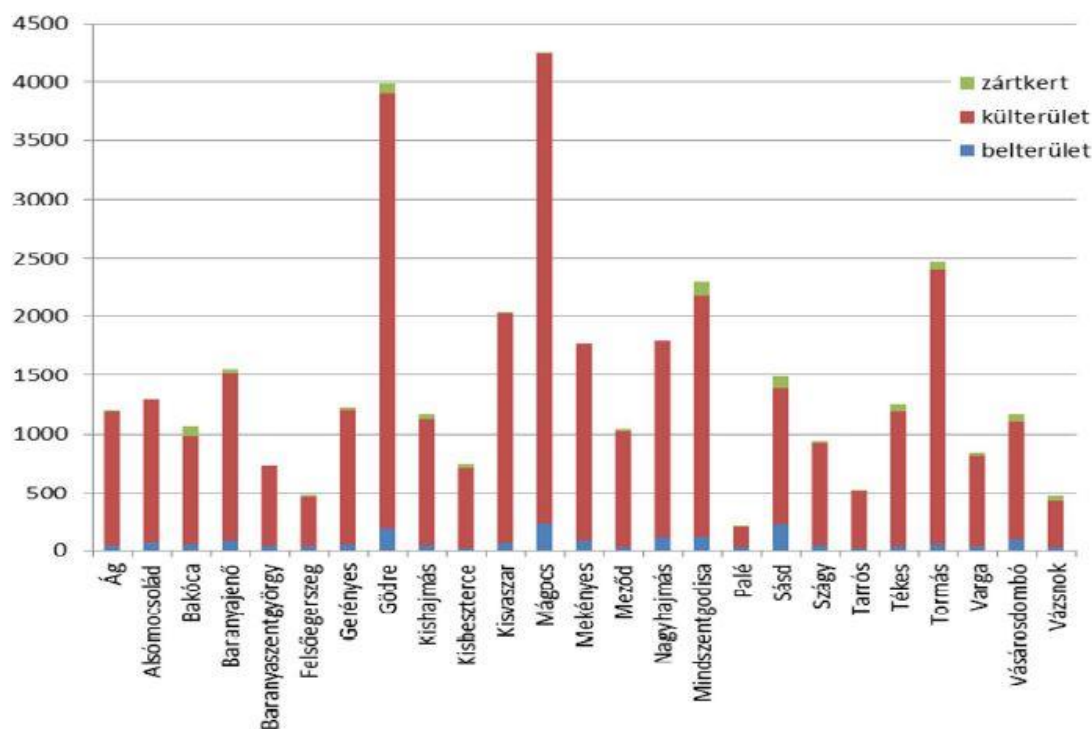
Az északra lévő terület domináns elemei a szántóföldek mellett az erdők, patakok és az azokra felfűződő halastavak, a déli, keleti és nyugati területeken a szántóföldek jelentik a csatlakozó területhasználatot.

A fenti adatok elemzéséből levonható megállapítások:

- ❖ A település legnagyobb terület-felhasználási egysége a szántó (majdnem 60%). A mezőgazdaság a mai napig a legfontosabb gazdasági ág a település életében.
- ❖ A város területének majd 23%-a tartozik az erdő illetve fásított terület művelési ágba, amely a második legmagasabb arányú művelési ág, de az erdőgazdálkodás mégsem volt meghatározó ágazata a település életének.
- ❖ A település területének 3,8%-a tartozik a rét, legelő művelési ágba, 3,9%- a pedig halastó.
- ❖ A művelésből kivett területek aránya magasabb, mint 10%.

1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A Hegyháti járás települései összterületeit és külterületi méreteit tekintve Mágocs az 1. a sorban, illetve Sásd után a 2. legmagasabb belterületi aránnyal rendelkezik.

A város beépítésre szánt területén a következő terület-felhasználási egységek vannak:

- ❖ lakóterület (falusias lakóterület): Lf,
- ❖ vegyes terület (településközpont vegyes terület): Vt,
- ❖ gazdasági terület (kereskedelmi szolgáltató és ipari gazdasági terület): Gksz, Gip
- ❖ különleges terület: K.

A város beépítésre nem szánt területén a következő terület-felhasználási egységek vannak:

- ❖ közlekedési, közmű- elhelyezési, hírközlési terület: KÖ,
- ❖ zöldterület: Z,
- ❖ erdőterület: E,
- ❖ mezőgazdasági terület: M,
- ❖ vízgazdálkodási terület: V

(Forrás: Mátyás Helyi Építési Szabályzata 2016)

A Településrendezési Terv 2016- os módosítása rögzíti a beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területeket:

Beépítésre szánt területek:

- ❖ Lakóterület:

A Sásd – Dombóvár 6539 sz. összekötő út északi oldalán az 1980-as években lakóingatlanok kialakítására került sor. Létrejött az utcahálózat, a telekosztás.

A 2006-os településrendezési terv e területen Különleges Rekreációs Ökocentrum létesítését vázolta fel. E fejlesztési szándék a támogatási források hiányában nem valósult meg. A Településrendezési Terv 2016- os módosítása a 2005-ös településrendezési tervben szereplő falusias lakóterület megvalósítását irányozza elő.

❖ Gazdasági terület:

A Sásd – Dombóvár összekötő út északi oldalán kedvező telepítési feltételek mellett alakult ki a város egyik legjelentősebb gazdasági területe, melynek fejlődését azonban a 2006-os településrendezési terv korlátozta. A már említett rekreációs program elmaradása teszi lehetővé a már letelepült ipari üzemek bővítését, új vállalkozások megjelenését. A módosítás a kialakult telekstruktúra és fejlesztési szándékok ismeretében pontosította a hatályos településrendezési eszközöket.

Beépítésre nem szánt területek:

❖ Közlekedési terület:

- A módosítási kérelem tárgya a Dombóvári útról a 808 hrsz.- ú ingatlanon keresztül nyitandó magánút kialakítása, mely lehetővé teszi a belterületi határ menti erdőterület megközelítését.

- A városra készített településrendezési eszközök valamennyi esetben tartalmazták a 6534 és 6539 sz. utak összekötését, melynek jelentős szerepe lehet a városközponton áthaladó forgalom csökkentésében.

Az új útra a "070 hrsz. út engedélyezési terve" megnevezéssel dokumentáció készült, mely a terep és telekadottságok figyelembe vételével pontosította a közlekedési terület lehatárolásokat.

❖ Erdőterület:

A módosítási kérelemben szereplő gazdasági és lakóterület határának pontosításával alakult ki a beépítésre szánt területek határa, melytől északra a hatályos településrendezési eszközök meglévő és tervezett turisztikai (Et) erdő kialakítását irányozták elő.

❖ Mezőgazdasági terület:

Mágocs város északnyugati határán elhelyezkedő Hosszúszó elnevezésű 0234 helyrajzi számú halastó szomszédságában elhelyezkedő 0283/2 helyrajzi számú beépített – beépítettség cca. 3%-os – valamint az azzal szomszédos 0283/16 helyrajzi számú beépítetlen ingatlan a településtervezési terv szerint az ökológiai háló magterületén található, így övezeti besorolása M-0 (nem beépíthető mezőgazdasági terület).

Mindkét ingatlan tulajdonosa a telephelyen mezőgazdasági üzemi tevékenységet folytat, a telkek közútról megközelíthetők, elektromos árammal ellátottak. Az ingatlanokon szántó- és erdőművelési ágak találhatók.

A kérelem tárgya – hivatkozva azok jelenlegi állapotára a hely szerint a családi birtok cca. 100. éve lakott, azon gazdálkodás folyik, a meglévő épületek felújítása, új épületek létesítése szükséges – az M-1 övezetbe (általános mezőgazdasági terület, beépíthetőség 3%) sorolás, hogy az ingatlanon korszerűsítés, fejlesztés valósíthasson meg. A két ingatlan a közeljövőben összevonásra kerül, nagysága cca. 260.000 m²

1.14.1.4. Funkció vizsgálat

Mágocs intézményi feladatait széles körben látja el, amelyek között művelődési, közigazgatási, egészségügyi és szociális is megtalálható. Ezek a:

- ❖ Mágocsi Közös Önkormányzati Hivatal: a települési önkormányzatokra vonatkozó központi szabályozásokkal összhangban a jelenleg 4 település tart fent közös önkormányzati hivatalt, ami segíti a települések alapfeladatainak szervezését és támogatja a szakszerű megvalósítást.
- ❖ Mágocs Városgazdálkodási Kft.: klasszikus településüzemeltetési feladatokat lát el, melyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a város rendezett, élhető környezet legyen a lakosok számára.
- ❖ Szociális Gondozási Központ és Konyha Mágocs: integrált ellátórendszerként működik, működési körébe tartozik a házi segítségnyújtás, a szociális étkeztetés, az idősek nappali ellátása, a demens személyek nappali ellátása, a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint az Idősek Otthona.
- ❖ Tarnai Nándor Városi Könyvtár és Kulturális Intézmény: hozzá tartozik a Könyvtár, a Művelődési Ház, a Helytörténeti Gyűjtemény és Alkotóház, valamint a Rendezvényház és Tekepálya. Az intézmény a lakosok számára biztosítja a tanuláshoz, a művelődéshez és kulturált szórakozáshoz való feltételeket.
- ❖ Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola: Mágocson kívül több településről is fogad általános iskolai tanulókat.
- ❖ Mágocsi Bokréta Óvoda Egységes Óvoda Bölcsőde: a többcélú intézmény szintén több településről fogad gyerekeket.
- ❖ Egészségügyi ellátás: az alapellátáson kívül nem kötelező feladatként fizioterápia és praxislabor is működik a településen.

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

A területi kohéziós kézikönyv meghatározás szerint a barnamezős terület olyan korábban használt, jelenleg használaton kívüli vagy alulhasznosított terület, mely jellemzően mesterséges felszínborítású, beépített vagy burkolt terület, melyet korábban ipari vagy bizonyos kereskedelmi célokra használtak, és amely terület alacsony koncentrációjú veszélyes hulladékkal vagy más egyéb szennyezéssel terhelt.

Az Északi és Déli iparterületen a korábbi cégek helyén megújult profilú és új gazdasági tevékenységeket folytató ipari egységek jöttek létre, így ezek a területek hasznosultak. A városiasodó településközpont területén korábban működő üzemi területek és telephelyek részben azonos funkcióval vagy teljesen megújultak (Mágocsi Sütőipari Kft, Babirád Kft.) Elmondható, hogy a városban összefüggő alulhasznosított terület nincs, esetleg szórványok.

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

A városban a klasszikus területek hasonló funkcióval rendelkeznek, mint régen. A városi lakóköznyezeten belül a szlömösödött területek elsősorban a szegregált és szegregációval veszélyeztetett területeket foglalják magukba, mely településrészek lehatárolása a 3.3.2. pontban láthatóak.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A település történelmileg kialakult szerkezete, az utcák kapcsolatrendszere, szabályozási szélessége a kialakulásuk óta lényegében változatlan. A belterület az utóbbi időben nyugati irányban kitolódott az új lakóterületek kialakításával

A beépült lakórészek jellemzően falusias jellegűek. A lakóterületekre – a település mezőgazdasági jellegének megfelelően – a mintegy 20 m körüli telekszélesség, jelentős méretű hátsókerterek, egyedi, nagyméretű gazdasági épületek jellemzőek. Jellemzőek a viszonylag széles utcák és a mezőgazdasági karaktert mutató, nagytelkes ingatlanok, az utak mellett növényesített, illetve növénytelepítésre alkalmas sávval.

Jól elkülöníthető a városi szövetben, a település eredeti jellegétől eltérő, 70-es években létrejött új, északnyugati településrész, mely viszonylag kisméretű lakótelkekkel rendelkezik.

A népesség stagnálása nem indokolta jelentős nagyságban új lakóterület kialakítását. Új lakóterület mindössze a Gagarin utcától északra elhelyezkedő térségben került kijelölésre, figyelembe véve a már kialakult közterületeket.

A belterület közelében déli, északi és nyugati irányban egyaránt néhány házat számláló külterületi lakott helyek találhatók. A külterületen lévő többi lakott hely korábban többségében megszűnt, a külterületi beépítettség mára elhanyagolható.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010, Mágocs Város Településrendezési Terve 2016)

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A településfejlesztési koncepció és településfejlesztési stratégia szintjén nem készül tulajdonjogi vizsgálat.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

Az önkormányzat tulajdonában lévő épületekről az önkormányzati adatszolgáltatásban megjelenő Ingatlanvagyon- kataszter ad képet. A 2017. évi őszi állapot szerint hosszú távon általában 910- 930 épület van, az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok száma 391 db. Ennél részletesebb adatok a gazdasági részben találhatóak.

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A településfejlesztési koncepcióhoz és a településfejlesztési stratégiához épületállomány és környezet geodéziai felmérése nem készül.

1.14.5. Az építmények vizsgálata

A meglévő, illetve beépítésre szánt területek falusias lakóterületbe sorolhatók. Jelenleg a településen található lakások száma 950 db. Különleges területként településszerkezeti tervben a sportpálya és a temetők szerepelnek.

A lakóterületek beépítési módjára jellemző az előkert nélküli, északi, vagy keleti oldalhatáron álló fésűs, illetve hajlított házas forma. A hagyományos lakóterülettől eltérő a már fentebb említett, 70-es években létrejött új, északnyugati településrész, kistelkes családi házaival, a változatos építménymagassággal és a város többi részétől eltérő, sortársasházias beépítési módjával, ami továbbra is idegen maradt a városképtől.

A településszerkezet fontos eleme a városiasodó településközpont a Szabadság utca mentén zárt sorú beépítési módjával, változó építménymagasságaival. A településközpont a lakófunkciók mellett egyre inkább a település és vonzáskörzete ellátását, kiszolgálását biztosító elhelyezkedésének is térsége. A város igazgatási, vallási, egészségügyi, oktatási, művelődési, kereskedelmi, szolgáltatási és vendéglátási intézményeinek legnagyobb része itt található. A központ karakteres eleme templomdomb, a római katolikus templommal és a környezetében található zöldterülettel. A település többi részétől jól lehatárolható központ kapcsolata a lakóterületekkel szilárd burkolatú utakkal, gyalogutakkal nagyrészt biztosított. (Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010, Mágocs Város Településrendezési Terve 2016)

Mágocs Helyi Építési Szabályzata rögzíti a település épített környezetével szemben támasztott követelményeit, amelynek többek között a település hagyományos építészeti karakterének megőrzése is célja.

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

1.14.6.1.1. A város szerkezetét kialakító történeti tényezők

Az újkőkor korai és középső szakaszából származik a település első emléke: a Hundsberg nevű külterületi helyen egy szórvány edény bukkant elő a föld mélyéből. Mágocs környezete folyamatosan lakott a bronzkor korai szakasza óta. A kelták – a kereskedő-iparos réteget követve – az i. e. 4-3. évszázad fordulóján érkeztek a Kárpát-medencébe, így Mágocs környékére is. A Római birodalom az i. u. 1. század közepén foglalta el a Dunántúlt. A terület Pannonia Inferior, majd Valeria provinciához tartozott. A népvándorlás hullámai rendszeresen érintették a területet.

Árpád népe a 900-as évek elején vette birtokba a Dunántúlt. Ettől kezdve Esztergomtól délre egészen a Mecsekig – így a mai Mágocs területe is – a vezérlő fejedelem szállásterülete volt. István király tevékenysége nyomán kiépült polgári, valamint egyházi közigazgatásban a mai Mágocs területe a pécsi egyházmegye és Baranya királyi vármegye részét képezte. Mágocs középkori alapítású község. Nevével először a tatárdúlás utáni időkben találkozunk. Ekkor a Szent-Mágocs nemzetség birtoka volt. Valamikor bencés apátság létezett e helyen.

Az 1540-es évektől állandósult a török megszállás. A török hódoltság idején magyar lakossága teljesen eltűnt, és helyükre görögkeleti délszlávok érkeztek. Az 1542. évi adólistában még 50 körüli porta lakott Mágocson és a jelenlegi külterületen lévő, azóta megszűnt falvakban. A későbbi összeírásokban egyre csökken az adózó helyek és az adózók száma.

1686 szeptember végén, október elején Mágocs területe felszabadult a török hódoltság alól. A kamarai kormányzat 1695. és 1696. évi faluösszeírásai alapján Mágocs, Osziszó és Györgyi településeken összesen 21 görög katolikus rác család élt. A Rákóczi - szabadságharc idején a

falu teljesen elnéptelenedett. Az 1695-1720-ig húzódó határperben Mágocs Tolna megyétől Baranyához került.

Ezt követően hamarosan megkezdődött az intenzív betelepítések korszaka. 1718-ban magyarok telepedtek le, de délszlávok is laktak a településen. Az 1720-as évektől megkezdődött a német ajkú lakosság beszívargása, amely később szervezetté és meghatározó jelentőségűvé vált. 1742-ben önálló plébánia létesült a községben. A bevándorlás az 1740 -es évektől felgyorsult. 1756-ban a lakosság száma meghaladta az 1000 főt. 1768-ban a lakosság 70%-a német. Az 1760/65-ös években érték el az egyensúlyt, ezután, mint német többségű falut említik.

1735-ben a pálosok új Urbáriumot bocsátottak ki, melynek köszönhetően a település gazdasága is fejlődésnek indult, halastavat létesítettek, a szántók egyre nagyobb részét vonták művelés alá, új növények jelentek meg (burgonya). II. József 1782-es rendelete értelmében a pálosoknak le kellett mondani a terület birtokjogáról, amely az oktatási (és vallási) alap kezébe került 1786-ban. 1785-ös Conscriptio alapján a lakosság lélekszáma 2394, római katolikus németek és magyarok. A falunak egység harmadosztályú szőlője volt. Nagy területű – mintegy 2000 ha – erdővel is rendelkezett a község.

A település 1816-ban lett mezőváros, ekkor kapott először jogot vásárok tartására. 1827-ben a házak száma 416 volt, ebből 348-ban németek laktak (kb. 80%), a lakosok száma 2927. A mágocsi céhek 1831-ben I. Ferenc császártól kaptak céhlevelet. 4 céh létezett. Megkezdődött a zsidók betelepülése, 1847-ben 26 izraelita család lakott Mágocson.

A szabadságharc után, a neoabszolutizmus korában a község a soproni katonai kerülethez tartozott. 1850-ben Mágocs elveszítette járásszékhely rangját, az új központ Sásd lett. Megnőtt a bortermelés jelentősége. 1853-ban a lakosság száma 3509 volt (ebből 175 izraelita). Az 1860-as évek elején postahivatalt létesítettek.

A kiegyezés után tovább gyorsult a térség gazdasági-társadalmi fejlettsége, amelyet adminisztratív intézkedések, közigazgatási funkciók elvétele sem tudott érdemben megakasztani.

Az 1900-as évek elején mutatkozó válságjelenségek még csak átmenetinek bizonyultak (a háború előtt általános jólét jellemezte a falut), de az I. Világháború és a Monarchia szétbomlása már súlyos hanyatlást idézett elő. 1920-ban 3613 fő (78% német) lakta a nagyközséget, 1941-ben 3702 fő (anyanyelvi megoszlás: 76,6% német, 15,7% magyar, 4,7% cigány, 2,8% zsidó, 0,1% szláv, nemzetiségi megoszlás: 65,6% német és 34,4% magyar). Az oroszok 1944. december 1-jén foglalták el a települést. Ezzel kezdetét vette a német ajkú lakosság deportálása (151 fő), majd 1946-tól kitelepítése (1800 fő). Népségének szerkezeti átalakulását fokozta, hogy 1945-46-ban 158 kiskundorozsmai család települt a községbe (850 fő). A volt Csehszlovákia területéről Nemeskalaj, Szenc és Felsőszeli községekből 1947-48-ban 160 család (550 fő) érkezett Mágocsra a kitelepített németek helyére.

A falu határában 1969-ben 38,5 celsius fokos termálvizet tártak fel, amely ásványi anyag tartalma miatt a szakértők szerint kiválóan alkalmas lenne mozgásszervi és egyes női betegségek gyógyítására.

Mágocs, mint a mikrotérség gazdasági, oktatási, egészségügyi és közigazgatási központja 1982-ben kapott nagyközségi címet és 2009. július 1-jével városi rangot.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010)

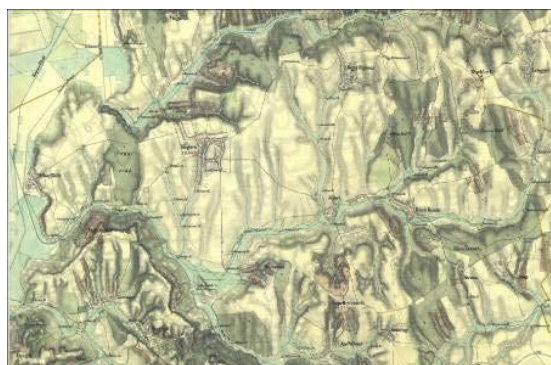
1.14.6.1.1.1. A település szerkezetének kialakulása a katonai térképek elemzése alapján

A XVIII. és XIX. században keletkezett katonai felméréseken jól látszik, hogy a város a templomdomb körül és a környező kisebb völgyekben alakul ki, aminek köszönhetően mind a mai napig meg tudta őrizni a jellegzetes településképét, illetve az utcaszerkezetét. A XIX. század közepére, a második katonai felmérés szerint a város eléri a legnagyobb fejlettségi szintjét, melyet a XX. század közepéig szinte teljes egészében megtart.

A környező településekkel való kapcsolatrendszerét jól mutatja, hogy sűrű úthálózat szövi át a táj szerkezetét már a XVIII. század végétől kezdődően, s több út is keresztezi egymást a településen. A XIX. század közepére jelentőssé válik a Mágocs-Dombóvár kapcsolat a közvetlen országút kiépülésével. A harmadik katonai felmérés idejére a meglévő úthálózat ugyan egyszerűsödik, racionalizálódik, de a település jól láthatóan megőrzi központi jellegét. Mágocs XIX. század végi jelentőségét mutatja, hogy a településtől délnyugatra vasútvonal húzódik, azonban a település megállóhelye a lakóterületektől viszonylag nagy távolságban található.

1782-1785

1829-1866

1872-1884

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Mágocs Város Területén a Miniszterelnökség Kulturális Örökség Védelméért és Kiemelt Kulturális Beruházásokért Felelős Helyettes Államtitkársága közhiteles nyilvántartása szerint 16 régészeti lelőhelyet tart nyilván a 2017. december 8. napján:

Lelőhely neve	Jellege	Érintett helyrajzi számok
Mágocs – Templom tér 1.	római kori sírkamra	500, 502/3, 502/4, 537, 538/1, 538/2, 539, 540, 541/1, 541/2, 542, 543, 544/3, 544/5, 556, 557, 560
Mágocs – Kolostor dűlő	középkori kolostor	0269/6, 0270/1, 0270/2, 0317/3, 0317/5, 0318, 0319/2, 0321/1, 0321/3, 0321/4, 0321/5
Mágocs - Gyógyszertár	kelta sír(ok)	146, 147, 148, 149, 150, 184, 185, 249/1, 249/2, 249/3, 404, 406/1, 406/2, 407, 408, 409, 410, 411, 412
Mágocs – Ipartestület épülete mögött	késő római kori temető	677/2, 753, 754, 755, 756, 757, 799, 862/2, 895, 904, 918, 919, 920, 921, 922/1, 922/2, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933/1, 934
Mágocs – József A. u. 39.	római kori villa	109, 110, 111, 112/1, 112/2, 113, 114, 115, 120, 121, 123, 124, 125, 126, 127/1, 128, 129, 130
Mágocs - Szőlőhegy	római kori villa	0133/3
Mágocs – Kispusztá és Falugyörgyi között	őskori.makói és Somogyvár-Vinkovci - kultúra	0185/1
Mágocs - Hundsberg	őskori telep, lengyeli kultúra telepnyom, dunántúli vonal diszes kerámia kultúrája telepnyom, bronzkori telepnyom és őskori temető	0106/12, 0106/13, 0106/14, 0106/15, 0106/6, 0106/7, 0109/1, 0109/2, 0109/3, 0109/4, 0109/5, 0109/6, 0109/7, 0109/8, 0118/1, 0118/10, 0118/2, 0118/22, 0118/23, 0118/24, 0118/25, 0118/26, 0118/27, 0118/28, 0118/29, 0118/3, 0118/4, 0118/5, 0118/6, 0118/7, 0118/8, 0118/9
Mágocs – Flasics-tanya	kelta éremlelet, bronzkori	0281

	telep	
Mágocs - Hosszúszó	őskori telep, lengyeli kultúra	0308/1, 0308/10, 0308/11, 0308/12, 0308/13, 0308/14, 0308/15, 0308/16, 0308/2, 0308/3, 0308/4, 0308/5, 0308/6, 0308/7, 0308/8, 0308/9
Mágocs – Hosszúszó II.	középkori falu	0308/1, 0308/10, 0308/11, 0308/12, 0308/13, 0308/14, 0308/15, 0308/16, 0308/2, 0308/3, 0308/4, 0308/5, 0308/6, 0308/7, 0308/8, 0308/9
Mágocs - Vargyas	középkori falu, rézkori telepnyom, bronzkori- későbronzkori telepnyom, római kori templomnyom	025, 037/2, 039, 040/1, 040/10, 040/11, 040/12, 040/13, 040/14, 040/15, 040/16, 040/17, 040/18, 040/19, 040/20, 040/21, 040/22, 040/23, 040/24, 040/25, 040/26, 040/27, 040/28, 040/29, 040/3, 040/30, 040/31, 040/32, 040/33, 040/34, 040/35, 040/36, 040/37, 040/38, 040/39, 040/4, 040/40, 040/41, 040/43, 040/44, 040/45, 040/46, 040/47, 040/48, 040/49, 040/5, 040/50, 040/51, 040/52, 040/53, 040/54, 040/55, 040/6, 040/7, 040/8, 040/9, 043
Mágocs - Györgyi	középkori templom és temető	0324/1
Mágocs – Első -Kápás	bronzkori telepnyom	049/25, 049/26, 049/28, 049/28, 049/29
Mágocs – Kápás-dűlő I.	Árpád-kori telepnyom	057/4, 065/38
Mágocs – Kápás-dűlő II.	őskori – lengyeli kultúra telepnyom, középkori telepnyom	065/33, 065/34, 065/35, 065/36, 065/37

Műemléki környezetek:

Római Katolikus Templom ex-lege műemléki környezete (hrsz.: 293, 494, 495, 497, 499, 500, 501, 502/3/4, 508, 510, 513, 530, 539, 541/1, 542, 543, 557, 560, 561, 937, 958)

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosított építészeti jellemzők

A település a Helyi Építési Szabályzatában rögzítette a védett épületekre vonatkozó követelményeit, valamint a 3. számú melléklete tartalmazza a helyi védelemben részesült 74 darab épületet, amit jelen dokumentum 1.14.6.9.- es pontja tartalmaz.

1.14.6.4. Világörökségi, világörökségi várományos terület

Mágocs városában nem található világörökség és nincs olyan objektuma, amely fent lenne a világörökségi várományosi listán.

1.14.6.5. Műemlék, műemlék együttes

A település Helyi Építési Szabályzatában rögzítette a város területén található egyetlen műemléket, a település központjában lévő Római Katolikus templomot (hrsz.: 540).

A ma is álló műemléki templomot 1800 és 1805 között építették és Sárlos Boldogasszony tiszteletére szentelték fel.

A copfstílusú épület oltárképét, amely Mária és Erzsébet találkozását ábrázolja, Karl Backmayer készítette 1779-ben. Ez a kép, valamint a 18. századból való Szent Anna oltár a pécsi volt dominikánus templomból került ide. Cranach Magdolna Jézussal című Salzburgban őrzött képének másolatát a 19. század elején ismeretlen festő festette.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010)

A műemléki környezet részét az alábbi területek képezik: 293, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502/1, 502/2, 502/3, 502/4, 503, 506, 508, 510, 513, 530, 540, 541/1, 541/2, 542, 538/1, 538/2 Hrsz..

1.14.6.6. Nemzeti emlékhely

A településen nem található nemzeti emlékhelynek nyilvánított létesítmény.

1.14.6.7. Helyi védelem

Helyi védelemben részesült építmények a HEP szerint

H1

2. kálvária	Ady Endre u.	Hrsz.: 02
3. épület, istálló, kerítés	Ady Endre u. 29.	Hrsz.: 783
4. épület, istálló, kerítés	Ady Endre u. 70.	Hrsz.: 881
5. épület tömeg, főhomlokzat	Ady Endre u. 87.	Hrsz.: 923
6. épület tömeg, főhomlokzat	Ady Endre u. 6.	Hrsz.: 755
7. kő kereszt	Ady Árpád u. sarok	Hrsz.: 543
8. épület, melléképület	Árpád u. 124.	Hrsz.: 749
9. kő kereszt	Dózsa u. K vége	Hrsz.: 293
10. épület tömeg, főhomlokzat	Dózsa u. 54.	Hrsz.: 658
11. épület	Dózsa u. 58.	Hrsz.: 662
12. épület	Dózsa u. 62.	Hrsz.: 609/1
13. épület	Dózsa u. 70.	Hrsz.: 592
14. épület, melléképület	Dózsa u. 77.	Hrsz.: 571
15. épület, melléképület, kerítés	Dózsa u. 79.	Hrsz.: 566
16. épület	Dózsa u. 83.	Hrsz.: 555
17. Szt. Flórián szobor	Templom tér	Hrsz.: 542
18. Szt. József szobor	Templom tér	Hrsz.: 540
19. épület	Templom tér 4.	Hrsz.: 513
20. pince szellőző	Templom tér	Hrsz.: 542
21. Szentháromság szobor	Templom tér	Hrsz.: 502/4
22. épület, homlokzat	Szabadság u. 44.	Hrsz.: 546
23. pajta	Vörösmarty u. 24.	Hrsz.: 329
24. épület	Hunyadi u. 11.	Hrsz.: 343
25. épület, kerítés	Hunyadi u. 13.	Hrsz.: 346
26. épület, kerítés	Hunyadi u. 35.	Hrsz.: 260
27. istálló	Hunyadi u. 18.	Hrsz.: 353
28. épület, kapu	Hunyadi u. 24.	Hrsz.: 359
29. épület	Hunyadi u. 26.	Hrsz.: 250
30. kő kereszt	Kossuth u.	Hrsz.: 231
31. épület	Kossuth u. 22.	Hrsz.: 244
32. épület, kerítés	Kossuth u. 21.	Hrsz.: 243
33. pajta	Kossuth u. 19.	Hrsz.: 241
34. épület, istálló	Kossuth u. 20.	Hrsz.: 242
35. épület, istálló	Deák Ferenc u. 30.	Hrsz.: 173/2
36. épület, istálló, kapu	József Attila u. 42.	Hrsz.: 113
37. kő kereszt	József A.–Deák F. sarok	Hrsz.: 120
38. Szt. János szobor	József Attila u. 55. előtt	Hrsz.: 467
39. épület, homlokzat	Rákóczi Ferenc u. 33.	Hrsz.: 402
40. épület tömeg	József Attila u. 55.	Hrsz.: 411
41. épület, melléképület	József Attila u. 68.	Hrsz.: 434/2

42. épület	Petőfi u. 4.	Hrsz.: 103
43. épület	Petőfi u. 6.	Hrsz.: 101
44. épület	Petőfi u. 7.	Hrsz.: 100/2
45. épület, melléképület	Petőfi u. 12.	Hrsz.: 95
46. kő kereszt	Széchenyi u. 47.	Hrsz.: 44/1
47. épület	Széchenyi u. 46.	Hrsz.: 2
48. istálló	Széchenyi u. 32.	Hrsz.: 13
49. épület	Széchenyi u. 28.	Hrsz.: 17
50. épület, főhomlokzat	Széchenyi u. 25.	Hrsz.: 19
51. épület, tömeg	Szabadság u. 20.	Hrsz.: 951
52. I. vh. emlékmű	Szabadság u.	Hrsz.: 492
53. kő kereszt	külterületen	Hrsz.: 0104/2
54. kő kereszt	külterületen	Hrsz.: 0113/52
55. kő szobor	külterületen	Hrsz.: 0113/38

H2

56. épület	Ady Endre u. 55.	Hrsz.: 855
57. épület	Ady Endre u. 22.	Hrsz.: 776
58. épület	Ady Endre u. 68.	Hrsz.: 880
59. kő kereszt	Templom tér.	Hrsz.: 540
60. épület	Vörösmarty u. 20.	Hrsz.: 336
61. épület	Hunyadi u. 47.	Hrsz.: 274
62. épület	Hunyadi u. 44.	Hrsz.: 271/3
63. kapu	Hunyadi u. 43.	Hrsz.: 270
64. épület	Deák Ferenc u. 29.	Hrsz.: 172
65. épület	Deák Ferenc u. 14.	Hrsz.: 206
66. épület	Deák Ferenc u. 35.	Hrsz.: 179
67. épület	Deák Ferenc u. 36.	Hrsz.: 180
68. épület	József Attila. u. 38.	Hrsz.: 109
69. épület	József Attila. u. 25.	Hrsz.: 134
70. épület	József Attila. u. 22.	Hrsz.: 137
71. kerítés	József Attila. u. 53.	Hrsz.: 184
72. épület	Rákóczi Ferenc u. 27.	Hrsz.: 392
73. épület, kerítés	Széchenyi u. 32.	Hrsz.: 13

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

A lakóépületekhez tartozó ingatlanok rendezettsége vegyes. A lakosság egy része próbálja tisztán, rendezetten fenntartani a környezetét, de néhányak nem fordítanak elég energiát erre. A legnagyobb probléma a város első számú szegregátumában (Dombóvári út páros és páratlan oldala) található, ahol több

épület állapota is folyamatosan romlik. Ennek legfőbb oka vagy az üresen állás, vagy a lakók életvitele.

Ezen a területen további problémákat jelent, hogy nincs kiépítve a városközpont felé vezető szakaszon járda, így a közlekedés itt nagyon balesetveszélyes. A harmadik számú szegregációval veszélyeztetett területen (Rákóczi út és a Széchényi utca kereszteződéstől délre a Széchényi utca nyugati oldala) is vannak hasonló problémák, a vízelvezető árok és a járda több részen balesetveszélyes. Emellett a városból ez az utca vezet a szomszédos településre, Alsómocsoládra, melynek közigazgatási területéhez tartozik a Pick Szeged Zrt. vállalat Alsómocsoládi üzeme, ami intenzív teherforgalmat bonyolít. A nagy tehersúlyt hordó kamionok miatt az út és a lakóházak állaga folyamatosan romlik, valamint a lakók panaszkodnak az erős rezgés- és zajterhelésre a nagy forgalom miatt.

Az utak minősége a város több pontján is rossz, mind közül a legmegviseltebb a Nagyhajmás felé vezető Dózsa György utca.

A városközpontban is vannak megoldásra váró problémák: a Könyvtár épülete előtt megoldatlan az akadálymentes közlekedés, valamint a Szociális Gondozási Központ kapubejárója nem használható a járda elhelyezkedése miatt.

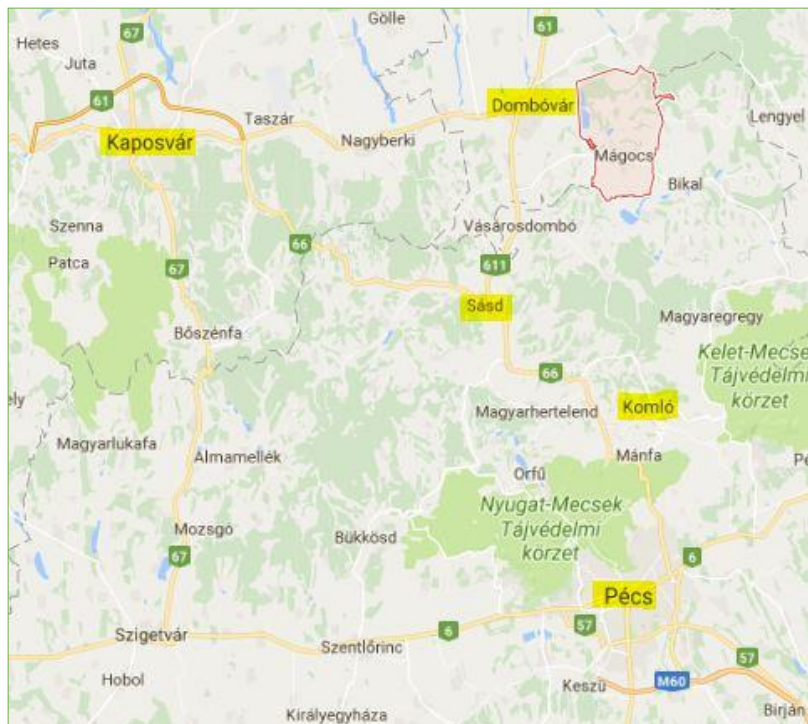

A városközpont a 2011-es városrehabilitációs pályázatnak köszönhetően újjászületett: a főtér megújult, kialakításra került egy Rendezvényház és egy Helytörténeti Gyűjtemény, az épületek homlokzati megjelenítésének javítása megtörtént, és egy vállalkozások számára is vonzó környezet alakult ki. Az igényesen felújított városközpont környékén szépen karbantartott, épületek sora látható: Polgármesteri Hivatal, Művelődési Ház, Orvosi Rendelők épületei, stb. A szép arculatú utcaképet rontja egy magántulajdonban lévő, elhanyagolt, rossz állapotú lakás, amely sürgősen felújításra szorulna.

1.15. KÖZLEKEDÉS

1.15.1. Közúti közlekedés, hálózati kapcsolatok

A Hegyháti Járás infrastruktúrája sok szempontból tükrözi hátrányos helyzetét. Legnagyobb problémát az aprófalvas szerkezet, a települések nehézkes megközelíthetősége jelenti. A térség szélein elhelyezkedő zsáktelepülések speciális problémákkal küzdenek, nincs átmenő forgalom, rossz a közlekedés. Mágocs ilyen szempontból előnyösebb helyzetben van, bár meglehetősen nagy távolságra vannak a településtől a megye urbanus területei, hiszen a megyeszékhely (Pécs) és a legközelebbi baranyai város (Komló) között 50, ill. 30 km-re található. A fizikai (valós tér) távolságnál is nagyobb azonban az elérhetőségi távolság, például a város a megyeszékhelytől mért egy órás időzóna vonalon kívül esik. Mindez első sorban az aprófalvas településszerkezetnek, a hiányos közúthálózatnak tudható be. A fővárostól, valamint az ország centrális és északnyugati elhelyezkedésű innovációs zónáitól is meglehetősen nagy a távolság (185, ill. 100 km felett).

(Forrás: Google maps, letöltés ideje: 2017. október)

A város hátrányos helyzetét enyhíti, hogy a Tolna megyei Dombóvár mindössze 7 km-re található a településtől, mely funkcióival, szolgáltatásaival nagyban kielégíti Mágocs város igényeit, emellett közlekedési csomópont is egyben.

Enyhíti a város hátrányos helyzetét az is, hogy Mágocs Budapest- Dombóvár- Pécs országos térszerkezeti vonal közelében, már a sűrűbb tértextúrájú területek mellett található. Emellett közel helyezkedik el a jelentős forgalmat bonyolító 611-es főúthoz, azonban annak káros hatásaitól (zaj- és forgalomterhelés) mentesül. A főút jelentősége, hogy északi irányban a Balaton felé, déli irányban, pedig a járási központ (Sásd) és ezen keresztül a megyeszékhely (Pécs) felé biztosít összeköttetést; de Dombóváron, vagy Sásdon keresztül Kaposvár is könnyen elérhető.

Mágocs alacsonyabb hierarchiájú, de mégis központi szerepét erősíti az a tény, hogy számos alacsonyabb rendű út találkozási pontjában fekszik, a város közúti szempontból kistérségi szinten fontos közlekedési csomópont, aminek következtében átmenő forgalma az átlagosnál nagyobb. A város szempontjából jelentős közeli város Dombóvár, amely a 6534-es út-611-es úton keresztül érhető el. A 6534-es út keleti irányban Bicalon keresztül Szászvár, majd Bonyhád felé biztosít közlekedési kapcsolatot a település számára. Észak-keleti irányban Nagyhajmás, Mekényes felé vezető 6539-es út a 6538-ra csatlakozva Högyész elérését teszi lehetővé.

A település közigazgatási területhez 93,48 km hosszú úthálózat tartozik. Ennek jelentős része – 87%-a – tartozik önkormányzati fenntartás alá. A település külterületein jelentős úthálózat található, ezek java része azonban a mezőgazdasági gépek által használt földút. Az utak többsége az önkormányzat tulajdona; így van ez a belterületű utak esetében is. A szilárd burkolattal rendelkező utak esetében azonban már igen jelentős, mintegy 36,65%-ot kitevő mértékű az állami utak részesedése.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010)

Közelebbi városok elérhetősége személygépkocsival			
Városok	Útvonal	Távolság	Átlagos utazási idő
Járasközpont: Sásd	611. út	18 km	16 perc
Megyeszékhely: Pécs	66. út	50 km	50 perc
legközelebbi város: Dombóvár	Fő u.	7 km	8 perc
legközelebbi baranyai város: Komló	611. út	33 km	37 perc
közelebbi somogyi város: Kaposvár	61. út	39 km	40 perc

1.15.2. Községi közlekedés (közúti, kötöttpályás)

A város viszonylag kicsi méretéből fakadóan a településen belüli helyi, közösségi közlekedési formákról nem beszélhetünk. A helyközi távolsági buszok megállóhelyei 500 m-en belül elérhetőek. A településeknek önálló közlekedési rendszere nincs, de a város útjait használó buszjáratok el tudják látni a belső közlekedési igényeket, így ennek fejlesztésére hosszútávon sem lesz szükség.

A település busszal és vonattal is jól megközelíthető, a 10 buszmegálló a lakott terület nagyobbik részét lefedi, a járatok sűrűsége megfelelő. A közúti tömegközlekedést a Dél-dunántúli Közlekedési Központ illetékes vállalata látja el. A város megyén belüli elhelyezkedéséből és közlekedés- földrajzi elérhetőségéből fakadóan a legjobb közlekedési kapcsolatokkal Dombóvár irányában rendelkezik. Köszönhető ez Mágocs földrajzi helyzetének és annak, hogy mindössze 20 percre van busszal a két település egymástól. A Dombóvárra tartó járatok a reggeli órákban mutatnak egyfajta sűrűséget, míg a Mágocs irányába tartó járatok sűrűsödése a koradélutáni órákban a legnagyobb. Ennek egyik legfőbb oka, hogy reggelente munkavállalók és iskolások jelentős számban utaznak – a központi településre – Dombóvárra, a délutáni órákban pedig a hazautazás miatt nő meg az utasok – és ebből következőleg a buszjáratok – száma Mágocs irányában.

Az autóbusz közlekedés szempontjából második helyen Kaposvár, illetve Bonyhád naponta három-három járatpárral, amelyek napi eloszlása a Dombóvár-Mágocs viszonylathoz hasonlóan állnak. Ebből következtethetünk arra, hogy ezen településekkel még jelentősebbek a kapcsolatok, mint akár Péccsel, vagy Sásddal, mely településekre 2-2 járat indul a hétköznapiakon.

Mágocs számára a vasúti közlekedés csekély jelentőséggel bír a közösségi közlekedésen belül, mivel a Mágocs - Alsómocsolád vasútállomás, mely vasúti mellékvonalon helyezkedik el, 4 km-re található a város lakott területeitől, Alsómocsolád közigazgatási területén. Mivel a

vasútállomás gyalogos megközelítése hosszú időt vesz igénybe, a helyiek nagyobb gyakorisággal használják a dombóvári, vasúti fővonal mentén elhelyezkedő, ezáltal nagyobb forgalmat lebonyolító vasútállomást. Dombóvárról a megyeszékhelyünk, Pécs nagyjából 1 óra, a főváros, Budapest pedig 2 óra alatt megközelíthető. Az alig több mint tíz percre található kistérségi központ Sásd, hazai fővonalon elhelyezkedve kedvezőbb adottságokkal bír, hiszen megáll az InterCity járat.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010)

1.15.3. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A belterületi, szilárd burkolatú, gyűjtő- és lakóutak mellett a járdák többnyire kiépítettek legalább az egyik oldalon. Ez alól kivételt képez az első számú szegregátumba vezető út, ahol a gyalogos közlekedés a járda hiánya miatt igen veszélyes. Emellett a járdák minősége több helyen nem megfelelő, balesetveszélyesek, ezért felújításra szorulnak.

Kerékpáros útvonal a települést jelenleg nem érinti. A város Településfejlesztési Konceptiójában részletesen kitér a kerékpáros közlekedés fejlesztésének lehetőségére, célként jelöli meg a kerékpáros turizmusfeltételeinek kialakítását, az erdei kerékpárutak kiépítését, a kerékpáros zöld útvonalak kialakítását.

1.15.4. Parkolás

A városban több helyen is található parkoló, de leginkább a városközpont területére koncentrálódnak: az iskolával szembeni Szentháromság téren, a főtéren található CBA mellett, a Művelődési Ház előtt is van parkoló, valamint a Közös Önkormányzati Hivatallal szemközt is található egy újonnan kialakított murvás parkoló. A különböző szolgáltatók, vállalkozások esetében is többségében megoldott a gépjármű- elhelyezés lehetősége. A meglévő parkolóhelyek kiszolgálják a helyi igényeket, kapacitásprobléma csak ritkán fordul elő.

1.16. KÖZMŰVESÍTÉS

1.16.1. Víziközművek

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás

A település közigazgatási területén a vízellátást, valamint a települési szennyvízelvezetést- és tisztítást, mint szolgáltató a Mezőföldi Regionális Vízközmű Kft. (Mezőföldvíz Kft. 7030 Paks, Kölesdi út 46.) végzi. A településen az 1960-as évek közepén kiépítésre került 18,7 km-es ivóvízhálózat. Az 1990-es évek végén összekapcsolták a Mezőgép Vállalat telephelyének vízhálózatával, így a hálózat hossza 25,9 km-re növekedett. A város egészséges ivóvíz ellátását a Mezőföldvíz Kft. végzi a Dombóvári utcában, a Méhész-patak völgyében található négy mélyfúrású kútból származó vízzel. A kutakat 1964-ben, 1965-ben és 1971-ben mélyítették. A négy kútból tényleges napi termelést három folytat, a negyedik csak megfigyelőkútként funkcionál. A kutak védett, vízzáró rétegből nyerik a vizet, amely minden komponensében megfelel, mind a hazai, mind az Európai Unió normáinak és előírásoknak. A kitermelt vizet úgynevezett ellennyomó rendszerű hálózaton keresztül juttatják el a fogyasztóhoz, valamint egy 100 m³-es hidroglóbuszba. A tervezett hálózati nagyságot 100%-ban sikerült kiépíteni. Lényeges momentum viszont, hogy 2007-ben a lakások 97%-a rendelkezett ivóvíz-hálózati csatlakozással. A településen a felhasznált ivóvíz mennyisége a Mezőföldvíz Kft. 2012-es adatai szerint elérte a 51 282 m³-t a lakosság esetében, míg közületek esetében 22 631 m³/ év volt. A lakossági bekötések száma 2013-ban 1030 db fogyasztóhely. Mivel a kutak kihasználtsága 60% körüli, így még jelentős tartalékok állnak rendelkezésre. A külterületek egyes részein nem került kiépítésre az ivóvízhálózat.

Mivel a város ivóvízrendszere 1968-69-ben épült ki, gyakoriak az előregedésből adódó csőtörések. A település topográfiai viszonyai miatt jelentős nyomáskülönbségek adódnak az alacsonyan, illetve magasabban fekvő városrészek között. A mélyebben fekvő területeken előforduló csőtörések meglehetősen rövid idő alatt jelentős vízmennyiséggel áraszthatják el környéküket, így aláázás fordulhat elő az ingatlanoknál. Ezek megelőzésére az Önkormányzatnak figyelmet kell fordítani azzal, hogy a szolgáltatóval egyeztetve felújítsa, illetve kicserélje az érintett szakaszokat.

A településen szolgáltatott ivóvíz jellemző minőségi paraméterei összevetésben a jogszabályi előírásokkal:

Jellemző / elem	Mérték-egység	Települési érték	Megengedett határérték
Összes keménység	mgCaO/l	190 kemény	50-350
pH	-	7,3	6,5-9,5
Fajlagos vezetőképesség	μS/cm	630	2,500
KOI ps	mg/l O ₂	0,42	5

Ammónium	mg/l	<0,03	0,5
Nitrit	mg/l	<0,01	0,5
Nitrát	mg/l	2	50
Klorid	mg/l	<6	250
Szulfát	mg/l	<10	250
Vas	µg/l	23	200
Mangán	µg/l	19	50

(Forrás: <http://www.mezofoldviz.hu>, letöltés ideje: 2017. október)

Mágocson 1969-ben létesítették a B13 kataszteri számú kutat, amelyben 460 m³/d, 38 °C- os termálvizet tártak fel. Jelenleg a termálkútból nincs vízkivétel.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010, Vízkárelhárítási Terve 2014, www.mezofoldviz.hu, letöltés ideje: 2017. október)

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

Mágocson az 1990-es években két ütemben megépített gravitációs szennyvízcsatorna hálózat gyűjti össze a város területén keletkező lakossági és ipari szennyvizet, majd két átemelő közvetítésével kerül a szennyvíztisztító telepre. A tisztított szennyvíz a Hábi- patak mágocsi mellékágába folyik. A szennyvíz és ivóvízhálózat üzemeltetője a Mezőföldvíz Kft. A lakossági bekötések száma 2013-ban 775 db fogyasztóhely a szennyvízelvezetés tekintetében. Mágocs város közigazgatási területén a közműves hálózattal nem rendelkező településrészek (Dombóvári út, Kossuth u, Ady u. egy része, József A. u. egy része) a háztartási szennyvíz begyűjtése vállalkozó által történik.

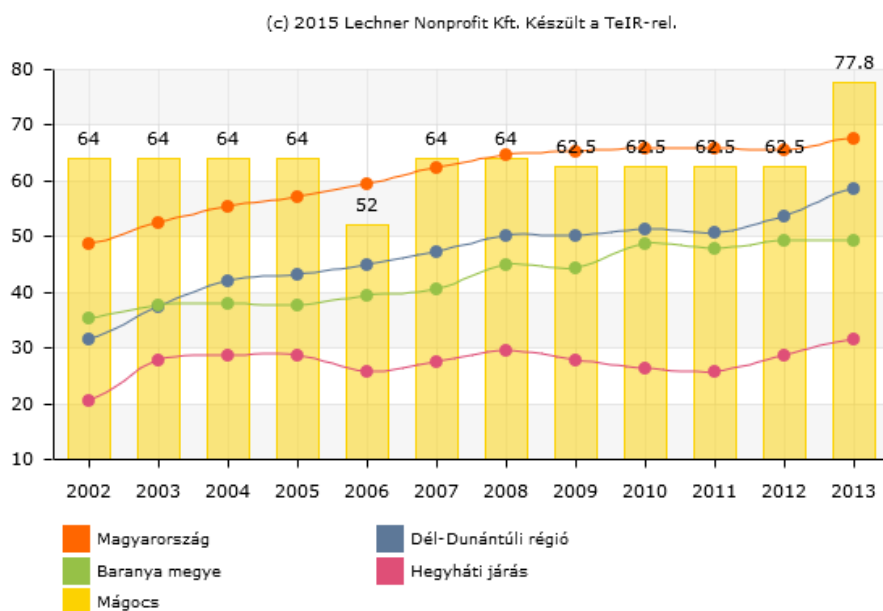
(Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010)

Az elfolyó szennyvíz jellemző minőségi paraméterei összevetésben a jogszabályi előírásokkal:

Vizsgálati paraméter	Mértékegység	Érték	Megengedett határérték
pH	-	8,05	6-9,5
Összes lebegőanyag	mg/l	<15,0	35,0
Ammónium-N	mg/l	5,8	20,0
Összes N	mg/l	16,5	55,0
Összes P	mg/l	1,1	10,0
BOI ₅	mg/l	20,0	25,0
KOI _{cr}	mg/l	48,0	125,0
SZOE	mg/l	<2,0	10,0

(Forrás: <http://www.mezofoldviz.hu>, letöltés ideje: 2017. október)

A közműolló, azaz az 1 km ivóvízhálózatra jutó csatornahálózat hossza - a 2015-ös TEIR adatok szerint Mágocson 63 %:

(Forrás: TEIR, letöltés ideje: 2017. október)

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Mágocs belterületén a csapadékvíz elvezető árkok hossza 19 720 m, ebből 1 488 m fedett csatorna. Csapadékvíz elvezető árokkal nem rendelkező szakasz 3 240 m. A fedett és a nyitott árkok minden esetben a közutak mentén, azokkal párhuzamosan futnak. A burkolatlan árkok füves rézsűvel lettek kialakítva, állapotuk megfelelő. A burkolt árkok bevezetése minden esetben a Mágocsi vízfolyásba történik. A külterületi vízvezető árkok elsődleges szerepe a mezőgazdasági területek víztelenítése. A karbantartás a tulajdonosok kötelezettsége. Esetenként a gyepes partszakaszok kaszálása elmarad, a túlburjánzott növényzet akadályozza a víz lefolyását. A 2013-as évtől az Önkormányzat állami program keretében (Start, külterületi földutak karbantartása) végzi ezt a műveletet.

(Forrás: Mágocs Vízkárelhárítási Terve 2014)

1.16.2. Energia

1.16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás

Áramszolgáltatás

A településen az áramszolgáltatást az E-ON Energiaszolgáltató Kft. A hálózat a tervezettnél megfelelően teljes mértékben kiépült a mintegy 15 km hosszú rendszer, a rákötési arány 100%-os. A közvilágítás teljes körű, az oszlopok és vezetékek az E-ON tulajdonát képezik, a mai kor környezettudatos és környezetkímélő gondolkodásának szellemében energiatakarékos fényszóróból áll.

A településen a gázvezeték hálózat 1997-ben került kiépítésre. A vezetékes gázszolgáltatást az E-ON Energiaszolgáltató Kft. végzi. A 19,1 km hosszú hálózat a tervezettnél megfelelően teljes mértékben kiépítésre került. A rákötések aránya 2007-ben 10 évvel a hálózat kiépítése után azonban mindössze 45%-os volt.

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Az Önkormányzat elsődleges hatóterülete az energiagazdálkodásban a modern eszközök és hálózatok használatának elősegítése, a takarékos üzemeltetés a saját intézményeknél, valamint a környezetvédelmi szempontokra is figyelemmel lévő megújuló energiahordozók használata. Ezen területeken elsősorban a lakosság által is használt hálózatok modernizálásában, valamint saját intézményrendszere ésszerű fenntartásában tesz és tehet lépéseket.

1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

2017-től három megnyert TOP pályázati forrás segítségével több önkormányzati intézménynél is energiahatékonysági fejlesztések valósulnak majd meg a következő években:

TOP-3.2.1-15-BA1 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Mágocs – Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola energetikai korszerűsítése a káros-anyag kibocsátás csökkentése céljából:

Az önkormányzat tulajdonában lévő Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola fejlesztése, melynek keretében a konkrét cél az épület hőtechnikai adottságainak javítása, hőveszteségek csökkentése utólagos hőszigeteléssel, külső nyílászárók részleges cseréjével, gépészeti korszerűsítéssel és napelemek elhelyezésével.

TOP-1.4.1-15-BA1 - A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével – „Bölcsőde kialakítás és óvoda fejlesztés Mágocs városában”:

Az óvodafejlesztés keretében a bölcsődei csoport kialakítása mellett az elhasználódott épületszerkezeteket kicserélése, és az energetikai fejlesztéseket is részei a megnyert pályázatnak.

Mágocs Város Önkormányzatának energetikai fejlesztése című projekt keretében:

A projekt célja a vételezett villamos energia nagymértékű kiváltása a háztartási méretű kiserőmű által termelt villamos energiával. A megújuló energiafelhasználás növelésének eredményeként az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése. Az intézmények éves költségvetésének tervezhetőbbé tétele.

A létesítmények helyszínei:

- ❖ 7342 Mágocs, Szabadság u. 3. – Gondozási Központ – 8,25 kWp csúcsteljesítményű napelemes rendszer telepítése valósult meg.
- ❖ 7342 Mágocs, Szabadság u. 4. - Gondozási Központ – 7,25 kWp csúcsteljesítményű napelemes rendszer telepítése valósult meg.
- ❖ 7342 Mágocs, Szabadság u. 19. – Művelődési Ház – 6,25 kWp csúcsteljesítményű napelemes rendszer telepítése valósult meg.

1.16.3. Elektronikus hírközlés

Mágocson a vezetékes telefon, a kábeltelevízió és internet szolgáltatás kiépített. A sávszélesség és a megfelelő adatforgalom elérése az optikai kábel kiépítésével a legfontosabb tennivaló, melynek érdekében a térségi nagyszolgáltatókkal egyeztetés folyik. A legaktívabb szolgáltatásfejlesztő a térségben a régiós szinten is megjelenő szolgáltató a Tarr Kft. A Városgazdálkodási Kft. helyi képűságot üzemeltet.

1.17. KÖRNYEZETVÉDELEM

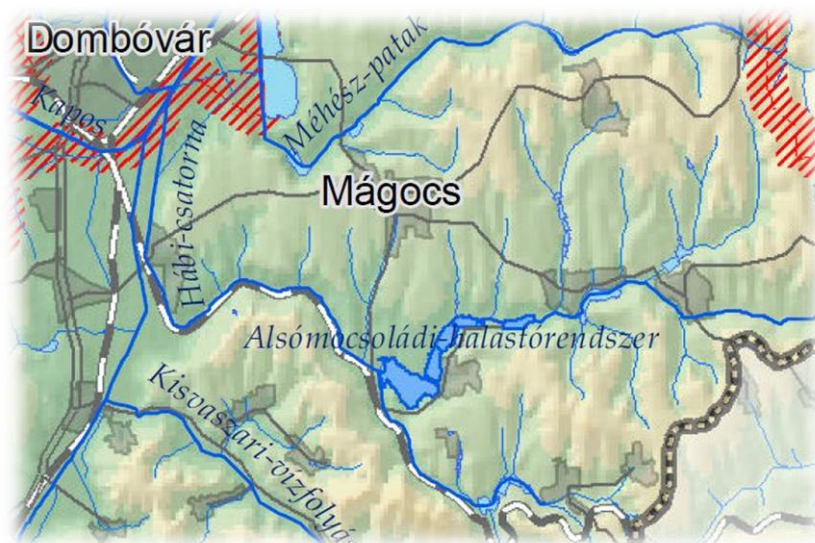
1.17.1. Talaj

A kistáj nyugati, magasan kiemelt, aprólékosan szabdalt része barna erdőtalajos, szabálytalan futású löszös dombság, agyagbemosódásos talajtakaróval. Ennek megfelelően a területen a talajhasznosítás szempontjából jelentő, s a mezőgazdasági művelés, mely jellemzően az agyagbemosódásos barna erdőtalajokon és a csernozjomon fordul elő. Mágocs területén a földek jelentős részét szántóként hasznosítják, ennek következményeként helyenként eróziós jelenség tapasztalható, melyet a lejtős területek ésszerűtlen talajhasználata, vetésszerkezete, ill. a túl nagy táblaméretek alkalmazása okozhat. A mezőgazdasági célra hasznosított földeken túlnyomóan kukoricát és gabonaféléket termesztene. A város területhasználatai közül nagyságrendi sorrendben a következők a jelentősebbek: erdő, halastó, legelő és rét. (Forrás: Mágocs Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010)

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

Mágocs térségét érintő víztestek Kapos vízgyűjtő területéhez tartoznak. A Kaposba délről érkező, a folyóvölgy ártéri részein erősen szabályozott mellékvízfolyások, így a Baranya-csatorna és a Hábi- csatorna a Mecsek északi oldaláról lefolyó vizeket vezetik le a Kaposba. A térség önálló vízfolyása a Mécsház-patak, amely Lengyel belterületén ered és Mécsház, Nagyhajmás és Mágocs közigazgatási területét K-Ny- irányban átszelve folyik bele a Kaposba. A Mécsház- patak völgyével párhuzamosan, a térség D-i részén, részben már azon kívül folyik a Hábi- patak, ami Lengyelnél ered és Kaposvárnál folyik be a Kaposba. A térség természetes eredetű állóvizekben szegény. Ennek ellensúlyozására a vízfolyások felduzzasztásával a völgytalpakon mesterséges eredetű halastavakat hoztak létre. Több halastó létesült a Mécsház-patakon is, melyek közül a legnagyobb a Béka-tó kettős vízfelülete Mágocsnál.

(Forrás: Kapos-hegyháti Natúrpark – natúrparki megalapozó szakmai háttér tanulmány – helyzetfeltárás 2017)

Kapos alegység –VGT 2 – 1-1. térkép

A Kapos alegység jelentősebb vízfolyása a Hábi- csatorna és a Méhész- patak felszíni víztest típusa a 1- 12 Kapos Vízugyűjtő – gazdálkodási Terv szerint dombvidéki – közepes esésű – meszes – durva és közepes-finom mederanyagú – kicsi vízgyűjtőjű.

A térségben a felszín alatti vízkészletek kihasználtsága 20% körül van. A talajvíz mélységét a csapadékvízviszonyok mellett a domborzati viszonyok határozzák meg. A térségében a talajvíz 4-6 méter mélységben található, mennyisége a vizsgált térségben meghaladja a 3 l/s*km². Kémiaailag túlnyomóan kalcium- magnézium- hidrogénkarbonátos típus jellemző, keménysége általában meghaladja a 25 nk°- ot. A szulfáttartalom 60 mg/l alatti, a települések környékén előfordul a nitrátosodás. A rétegvíz mennyisége 0,5-0,75 l/s*km² körüli. A térségben az artézi kutak mélysége és vízhozama szélsőségesen változik, számuk az utóbbi időben gyarapodott. Mágocson 1969-ben létesítették a B-13 kataszteri számú kutat, amelyben 460 m³/d, 38,5 °C- os termálvizet tártak fel. Jelenleg a termálkútból nincs vízkivétel.

Mágocs település területe nem érint sérülékeny vízbázist, a település területe a települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló 240/2000 (XII.23.) Korm. rendeletben foglalt érzékeny felszíni vizeket és vízgyűjtő területeket nem érint.

Mágocsot a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII.25.) KVM rendeletet módosító 47/2014. (X.10.) BM rendelet 1. sz. melléklete szerint a felszín alatti víz állapota szempontjából „érzékeny” területre sorolja be.

1.17.3. A levegőtisztaság és védelme

A levegőtisztaság-védelem fő célkitűzése az egészséges környezet érdekében a jó levegőminőség biztosítása, az emberi egészséget és a természetes környezetet veszélyeztető

légszennyezettség kialakulásának megelőzése a jogszabályokban előírt levegővédelmi követelmények betartatásával.

(Forrás: <http://www.kvvm.hu>, letöltés ideje: 2017. október)

A légszennyezés elleni küzdelem globális szinten nemzetközi egyezmények keretében történik. Magyarország részese az összes vonatkozó nemzetközi egyezménynek (pl. a nagy távolságra jutó, országhatárokon áttérjedő légszennyezés mérséklésére irányuló Genfi Egyezmény és Jegyzőkönyvei; a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok, az u.n. POP- ok korlátozását célzó Stockholmi Egyezmény; valamint a magaslégtér ózonréteg védelmére irányuló Bécsi Egyezmény és az ehhez kapcsolódó Montreáli Jegyzőkönyv) A levegőminőség mérését az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat végzi (55 automata monitorállomás, 89 településen manuális hálózat).

(Forrás: Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014 -2019, 2013)

Mágocs településhez legközelebb telepített automata légszennyezettség mérőállomás Pécsset és Komlón, manuális légszennyezettség mérőállomás pedig Dombóváron található.

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X.7.) KVVV rendelet 1. sz. melléklete alapján Mágocs település a "10" légszennyezettségi zónába tartozik: kén- dioxid, nitrogén-dioxid, szén-monoxid és benzol tekintetében az „F” csoportba tartozik, amely azon területeket jellemzi, ahol a légszennyezettség az adott szennyező anyag tekintetében az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg. Szilárd szennyezők (PM₁₀) tekintetében az „E” csoportba tartozik, ahol a légszennyezettség egy vagy több anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

Mágocs a légszennyezőanyag-kibocsátást a lakossági és intézményi fűtés, a közlekedés és az egyéb (ipari-mezőgazdasági) tevékenységek emissziója határozza meg. Említést kell tenni a biológiai allergének, elsősorban a parlagfű elterjedésének visszaszorításáról is, mely közegészségügyi szempontból nagy fontosságú.

Összességében megállapítható, hogy Mágocs település levegőminőségi helyzete kedvező. Az emisszióforrások kis száma és kismértékű kibocsátása miatt feltételezhető, hogy az év legnagyobb részében a levegő minősége megfelelő, az emberi egészséget veszélyeztető koncentrációk egyik szennyezőanyag tekintetében sem fordulnak elő. Az időbeli eloszlást tekintve a SO₂ emisszió a fűtési idényben éri el maximális értékeit, a legmagasabb szálló és ülepedő por értékek pedig a mezőgazdasági munkálatok idején fordulnak elő.

(Forrás: Mágocs Környezetvédelmi Program 2008)

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

Mágocs település közigazgatási területén nincsenek jelentős zajterheléssel járó ipari tevékenységet folytató üzemek, illetve szórakozó- és vendéglátóhelyek. A város fontos közlekedési csomópont. A közlekedésből származó zajterhelés a települést érintő összekötő utak mentén a zajterhelési határértéket meghaladó mértékű lehet. A közúti forgalom okozta zaj- és porterhelés műszaki zajcsökkentő létesítmények alkalmazásával, illetve a területen fa- és cserjesávok, védő erdősávok telepítésével csökkenthető.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2010)

1.17.5. Sugárzás védelem

Mágocs település közigazgatási területén jelenleg ilyen jellegű érintettség nem áll fenn. A településhez legközelebb eső sugárzásvédelmi szempontból jelentős létesítmény a Bábaapáti Nemzeti Radioaktív hulladék-tároló, mely Mágocs településtől kb. 60 km távolságban található. Tekintettel a létesítmény Mágocs településtől lévő nagy távolságára, és hogy a szállítási útvonalak sem érintik a várost, így ennek részletesebb vizsgálata nem indokolt.

1.17.6. Hulladékkezelés

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény alapvetően rendezte át a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás helyzetét. Kikerült a települési önkormányzatok rendeletalkotási jogköréből a díj megállapítása. A törvény 33. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátását a közszolgáltatóval kötött hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés útján biztosítja.

A Mágocson keletkező települési szilárd hulladék elszállítását a jelenleg hatályos közszolgáltatási szerződés értelmében a Dél- Kom Nonprofit Kft. (7632 Pécs, Siklósi út 58.) végzi.

Megnevezés	Napi mennyiség	Eves mennyiség
zöld hulladék (faág max. 5 cm átmérőig)	200 kg	800 kg
lom hulladék *	1500 kg	1500 kg
építési törmelék	1200 kg / 1.2 m3	1200 kg / 1.2 m3
száraz elem	1 kg / 50 db	4 kg / 200 db
fénycső	2 kg / 10 db	6 kg / 30 db
növényvédő szer, növényvédőszeres csomagolási hulladék	4 kg	12 kg
gumiabroncs	55 kg / 5 db	165 kg
festék maradék, festékes csomagolási hulladék	60 kg	60 kg
elhasznált növényi olaj, fűadagoló olaj	50 l	50 l
akkumulátor	korlátozás nélkül	korlátozás nélkül
elektronikai hulladék	korlátozás nélkül	korlátozás nélkül
fém	korlátozás nélkül	korlátozás nélkül
műanyag	korlátozás nélkül	korlátozás nélkül
papír	korlátozás nélkül	korlátozás nélkül
üveg (pezsgős, boros, befőtt, szörpös üveg, sós üveg /kizárólag abban az esetben, ha az üveg tiszta/)	korlátozás nélkül	korlátozás nélkül

Hulladékszállítás gyakorisága: hetente 1 alkalom

Szállítási nap: kedd

Számlázás módja: egyedi

Szolgáltatás szüneteltetésének lehetősége: van (kivéve üdülő ingatlanok)

Lomtalanítás: évente 1 alkalommal

Környezet és Energia Operatív Program: Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Program

Aktuális ürítési díj:

110 – 120 Liter esetén 229 Ft + ÁFA

80 Liter esetén 167 Ft + ÁFA

60 Liter esetén 125 Ft + ÁFA

(Forrás: <http://new.delkom.hu/>, letöltés ideje: 2017. október))

A települési szilárd hulladék begyűjtése a települések területén megoldott, a gyűjtés gyakorisága megfelelő. A területen nem kerül hulladék felhalmozásra, üzembe helyezett használatban lévő vagy bezárt hulladéklerakó, dögkút, engedély nélkül üzemelő hulladéklerakó nem található, hulladékhasznosítási tevékenység nem folyik. A településeken a lakosságnak van lehetősége a szelektív hulladékgyűjtésre, a szelektív hulladékgyűjtő konténerek a települések központi részein kerültek kihelyezésre, illetve háztartásonként a szolgáltató elszállítja. A Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Program keretében megnyílt Mágocsi Hulladékudvarba az alábbiak szerint adható le a hulladék:

Nyitvatartás:

péntek: 10:00 -
minden hónap 4. szombatján: 12:00 - 16:00

Dél-Kom	Nonprofit	Kft.
16:00 7632 Pécs,	Siklósi út	52.
Telefon: +36 (72) 502-101		

* A háztartásokban keletkezett azon hulladék, amely a közszolgáltatás keretében rendszeresített gyűjtőedényzetben nem helyezhető el: fa tartalmú bútorok és tárgyak, műanyagból készült bútorok és tárgyak, csomagolási hulladékok, textil, fa és műanyag nyílászárók.

A kötelező települési hulladékgazdálkodási közszolgáltatás a 385/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet – a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről – előírásainak megfelelően történik.

A 2015-ös TEIR adatok szerint az összes elszállított települési szilárd hulladék éves mennyisége mintegy 554 tonna.

A város több intézménye (iskola, városgazdálkodás) is évente csatlakozni szokott a TeSzedd mozgalomhoz annak érdekében, hogy megtisztítsák a település szűkebb-tágabb környezetét.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

Vizuális környezetterhelésről olyan esetben beszélhetünk, amikor bizonyos épített, vagy emberi beavatkozás hatására létrejött tájelemek látványa zavarólag hat közvetlen, vagy tágabb környezetükre. Mágocson nagy jelentőségű zavaró vizuális elem nincs jelen.

A tájképvédelmi érintettség kapcsán a településen lévő ipari létesítményeket szükséges említeni.

1.17.8. Árvízvédelem

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 4.§ (1) pontjában rögzíti a települési önkormányzatok vízgazdálkodással összefüggő feladatait, amelynek értelmében a település önkormányzatának dolga a helyi vízrendezés, ár- és belvízelvezetés és a települési vízkárelhárítás ellátása.

A Völgyesség kistáj két legfontosabb vízfolyása (Méhész patak, Hábi- csatorna) a települést nem érinti, azok árvizei sem okozhatnak gondot a jelentős tengerszint feletti magasság különbség és a vízfolyások távolsága miatt. A városban eredő és azon átfolyó Mágocsi vízfolyás legmagasabb vízhozama sem okozhat olyan mértékű és jellegű veszélyt, ami az itt lakók épségét és ingatlanjaikat veszélyeztetné. Árvízvédelmi szempontból Mágocs a kevésbé veszélyeztetett települések közé tartozik.

A fokozott biztonság érdekében azonban a következő beavatkozások indokoltak:

A település csapadékvíz elvezető rendszereinek folyamatos karbantartása, a műtárgyak hordalékfogóinak rendszeres tisztítása.

(Forrás: Vízkárelhárítási Terv, Mágocs, 2014.)

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A településen áthaladó közlekedési forgalom zaj-, rezgés, valamint levegővédelmi szempontból terhelést jelent. A közlekedésből származó terhelés műszaki létesítmények mellett forgalomtechnikai beavatkozásokkal csökkenthető.

Az emberi egészséget veszélyeztető koncentrációk egyik szennyezőanyag tekintetében sem fordulnak elő. A SO₂ emisszió csak a fűtési idényben éri el a megengedett határértéket, amelynek további javítása érdekében a település ösztönzi a lakosság minél nagyobb arányú rácsatlakozását a gázvezeték-hálózatra.

A talajvízben ammónia- nitrit- nitrát szennyezettség előfordul, amely országos szinten jellemző folyamat. Mágocs területén a lakosság ásott kutakat kizárólag öntözésre használ.

Az elmúlt évtizedekben a szántóföldek között lévő, kis kiterjedésű, természetközeli állapotú élőhelyek és a vízfolyások menti ligetek a mezőgazdaság áldozatául estek. Az intenzív

mezőgazdasági tevékenység veszélyeztetheti a természeti környezetet. Napjainkra felértékelődött az ökológiai folyosók és az ökológiai regenerációra alkalmas területek szerepe. A vízfolyások, ill. tavak, valamint a természetvédelmi érdekek szempontjából kiemelt területek mentén a talaj és a vízminőség védelemének érdekében korlátozni kell a mezőgazdasági használatot, valamint törekedni kell erdők, rétek, gyepterületek kialakítására. Miközben a vezetékes vizet fogyasztók aránya közel 100%, a szennyvízelvezető-rendszer bekötési aránya 84,2 %. A szennyvízbekötés nélküli ingatlanokon a települési folyékony hulladék egyedi közműpótlóban történő nem megfelelő gyűjtése, szikkasztása potenciális veszélyt jelent a felszín alatti vizek minőségére.

Mágocs településen az üzemi méretű állattartás során keletkező almos trágya és csurgalék nem megfelelő tárolása a felszíni és felszín alatti vizek elszennyeződését okozhatja.

A vízfolyások medrének nem megfelelő karbantartása, a kaszálások elmaradása a vízfolyások egyes szakaszain a vízzállító képesség csökkenését okozhatja.

A korszerűtlen szippantott szennyvízüritő hely és az illegális hulladéklerakás elsősorban a talajra és talajvízre jelentenek veszélyt, mivel műszaki védelem hiányában a szennyezőanyagok az esővízzel kimosódhatnak.

(Forrás: Mágocs Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2010)

Összességében a település részletes környezetvédelmi szabályozását javasolt lenne helyi környezetvédelmi rendeletben rögzíteni, melyet megalapozó vizsgálatok (zajvizsgálat, imissziós mérések, forgalomszámlálás, mintavételezések, stb.), és részletes, megújított környezetvédelmi program alapján lehetne kidolgozni. A település szabályozási tervét a fentebb ismertetett kritikus környezetvédelmi szempontú érintettségek figyelembevételével, a lehetséges településfejlesztési eszközök alkalmazásával szükséges elkészíteni.

1.18. KATASZTRÓFAVÉDELEM

1.18.1. Építésföldtani korlátok

1.18.1.1. Földrajzi és morfológiai jellemzők

Mágocs területének domborzatát, relief típusait a Völgyiségre jellemző általános vonások határozzák meg. Völgyelésekkel sűrűn felszabdalt, változatos arculatú eróziós- deráziós, löszös dombosorokból, eróziós tanúhegyekből, zegzugos futású völgyhálózatokból, keskeny hegyhátaból, süllyedékekből és kibillent löszplatókból áll. A táj átlagos reliefe 64m/ km², de Mágocs területén meghaladja a 100 métert. A Kapos felé haladva a dombosorok abszolút magassága nő, Mágocs területén eléri a 224 métert. A település belterülete enyhén dél felé lejt, 170-180 méter tengerszint feletti magasságú. Ugyanakkor a Kapos- völgyébe leereszkedő legalacsonyabb térszínek tengerszint feletti magassága mindössze 112 méter. Az Északi-Völgyiség, ahová Mágocs is sorolható nyugati- keleti szerkezeti vonalak mentén dél felé kibillen. Jellemző az erős pleisztocén emelkedés következtében kialakult feldaraboltság is. Jól kivehetők a völgyvállak, amelyek megtalálhatók a Hábi- csatorna völgyében. Gyakoriak a kibillent pannon rögök. E részen vastag pleisztocén lösz fedi a területet. A völgyhálózat

Mágocs térségében északnyugati, délkeleti futásirányú. Ezekhez a völgyekhez kapcsolódnak az új pleisztocéntól képződő deráziós völgyek, amelyeknek elterjedési területe itt van az Északi- Völgységben. A löszmély utak szinte az egész Völgységben megfigyelhetők. Sajátos változatuk alakult ki az északi részekén, ahol tovább mélyülnek a pannon homokban. Képződésük csak a homokkő, illetve az agyag elérésekor szűnik meg vagy lassul le. Mágocs környékén, mint magasra kiemelt térségben jellemzőek a löszszakadékok is.

A megtalálható geomorfológiai domborzatformák a löszös hordalékú- síkság, a domblábi, hegylábi felszín lejtő eróziós- deráziós völgyekkel. A magasabb dombsági háta, eróziós- deráziós völgyekkel erősen tagolva. Eróziós, tektonikailag befolyásolt forma a Méhész- és a Hábi- patak völgye. Tektonikus árok található a belterülettől délnyugatra és a halastótól keletre, csuszamlásos lejtő a belterülettől északnyugatra.

Mérnökgeológiai szempontból a terület beosztása dombság. Jelentős aktív, vagy potenciális mozgásveszélyes terület nem található a település területén. Az előforduló kőzetek közül a lösz, lejtőlösz, közepes szilárdságú, határfeszültségi alapértéke 500-200, a folyóvízi homok hasonló paraméterű, felszíni szennyeződési érzékenyséjük II. kategóriájú (erősen érzékeny, porózus kőzet). Az agyag, agyagmárga homok közepesen szennyeződés érzékeny (II. kategória).

1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

Baranya Megye Területrendezési terve szerint megvizsgáltuk a Mágocsot érintő térségi, megyei övezeteket. Ez alapján elmondható, hogy a város a csúszásveszélyes területek közé tartozik. Már a 2008- as Településfejlesztési Konceptió is megemlíti a csúszás veszélyes környezetben, valamint a feltöltött területeken a csúszásveszély csökkentését elősegítő vízrendezés megoldásának szükségességét.

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

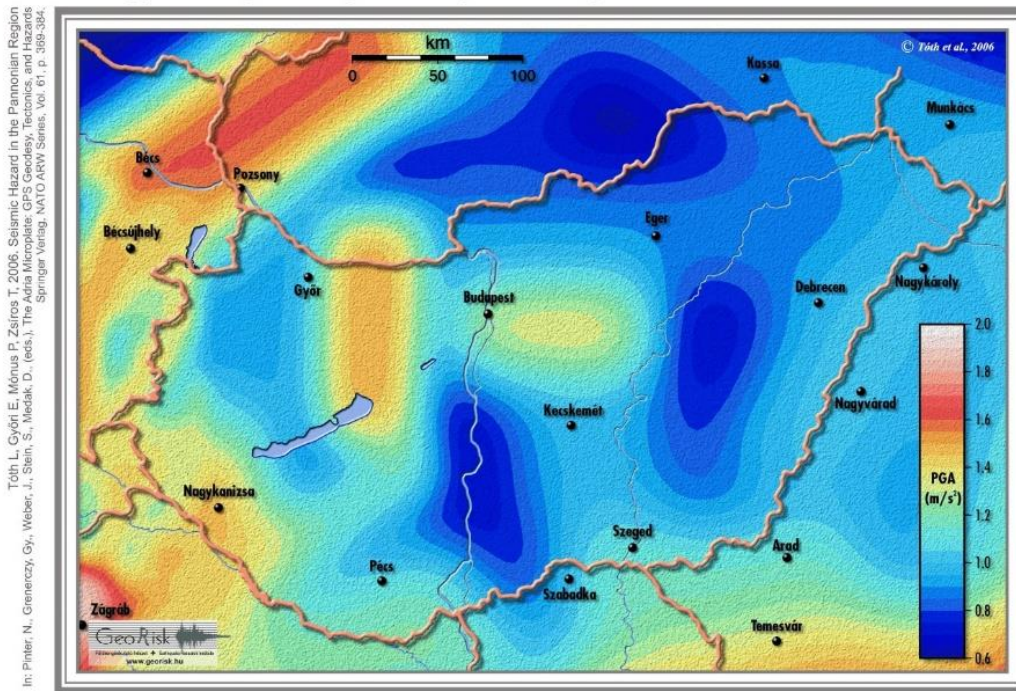
Magyarországon, illetve tágabb értelemben a Kárpát-medencében a lemeztektónikai helyzetből adódóan, mivel a terület az Afrikai- és Eurázsiai lemez kollíziós zónájának perifériális részén helyezkedik el, nem fordulnak elő jelentős földrengések.

(Forrás: Dr. Földessy János: Környezetföldtan, 2011 – Környezetmérnöki Tudástár)

A földrengés-veszélyeztetettségi térképen Mágocs az 1,1 m/s²-es maximális horizontális gyorsulás átlag alatti, így földrengés által nem veszélyeztetett zónába tartozik.

Magyarország földrengésveszélyeztetettsége

Horizontális gyorsulás értékek 50 évre,
10% meghaladási valószínűség mellett
(1/475 év gyakoriság) az alapkőzeten, m/s² egységben

Magyarország földrengés-veszélyeztetettsége

(Forrás: <http://mkweb.uni-pannon.hu/tudastar/ff/10-vesz/images/001.png>, letöltés ideje: 2017. október)

1.18.2. Vízirajzi veszélyeztetettség

Baranya Megye Területrendezési terve szerint a település vízerózióknak kitett terület.

A település a domborzati viszonyok miatt kevésbé belvízveszélyes. Fő vízelvezető rendszerei a Méhész- patak és a Mágocsi- vízfolyás.

A Mágocsi vízfolyás Mágocs központjában ered, 7 kisebb forrás vizét gyűjti össze. A belterületen végig mesterséges, kibetonozott árokban halad. Vízhozama nem jelentős, csapadékosabb időjárási viszonyok között sem emelkedik jelentősen a szintje. Egyedül nagy zivatarok idején, a város ide vezetett vízelvezető csatornáinak köszönhetően emelkedik többszörösére, de ez sem jelent 50-70 cm-nél magasabb vízszintet. 4100 m-es útja végén a Hábi- csatornába torkollik, a várostól déli irányban. A Hábi- csatorna Mágocs belterületéhez legközelebb eső pontja 21 m szintkülönbségre esik. Ugyanez az adat a Méhész- patak vonatkozásában 11 m. A Méhész patak rendkívül csapadékos időszakban veszélyeztetheti a város ivóvízellátását biztosító kutakat, ennek figyelembe vételével kell az érintett medret kezelni. A Mágocsi vízfolyás a településen ered, vízhozama a legcsapadékosabb időszakokban is minimális, maximum 0,21 m³/sec, miközben a településen kialakított betonárok átteresztőképessége 3,3 m³/sec. Kijelenthetjük, hogy Mágocs városnak folyóvizektől való veszélyeztetettsége nincs. Az elmúlt években előforduló intenzív és gyors lefolyású viharok jelentős csapadékmennyiséggel érkeztek. Ezekben az esetekben sem volt szükség beavatkozásra, a városi csatornahálózat, illetve a Mágocsi vízfolyás árka minden esetben elegendőnek bizonyult a jelentős mennyiségű víz elvezetésére.

1.19. ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

A térség nyersanyag kincsekben szegény, csupán egy homokbánya működött a település határától ÉNY- i irányba külterületen, a Dombóvár felé vezető közút É-i oldalán, attól kb. 500 m-re. A homokbánya bezárásra került és 2017-ben befejeződött a rekultiváció.

Fosszilis energiahordozó és érces ásványi nyersanyag nem található Mágocs területén. A nem érces ásványi nyersanyagok közül kiemelhető a homok, az agyag és a lösz. Mindezeknek a település történetében fontos jelentősége volt. Igen elterjedt volt a vályogtéglá készítése, és az 1940-es évekig virágzott az úgynevezett vályogvető iparos szakma. A múltban a bőséges előforduló lösznek is jelentősége volt a döngölt házak építésénél.

Összességében megállapítható, hogy Mágocs területén az ásványi nyersanyagoknak többnyire csak helyi jelentőségük volt.

1.20. VÁROSI KLÍMA

A Baranyai-hegyhátnak ez a része földrajzi értelemben a Völgyiséghez tartozik. A körzet éghajlatára a mérsékelt meleg nyár és az enyhe tél jellemző.

A dombsági terület mérsékelt nedves, az óceáni hatások is megjelennek. Az évi középhőmérséklet 10 - 10,5 °C körül alakul.

Tengerszint feletti magassága 114 m és 258 m között van.

A Baranyai-hegyhát területén a napsugárzás évi összege 4330 MJ/m², míg a napsütéses órák száma 2050 óra körül alakul.

A felhőzet mennyiségének éves átlaga 57%. A legmagasabb értékeket január és november hónapokban lehet mérni (70%), míg a legalacsonyabb felhőborítással augusztusban találkozunk. (40%)

Az éves átlagos szélesség 2,8 m/sec.

Az éves csapadékátlag 615 mm körül alakul. Legcsapadékosabb hónap a június és a július, ezekben a hónapokban jellemző a rövid idő alatt (1-2 óra) lezúduló nagy mennyiségű (15-20 mm) eső, amit általában erős szél kísér.

A legszárazabb hónapok a január, február, március. Nagy mennyiségű (30-40 cm) havazás nem jellemző a térségre.

A település belterületeinek klímája megfelelő, Mágocs belterülete a teljes közigazgatási területének elenyésző százaléka. Mágocs belterületi településszerkezetéből, illetve külterületi tájhasználatából adódóan nem gyakorol jelentős hatást a lokális klímára, azonban a Magyarországon általánosságban megfigyelhető klímatendencia a várost is érinti.

Az önkormányzat a település fejlesztési beruházásainál a klímavédelem szempontjait is figyelembe veszi. Az energiahatékonysági beruházások megvalósításával az intézmények kevesebb energiafelhasználása a széndioxid kibocsátás csökkenését eredményezi, illetve gazdaságosabb működtetése valósítható meg. Az önkormányzatnak a jövőben települési klímastratégiát szükséges megalkotnia az általánosságban tapasztalható negatív tendenciák megállítása miatt.

2

HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE

A helyzetfeltáró munkarészben bemutatott tényleges állapotok elemzését, egymásra hatásuk összevetését a SWOT analízis módszerével kívánjuk szemléltetni. Ehhez témánként, nagyobb egységenként összegezzük a helyzetfeltáró munkarész megállapításait. Az analízisben bemutatott erősségek és gyengeségek belső tényezők, melyek a közösség belső adottságait mutatják, befolyásolható körülmények, míg a veszélyek és a lehetőségek, olyan külső adottságokat jelentenek, amelyek csak kevésbé irányíthatók. A SWOT analízis keretében készült összefoglalás számba veszi a súlyponti kérdéseket, segítséget nyújt a település stratégiai irányainak meghatározásában.

Településhálózat

Mágocs az Észak – Hegyháton elhelyezkedő települések (Alsómocsolád, Bikal, Nagyhajmás, Mekényes) mikrotérségi központja, a Hegyháti járás járásközpontja Sásd mellett a másik városi rangú települése a járásban.

A település Magyarország belső periférikus területei közé sorolható. A Mágocsi mikrotérségben gyorsforgalmi és országos I. rendű utak nem találhatók, viszont Magyarország gyorsforgalmi úthálózatának fejlesztése szerint a térséget érinteni fogja az új M9-es gyorsforgalmi út, mely új távlatokat nyitna a város számára.

Társadalom és humán infrastruktúra

A társadalmi folyamatok terén az egész országra, és a Dél-Dunántúli térségre, így Mágocsra is különösen jellemző az elöregedő lakosság, a természetes fogyás, a fiatalok arányának folyamatos csökkenése, a település korfájának eltolódása az idősebb korosztály felé, valamint a negatív vándorlási egyenleg.

Mágocs a komplex programmal fejlesztendő járások egyikébe, a Hegyháti járásba tartozik, melynek népességét összességében az átlagnál magasabb halandóság jellemzi. A természetes szaporodási/ fogyási ráta szerint a városban fogyó népességről beszélhetünk. A Mágocson az öregedési folyamat magasan az országos szint felett van. A város korfája egyre inkább eltolódik, az 55-64 éves korosztály van jelen a legnagyobb számban, így közöttük a legintenzívebb a lakosságszám emelkedés. Ezzel párhuzamosan a fiatalok aránya folyamatosan csökken, melynek oka egyrészt az elveszületések kis aránya, valamint a szakképzett, illetve a főiskolát vagy az egyetemet végzettek migrációja a nagyobb városokba.

Mágocson az elmúlt 10 évben a vándorlási egyenleg többször volt negatív, mint pozitív, vagyis a települést ezekben az évben többen hagyták el, mint ahányan ide érkeztek. Bevándorlás általában a környező kistépelülésekből történik, míg az elvándorlás iránya elsősorban a közeli nagyvárosok, leginkább a felsőbb fokú tanulmányok elvégzése és a jobb megélhetés reményében, de az elmúlt években kialakult tendencia szerint sokan mennek külföldre is.

Nemzetiségi összetételét tekintve a megyék közül Baranyában élnek a legnagyobb számban és arányban a németek, valamint a roma nemzetiségűek aránya is meghaladja az országos átlagot. Mágocson szintén a fenti két nemzetiség van jelen a legnagyobb számban, mindkettő rendelkezik saját nemzetiségi önkormányzattal.

A Mágocsi mikrotérség foglalkoztatottsági problémáit az országoshoz hasonlóan a fiatalok és az idősebb korosztályok munkanélkülisége, a több generációs munkanélküliség, az aluliskolázottság, a rossz egészségügyi és szociális körülményekből fakadó hátrányok és az adatokkal csak áttételesen alátámasztható motivátlanság jellemzi. A 2001 és a 2011-es népszámlálási adatokat figyelembe véve a képzettségi szint tekintetében némi javulás látszik, amely tendencia az ország egészére jellemző. A problémát az jelenti, hogy a legtöbb megszerzett tudás nem a helyi igényeket elégíti ki. Az egyik oldalon a foglalkoztatók nagy része munkaerő- hiányban szenved, míg a másikon a szakképzetlenek, vagy túlképzettek elhelyezkedése megy nehézkesen. A foglalkoztatottság úgyszintén nőtt, ám az ingázók számának emelkedése jelzi, hogy ez nem teljes mértékben a helyi foglalkoztatás bővülésének tudható be.

A város jövedelmi viszonyainak alakulását alapvetően befolyásolja az adófizetők száma, mely tekintetben nagymértékű javulás következett be, bár az értéke még így se érte el az országosat. Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem éves összege a többi területi szinthez hasonlóan növekedett. Ha összecszerűen vizsgáljuk, akkor a város csak a járáshoz képest mutat jobb adatokat, mind a megyei, mind a régiós, mind az országos adatoknál rosszabb a helyi érték. A jövedelmi viszonyok változásának jele a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos számának alakulása, ami fokozatosan csökken.

A lakosság életminősége számos tényezőtől függ egy településen. Ezek egyike a lakásállomány minősége. Ahogy a megyére, sőt az ország egészére is igaz a lakásépítési hajlandóság megcsappanása, úgy Mágocson sem jelentős az új építésű lakások száma.

Az emberek életminőségét jelentős mértékben meghatározza a humán közszolgáltatások, különösen az oktatás, szociális ellátás, egészségügy, kultúra, sport elérhetősége és azok minősége is, melyekben Mágocs mikrotérségi szerepe meghatározó.

A városban megoldott az óvodai nevelés, többcélú intézményként, egységes óvoda-bölcsődei csoporttal, és óvodai csoporttal működik Mágocson. Az intézménynek térségre kiható szerepe van, ugyanis a helyi óvodásokon kívül Nagyhajmásról, Alsómocsoládról és Mekényesről is fogad gyerekeket. A településen egy általános iskola is megtalálható, melyben zeneművészeti képzés is választható, és szintén több település diákjait fogadja.

Középfokú oktatási intézmény nem található Mágocson, viszont a tavalyi évben szociális gondozó- ápoló képzés indult, valamint felmérésre kerültek a hiányszakmák.

Az oktatás tekintetében speciális probléma, hogy nagyon magas a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya. A 2013 évi kompetencia mérés eredményei országos és településtípusonkénti összegzésben elmaradást mutatnak. Emiatt nagyon fontos 2 területen a fejlesztés: az egyik a kompetenciafejlesztés, a másik pedig a pályaválasztási orientáció és motiválás.

A szociális ellátás tekintetében a Mágocsi Szociális Gondozási Központ szintén térségre kiható szereppel bír. Az intézményben működik: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása- demens személyek nappali ellátása, család és gyermekjóléti szolgálat, idősek otthona, valamint ápolást- gondozást nyújtó intézmény.

Az egészségügyi ellátás az a terület, ahol Mágocs térségi központi szerepköre a leginkább megnyilvánul. A város és környékének lakói számára az egészségügyi alapellátáson kívül számos szakellátás is elérhető. A kötelező egészségügyi alapellátás mellett az Önkormányzat önként vállalta az általános laboratóriumi diagnosztika szolgáltatás ellátását is a körzetbe tartozó települések számára, valamint a településen fizioterápiás szakellátás is igénybe

vehető.

Az orvosi ellátást két felnőtt és egy gyermek háziorvosi körzetbe szerveződött. Egyéb egészségügyi szolgáltatás, pl. gyermekorvosi -, fogorvosi- és üzemorvosi ellátás, gyógyszerár szintén elérhető a városban. A gyermekek és szülők számára az egészséges életkezdet segítő védőnői ellátás 4 település esetében két védőnői körzetbe van szervezve Mágocs központtal. Vállalkozói formában 2 védőnő látja el a környékbeli családokat.

Kultúra és sport szempontjából szintén kiemelkedő Mágocs szerepe, bár a társadalomra általánosan jellemző a közösségi élet kisebb igénye annak ellenére, hogy a lehetőségek adottak a különböző programok, foglalkozások, rendezvények által.

Gazdaság

A település gazdaságában egyfajta kettősség van jelen, bizonyos területeken pozitív tényezők is kimutathatóak, ugyanakkor több terület az országos és megyei tendenciákhoz hasonlóan kritikus. Nő a bejegyzett vállalkozások száma, az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték területén a városi mutató a megyei és a járási átlag felett van, az itt dolgozó cégek prosperálnak, fejlesztenek. Ugyanakkor a csökkenő népesség, a maradék alacsony képzettsége és motiválatlansága miatt veszélybe kerül a minőségi termékek előállításához magasabb képzettséget, szakmai ismereteket igénylő munkaerő hiánya miatt a cégek stabilitása. A belső perifériára jellemző közlekedési viszonyok párhuzamosan a lakáspiac anomáliái (hiányzó bérlakások, eladó minőségi ingatlanok hiánya) nem segíti elő a minőségi munkaerő letelepedését, megtartását. A gazdasági meghatározottságot, funkciót elemezve ugyan a járásszékhely Sásddal együtt „Környezeti meghatározottságú, természetközeli gazdálkodási területek” közé tartozik, de ezt az adottságot a kedvezőtlen birtokviszonyok, és az e területen előnytelen termelészerkezet miatt egyelőre nem tudja kiaknázni. Hiányzik a szociális gazdaság megléte, így a munkaerő- hiány mellett a tartós munkanélküliség is komoly probléma.

Táji/ természeti adottságok

Mágocs a Völgyesség kistáj ÉNY –i részén fekszik. A kistáj Baranya és Tolna megyében helyezkedik el. Gyengén tagolt, hullámos felszínű „völgyes tájjellegű” kistáj, mely változatos arculatú eróziós – deráziós löszös dombosorokból, eróziós tanúhegyekből, zezzugos futású völgyhálózatból, süllyedékekből és kibillent löszplatókból áll. A pleisztocén eredetű hordalékkúpos felszínét az újpleisztocénben lösztakaró fedte be. A Völgyesség mérsékelt meleg – mérsékelt nedves éghajlatú, a Kapos – vízgyűjtő területén található, mely a Duna részvízgyűjtőjéhez tartozik. A területnek mérsékelt vízfeleslege van. Az itteni vízfolyások szélsőséges vízjárásúak. Mágocs közigazgatási területét északon a Méhész- patak öleli körül, keletről a Hajmás- patak határolja, déli határán húzódik a Hábi- csatorna, melybe északi irányból a Mágocsi- vízfolyás torkollik. Egybefüggő vízfelület nem jellemző, bár a mikrotérség településeihez 11, a tágabb térségben 14, a vízfolyások felduzzasztásával kialakított mesterséges tó is tartozik, mely a halgazdálkodás és a horgászturizmus szempontjából is jelentős a Hegyhát számára. A kistáj harmadidőszaki üledékeire települt 10 – 40 m vastagságú lösztakarón agyagbemosódásos barna erdőtalajok (47%), keletre csernozjom barna erdőtalajok (29%), még keletebbre pedig mészlepedékes csernozjom talajok (15%)

találhatók. A legnagyobb kiterjedésű agyagbemosódásos barna erdőtalajok vályog mechanikai összetételűek. Vízgazdálkodásukra a közepes vízvezető, nagy vízraktározó és jó víztartó képesség jellemző. Hasznosíthatóságuk erdő és szántó. Minthogy jelentős hányaduk 20%-nál meredekebb lejtőn van, eróziósan veszélyeztetettek. A lösz, amely a terület É-i részén (Mágocs, Nagyhajmás Meződ, Vásárosdombó) a községhatárok túlnyomó részét borítja, mészből gazdag, a rajta kialakult talaj is jó minőségű. A Völgység kistáj Magyarország növényföldrajzi felosztása alapján a Dél – Dunántúl flóraidékéhez (Praeillyricum), és az Illír (Illyricum) flóratartományhoz tartozik. A flóraidék négy flórajárása közül, a Mecseki (Sopianicum) flórajárásba sorolandó, ahol az erőteljes szubmediterrán hatás, főként keleten kontinentális jelleggel párosul. Meghatározó tájhasználati mód a mezőgazdasági tevékenység, azon belül a szántóföldi növények termesztése és az erdőgazdálkodás. A közigazgatási terület déli fekvésű részein szántók húzódnak, az északi részekon vízfolyásokkal szabdaltnak szántóföldek és erdők valamint halastavak találhatók. A településen a természeti értékek és tájalkotó elemek feltérképezése és megőrzése céljából egyedi tájérték kataszter elkészítése lenne szükséges. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben meghatározott országos jelentőségű, illetve helyi jelentőségű védett természeti területek a város területén nem találhatók. Mágocs jelenleg érvényben lévő Településrendezési Terve jelöl tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területet, „ex lege” védett érték a Kis- Bükk- hegyi forráscsoport. A Natura 2000 hálózata Mágocs területét is érinti, ennek területe a Nagyhajmás-dombok vidéke, mely különleges természet- megőrzési terület, jellemző növényfajtaállományai a Pannon cseres – tölgyesek. Mágocs észak-északkeleti, illetve délnyugati része az országos ökológiai hálózat részét képezi. A közigazgatási területen ökológiai folyosóként van jelölve az északon húzódó Mész patak, és a délnyugati határt alkotó Hábi-csatorna. Az elmúlt évtizedekben a szántóföldek között lévő, kis kiterjedésű, természet közeli állapotú élőhelyek és a vízfolyások menti ligetek a mezőgazdaság áldozatává estek. Az intenzív mezőgazdasági tevékenység veszélyeztetheti a természeti környezetet. Napjainkra felértékelődött az ökológiai folyosók és az ökológiai regenerációra alkalmas területek szerepe. A vízfolyások, ill. tavak, valamint a természetvédelmi érdekek szempontjából kiemelt területek mentén a talaj és a vízminőség védelmének érdekében korlátozni kell a mezőgazdasági használatot, valamint törekedni kell erdők, rétek, gyepterületek kialakítására.

Zöldfelületek

Mágocson a lakóterületek telekosztása és a telkek használata következtében összefüggő zöldfelületi rendszer nem épült ki. A meglévő zöldfelületi elemek hálózatos és szigetes jellegű mutatnak, bár a Hegyháti járás tekintetében a többi településsel és a járásközpont Sásddal összehasonlítva magas értéket képvisel a zöldfelületek aránya. A településen a zöldterületek kifejezetten ápoltnak, gondozottnak mondhatóak, amelyek szigetszerű eloszlásuk ellenére is nagyban hozzájárulnak a település összképéhez. Városi hiányosság zöldterületi szempontból, hogy a közösség szükségleteit kevésbé szolgálják ki a meglévő, szigetes elhelyezkedésű zöldfelületek.

Épített környezet

A település történelmileg kialakult szerkezete, az utcák kapcsolatrendszere, szabályozási szélessége a kialakulásuk óta lényegében változatlan. A település épített környezetével szemben támasztott követelményeit Mágocs Helyi Építési Szabályzata rögzíti, amelynek többek között a település hagyományos építészeti karakterének megőrzése is célja. Mágocs területén több régészeti lelőhely, és egy műemlék található. Nem található viszont világörökség, és nincs olyan objektuma a településnek, amely fent lenne a világörökségi várományosi listán. Nemzeti emlékhelynek nyilvánított létesítmény sincs a város területén.

A lakóépületekhez tartozó ingatlanok rendezettsége vegyes. A lakosság egy része próbálja tisztán, rendezetten fenntartani a környezetét, de néhányak nem fordítanak elég energiát erre.

A legnagyobb probléma a város első számú szegregátumában található, ahol több épület állapota is folyamatosan romlik. Ennek legfőbb oka vagy az üresen állás, vagy a lakók életvitele.

A városközpont a 2011-es városrehabilitációs pályázatnak köszönhetően újjászületett. A városrehabilitáció közvetlenül érintette a főteret, a Rendezvény házat, a Helytörténeti Gyűjteményt és a Polgármesteri Hivatal épületét. Megújult a Helytörténeti Gyűjteménynek otthont adó épület, illetve a Polgármesteri Hivatal külső homlokzata, kialakításra került a Rendezvényház, így szépen karbantartott, épületek sora látható a Szabadság utcában. Ugyanakkor kisváros lévén a Szabadság utca többi részét is városközpontnak tekintik az itt élők és az elhanyagolt lakóépületek rontják az utcaképet. Ezen a szabályozások pontosításával lehet változtatni. A jelenleg folyó Települési Arculati Kézikönyv megalkotása segíthet a szabályozásban, illetve jövőbeni pályázatok is segíthetik az egységes arculat kialakítását, a lakók komfortérzetének javítását.

Közlekedés

Közlekedési szempontból Mágocs kiemelkedő a mikrotérségben. Központi szerepét erősíti az a tény, hogy számos alacsonyabb rendű út találkozási pontjában fekszik. A település közúti szempontból járási szinten fontos közlekedési csomópont, aminek következtében átmenő forgalma az átlagosnál nagyobb, valamint előnye, hogy közel van Dombóvár, és a 611-es számú főút. Nagy távolságra vannak viszont a településtől a megye urbanus területei.

A település busszal és vonattal is jól megközelíthető, azonban kerékpáros útvonal a települést jelenleg nem érinti, melynek fejlesztése fontos feladat lenne. A meglévő parkolóhelyek kiszolgálják a helyi igényeket, kapacitásprobléma csak ritkán fordul elő.

Közművek

A településen az 1960-as évek közepén kiépítésre került az ivóvízhálózat. A város egészséges ivóvíz ellátását a Mezőföldvíz Kft. végzi a Méhész-patak völgyében található négy mélyfúrású kútból származó vízzel. A kutak védett, vízzáró rétegből nyerik a vizet, amely minden komponensében megfelel, mind a hazai, mind az Európai Unió normáknak és előírásoknak. A lakások 97%-a rendelkezik ivóvíz-hálózati csatlakozással, csak a külterületek egyes részein nem került kiépítésre az. Mivel a város ivóvízrendszere 1968-69-ben épült ki, gyakoriak az elöregedésből adódó csőtörések. Mágocson 1969-ben létesítették a B13 kataszteri számú kutat,

amelyben 460 m³/d, 38 °C-os termálvizet tártak fel. Jelenleg a termálkútból nincs vízkivétel. Azz 1990-es években két ütemben megépített gravitációs szennyvízcsatorna hálózat gyűjti össze a város területén keletkező lakossági és ipari szennyvizet, majd két átemelő közvetítésével kerül a szennyvíztisztító telepre. A tisztított szennyvíz a Hábi-patak mágocsi mellékágába folyik. A szennyvíz és ivóvízhálózat üzemeltetője a Mezőföldvíz Kft. A város közigazgatási területén a közműves hálózattal nem rendelkező településrészek (Dombóvári út, Kossuth u, Ady u. egy része, József A. u. egy része) a háztartási szennyvíz begyűjtése vállalkozó által történik. Mágocs belterületén a csapadékvíz elvezető árkok hossza 19 720 m, ebből 1 488 m fedett csatorna. Csapadékvíz elvezető árkokkal nem rendelkező szakasz 3 240 m. A fedett és a nyitott árkok minden esetben a közutak mentén, azokkal párhuzamosan futnak. A burkolatlan árkok füves rézsűvel lettek kialakítva, állapotuk megfelelő. A burkolt árkok bevezetése minden esetben a Mágocsi vízfolyásba történik. A külterületi vízvezető árkok elsődleges szerepe a mezőgazdasági területek víztelenítése. A településen az áramszolgáltatást az E-ON Energiaszolgáltató Kft. A hálózat a tervezettnél megfelelően teljes mértékben kiépült a mintegy 15 km hosszú rendszer, a rákötési arány 100%-os. A gázvezeték hálózat 1997-ben került kiépítésre. A vezetékes gázszolgáltatást az E-ON Energiaszolgáltató Kft. végzi. A 19,1 km hosszú hálózat a tervezettnél megfelelően teljes mértékben kiépítésre került. Mágocson a vezetékes telefon, a kábeltelevízió és internet szolgáltatás kiépített.

Környezetvédelem

Mágocs település levegőminőségi helyzete kedvező. Az emisszióforrások kis száma és kismértékű kibocsátása miatt feltételezhető, hogy az év legnagyobb részében a levegő minősége megfelelő, az emberi egészséget veszélyeztető koncentrációk egyik szennyezőanyag tekintetében sem fordulnak elő. A település közigazgatási területén nincsenek jelentős zajterheléssel járó ipari tevékenységet folytató üzemek, illetve szórakozó- és vendéglátóhelyek. A város fontos közlekedési csomópont. A közlekedésből származó zajterhelés a települést érintő összekötő utak mentén a zajterhelési határértéket meghaladó mértékű lehet. A keletkező települési szilárd hulladék elszállítását a Dél- Kom Nonprofit Kft. végzi. A települési szilárd hulladék begyűjtése a települések területén megoldott, a gyűjtés gyakorisága megfelelő. A lakosságnak van lehetősége a szelektív hulladékgyűjtésre, a szelektív hulladékgyűjtő konténerek a települések központi részein kerültek kihelyezésre, illetve háztartásonként a szolgáltató elszállítja. A Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Program keretében megnyílt Mágocsi Hulladékudvar is. Árvízvédelmi szempontból Mágocs a kevésbé veszélyeztetett települések közé tartozik. A városban eredő és azon átfolyó Mágocsi vízfolyás legmagasabb vízhozama sem okozhat olyan mértékű és jellegű veszélyt, ami az itt lakók épségét és ingatlanjaikat veszélyeztetné. Összességében a település részletes környezetvédelmi szabályozását javasolt lenne helyi környezetvédelmi rendeletben rögzíteni, melyet megalapozó vizsgálatok (zajvizsgálat, imissziós mérések, forgalomszámlálás, mintavételezések, stb.), és részletes, megújított környezetvédelmi program alapján lehetne kidolgozni.

SWOT ANALÍZIS

TELEPÜLÉSHÁLÓZAT, REGIONÁLIS KAPCSOLATOK, TÉRSÉGI SZEREPKÖRÖK	Erősségek	Gyengeségek
	- Mikrotérségi központ - Vonzáskörzetének egyetlen városa - Térségi együttműködés az oktatás és egészségügy területén - Intézmények térségre kiható szerepe - Egészségügyi ellátás területén térségi központi szerep - Művelődés, kulturális központi szerepkör	- Aprófalvas térszerkezetben helyezkedik el - Hátrányos helyzetű, komplex programmal fejlesztendő járásban található
	Lehetőségek	Veszélyek
	- Az újonnan megépülő gyorsforgalmi úthálózat hatására a város térségi szerepe növekedhet - Közúti kapcsolatok bővülnek - Mikrotérségi aktivitás nő - Járási alközpont szerepének erősödése	- Nem javul a közúti kapcsolat a szomszéd térségekkel - A város a leghátrányosabb helyzetű járáson belül nem tud a fejlődést generáló tényezővé válni
TÁRSADALOM	Erősségek	Gyengeségek
	- Humán közszolgáltatások területén meghatározó szerep - A városban található intézmények miatt a humánértelmség magas aránya - Általánossá vált a továbbtanulás	- Lakosság elvándorlása - Előregedő lakosság - Magas halandóság - Élveszületések kicsi aránya - Kedvezőtlen korszerkezet - Fiatalok alacsony száma - Hátrányos helyzetű gyerekek magas száma - Alacsony képzettségi szint - Szakképzett, magasabb iskolát végzettek elvándorlása a nagyobb városokba - Nem a helyi igényeknek

		megfelelő végzettségek - Szakemberhiány - Lakásépítési hajlandóság megcsappanása - Közösségi élet kicsi igénye - Az alacsony státuszú személyek magas száma
	Lehetőségek	Veszélyek
	- Növekszik a város népességmegtartó ereje - Növekvő képzettségi szint - Munkaerő- kereslet és kínálat összehangolása - Középosztály erősödése - Az alacsony státuszú rétegeket célzó felzárkóztató programok sikere	- Tovább folytatódik a népességcsökkenés - A fiatalok elvándorlása folytatódik - Közösségi aktivitás tovább csökkenése - Szegregációs folyamatok erősödése - Növekszik az alacsony státuszú személyek száma
GAZDASÁG	Erősségek	Gyengeségek
	- Nő a bejegyzett vállalkozások száma - Az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték területén a városi mutató a megyei és járási átlag felett van - A településen működő cégek prosperálnak, fejlesztenek - Munkavállalók ingázása a városba - A vonzáskörzeten belül itt található a legtöbb gazdasági szervezet	- Korszerűtlen gazdasági szerkezet - Csökkenő népesség, magas munkanélküliségi ráta - A munkavállalók alacsony képzettsége és motiválatlansága miatt veszélybe kerül a minőségi termékek előállításához magasabb szakmai ismereteket igénylő munkaerő hiánya miatt a cégek stabilitása - A belső perifériára jellemző közlekedési viszonyokkal párhuzamosan a lakáspiac anomáliái nem segítik elő a minőségi munkaerő megtartását - Hiányzik a szociális gazdaság megléte

		- Gyenge tőkevonzó képesség - Gyenge turisztikai vonzás - Gyenge szolgáltatói szféra
	Lehetőségek	Veszélyek
	- Erősödő gazdasági potenciál - Szolgáltatási, kereskedelmi funkciók erősödnek - Térségi együttműködésen alapuló gazdaságfejlesztés	- A járás nem tud kilábalni a periférikus helyzetéből - A város gazdasági fejlődése tartósan stagnál - Rosszul kialakított szolgáltatási, kereskedelmi funkciók - A térség szereplői nem egyeztetik gazdaságfejlesztési elképzeléseiket
TÁJ, TERMÉSZET, KÖRNYEZET, ZÖLDFELÜLETEK	Erősségek	Gyengeségek
	- Változatos tájszerkezet - Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek megléte - A település egyes részei az országos ökológiai hálózat, illetve a Natura 2000 területek tagjai - Jó minőségű termőföld - Kedvező környezeti állapot - Felszíni vizekben gazdag táj - „Ex lege” védett forráscsoport - Megkutatott termálvíz vagyon - Üzemelő hulladékudvar, szelektív hulladékgyűjtők háztartásonként - Magas értéket képvisel a zöldfelületek aránya - Energiahatékonysági beruházások az önkormányzat intézményeiben	- Szántóföldi művelés háttérbe szorította a természetes élőhelyeket - A szántóföldek között lévő, kis kiterjedésű, természet közeli állapotú élőhelyek és a vízfolyások menti ligetek a mezőgazdaság áldozatául estek. - Az intenzív mezőgazdasági tevékenység veszélyeztetheti a természeti környezetet. - Fűtésből, közlekedésből, ipari tevékenységből származó légszennyezőanyag-kibocsátás - A jelentős teher- és áruforgalom miatt fellépő levegőszennyezés és zajterhelés - A közösség szükségleteit kevésbé szolgálják a városi zöldfelületek

	Lehetőségek	Veszélyek
	- Változatos táji és természeti értékek megőrzése, valamint bemutatása - Külterületi fejlesztések a táji- és természetvédelmi érdekek figyelembevételével - Halgazdálkodás, horgászturizmus fejlesztése - Egyedi tájérték kataszter elkészítése	- Monokultúras termelés folytatódik, nem alakul ki mozaikos tájszerkezet - Felszíni és felszín alatti vizek szennyezése - Csökkenő vízutánpótlás - Eróziósan veszélyeztetett területek - A környezettudatosság nem javul
ÉPÍTETT KÖRNYEZET, TELEPÜLÉSKÉP	Erősségek	Gyengeségek
	- Intézményi épületek központi elhelyezkedése - Szépen karbantartott épületek a városközpontban - Jó állapotú, építészeti védendő épületek - Hagyományos jellegű településszerkezet - Kevés a beépítetlen fohíjtelek a belterületen	- Településközpontban leromlott állapotú épületek is találhatók - Szegregációval érintett városrészek - Szociális bérlakások hiánya - Hiányzó zöldfelületi elemek - Gazdasági területek közelsége a lakott területekhez
	Lehetőségek	Veszélyek
	- Szociális bérlakások kialakítása - Infrastrukturális fejlesztések megvalósulása az akcióterületen - Közterületi játszótér kialakítása	- Tovább romlik a szegregátumokban található lakások minősége - A város lakóházainak kiürülése - Új, a jelenlegi formavilágtól eltérő épületek építése, egységes utcakép megszűnése
INFRASTRUKTÚRA, KÖZMŰVEK, KÖZLEKEDÉS	Erősségek	Gyengeségek
	- Járási átlagot meghaladó közművesítés - Majdnem 100 %-ban kiépített ivóvízhálózat - Jó minőségű rétegvíz - Kiépített szennyvízhálózat - Kiépített gázvezeték hálózat	- Előregedő ivóvízrendszer - Kiépített szennyvízhálózattal nem rendelkező településrészek - Egyedileg, háztartásonként gyűjtött szennyvíz nem megfelelő tárolása,

	- Kiépített áramhálózat - Vezetékes telefon, kábeltelevízió, internet szolgáltatás - Megoldott települési szilárdhulladék elszállítás és szelektív gyűjtés - Közlekedési szempontból kiemelkedő a mikrotérségben - Számos alacsonyabb rendű út találkozási pontjában fekszik - Járási szinten fontos közlekedési csomópont - Busszal és vonattal is jól megközelíthető - Jó közlekedési kapcsolatok a közeli város, Dombóvár irányába - Jó településközi kapcsolatok - Jó gyalogos infrastruktúra	- kezelése - Nagy távolságra vannak a megye urbanus területei - Rossz közlekedési, illetve tömegközlekedési kapcsolat a megyeszékhellyel - Településközponton áthaladó országos mellékutak terhelése - Közutak rossz állapota - Kerékpárutak hiánya
	Lehetőségek	Veszélyek
	- Növekszik a közüzemi gázhálózatra kapcsolódott lakások száma - Kerékpáros útvonal kiépítése - Közlekedési fejlesztések megvalósulnak a mikrotérségben és a járásban	- Forráshiány következtében a környezeti infrastruktúra további kiépülésének elmaradása - Romlik a település elérhetősége az utak minőségének romlásával, az úthálózat bővítésének elmaradásával

3

HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A HELYZETELEMLÉSI EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE, SZINTÉZIS

A helyzetértékelő munkarészben a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 1. és 2. mellékletében meghatározott 3.1.1., 3.1.2. témakörök fejezetei összevontan kerülnek bemutatásra.

Ahhoz, hogy értékelni tudjuk a tényleges állapotot, illetve számba tudjuk venni a település adottságait, lehetőségeit és a fejlesztés korlátait feltétlenül figyelembe kell venni azt a társadalmi – gazdasági - szociális közeget - földrajzi teret, amiben a város elhelyezkedik.

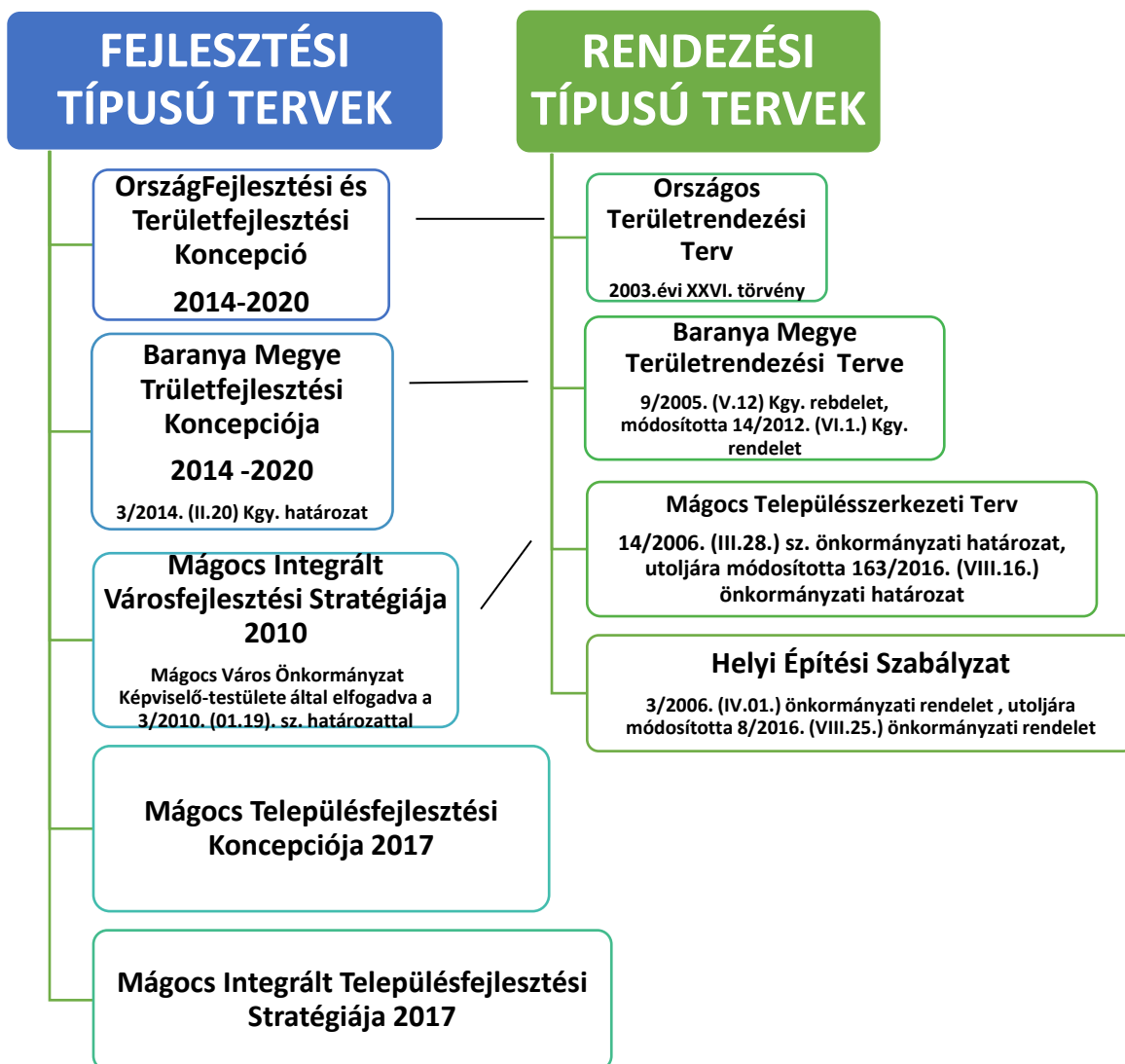
A helyzetfeltáró és helyzetelemző munkarészben láthattuk, hogy hátrányos helyzetű, komplex programmal fejlesztendő Hegyháti járásnak, illetve annak szerves részeként Mágocs városnak milyen nehézségekkel kell megküzdeni Dél-Dunántúl belső perifériás térségeként. A járás legjellemzőbb társadalmi folyamata a tendenciózus elvándorlás és a lakosság előregedése. Az elvándorlás egyrészt jelzőszáma is a térség lakosainak megélhetési lehetőségeinek, másrészt okozója a járás további lecsúszásának, amennyiben a képzett, invenciózus rétegek hagyják el szülőföldjüket a jobb megélhetés érdekében. A járás aprófalvas (sok esetben zsáktelepülések) jellege tovább nehezíti a helyzetet, hiszen több infrastrukturális problémát hordoz magában (pl.: a települések megközelíthetősége). A szétaprózódott településszerkezet egyben a szolgáltatások (humán, kiskereskedelmi, gazdasági) és a közszolgáltatások nehézkes megszervezését is jelenti, ami sok település esetben súlyos funkcióhiányokat okoz. A járás jelenlegi legnagyobb problémája, hogy az itt található vállalkozások túlnyomó többsége tőkehiányos, így a fejlesztésekre, a modernizációra csak a nagyobb cégeknek van lehetőségük, csak ezen cégek tudnak jelentős számú munkavállalót foglalkoztatni. Ezzel párhuzamosan a járás tökevonzó képessége igen alacsony, így sok foglalkoztatás gazdasági szervezetek nem tudtak letelepedni a járásban. Ennek egyrészt okozója a nagy tömegben megtalálható képzetlen munkaerő, illetve egyik következménye a munkanélküliek és inaktívak magas aránya.

Mágocs város társadalmi-gazdasági mutatói minden esetben (pozitív értelemben) meghaladják a járási értékeket, de itt is megfigyelhető az általános tendencia: kedvezőtlen korszerkezet, elvándorlás, leszakadó településrészek, szakemberhiány, az alacsony státuszú személyek magas száma. Ugyanakkor Mágocsnak, mint az Észak – Hegyháti Mikrotérség központjának a humán közszolgáltatások területén meghatározó szerepe van. A városban található intézmények miatt magasabb a humán értelmiség aránya, mint a környező településeken. Az alacsony státuszú rétegeket felzárkóztató programokkal, a munkaerő-kereslet és - kínálat összehangolásával, a szociális gazdaság feltételeinek megteremtésével, az ingatlanpiaci anomáliák kiküszöbölésével, térségi együttműködésen alapuló gazdaságfejlesztéssel a negatív tendenciák további romlása megelőzhető lenne vagy legalább javítható.

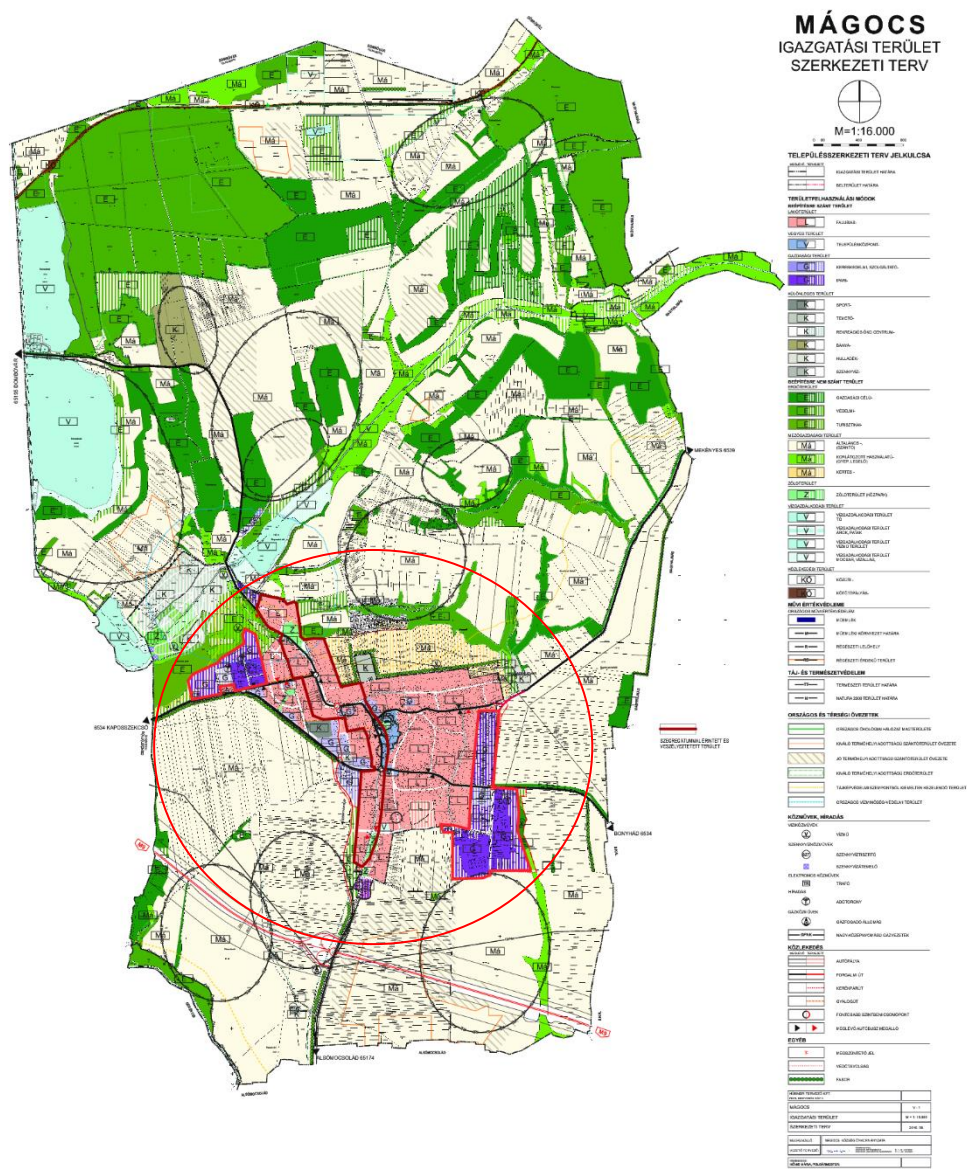
A táj és környezet tekintetében tájhasználat maximálisan alkalmazkodott a változatos helyi domborzati, klimatikus és talajviszonyokhoz, a tájpotenciál hasznosítása, illetve a környezet állapota kedvezőnek mondható. A jó infrastrukturális ellátottság, a járási átlagot meghaladó

közművesítés, a zöldfelületek nagy aránya mind kedvező feltételeket teremt a táji- és a környezet /természetvédelmi érdekeket is figyelembe vevő fejlesztéseknek. Jelenleg a városban zajló energiahatékonysági beruházások, a Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási program hozadécai, az ökoiskola jelenléte a településen, a természeti környezet nyújtotta potenciál, a turizmusfejlesztésben rejlő lehetőségek kihasználása mind hozzájárul egy hosszú távon is jól működő, fejleszteni akaró kisváros fejlődéséhez.

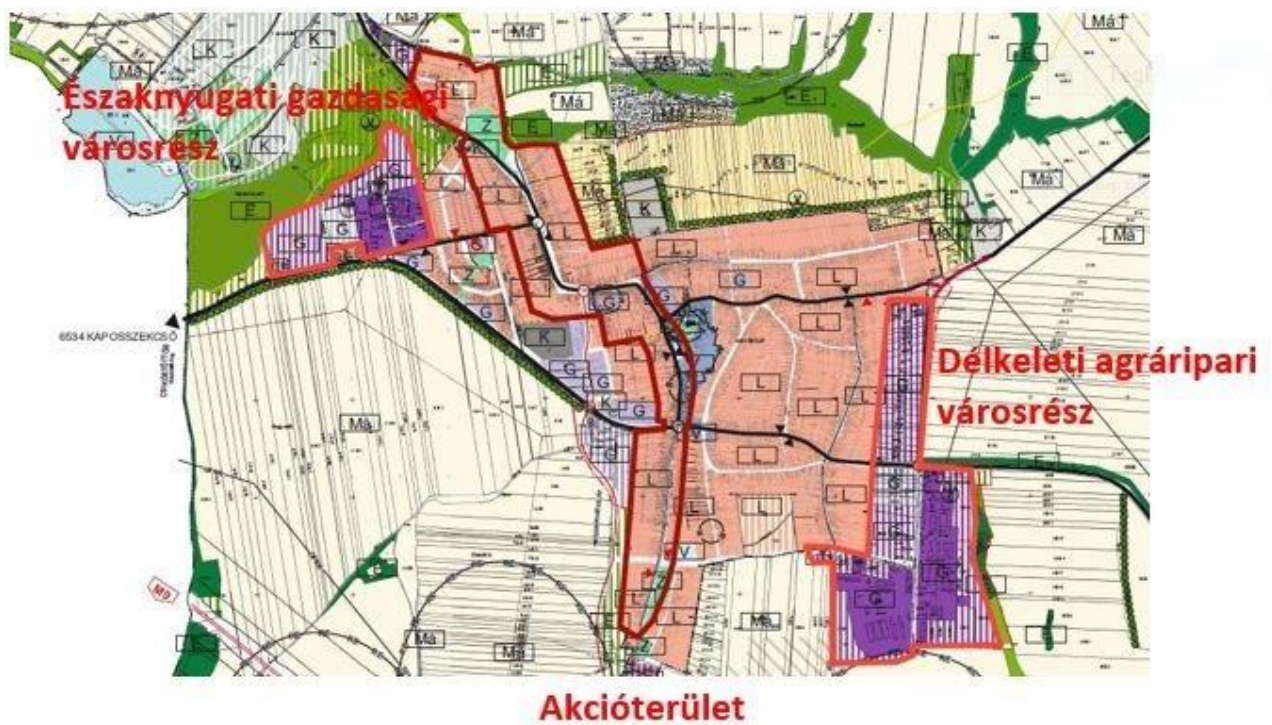
3.2. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS- ÉS RENDEZÉS KAPCSOLATA

3.3. PROBLÉMATÉRKÉP/ÉRTÉKTÉRKÉP

A Helyi Építési Szabályzat részeként az igazgatási terület szerkezeti terve tartalmazza a terület felhasználási módokat, a művi értékvédelmet, a táj- és természetvédelmi területeket, az országos- és térségi övezeteket, a közművek-, híradás tárgyait és a közlekedési vonalakat. A nagyításban való megtekintés lehetősége miatt a térképet mellékletként is csatoljuk.

Az akcióterület magába foglalja a szegregált és a szegregációval veszélyeztetett területet.

Az akcióterületi ábra folyamatos piros vonallal jelöli a lehatárolt akcióterületet, folyamatos rózsaszín vonallal az Északnyugati gazdasági városrész, illetve a Délkeleti agráripari városrész területét.

PROBLÉMATÉRKÉP

Táj, természet, környezet

- Kiépített szennyvízhálózattal nem rendelkező településrészek
- Elöregedő ivóvízrendszer
- Az intenzív mezőgazdasági tevékenység veszélyezteti a természeti környezetet
- A környezettudatosság nem javul

Épített környezet, településkép, infrastruktúra, közlekedés

- Romló épületállomány különösen a szegregált területeken és pontszerűen a településközpontban
- Szociális bérlakások hiánya
- Hiányzó zöldfelületi elemek
- Forráshiány miatt a környezeti infrastruktúra fejlesztésének elmaradása
- Településen áthaladó utak terhelése, utak állapotának további romlása

Társadalom, gazdaság

- Szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek
- Elvándorlás, elöregedés
- Alacsony képzettség, motiválatlanság
- Gyenge tőkevonzó képesség
- Gyenge turisztikai vonzás

ÉRTÉKTÉRKÉP

Táj, természet, környezet

- Változatos tájszerkezet
- Kedvező környezeti állapot
- Országos ökológiai hálózat, Natura 2000 területek
- Megkutatott termálvíz vagyon
- Energiahatékonysági beruházások
- Kapos-hegyháti Natúrpark, ökoiskola

Épített környezet, településkép, infrastruktúra, közlekedés

- Szépen karbantartott városközpont
- Hagyományos településszerkezet
- Műemléki Római Katolikus Templom, helyi védelemben részesített építmények
- Járási átlagot meghaladó közművesítés
- M9 autópálya jövőbeni megépítése általi pozitívumok

Társadalom, gazdaság

- A településen működő cégek prosperálnak, fejlesztenek
- Humán közszolgáltatások terén meghatározó szerep
- A mikrotársadalmi kulturális, egészségügyi, oktatási, közlekedési központja

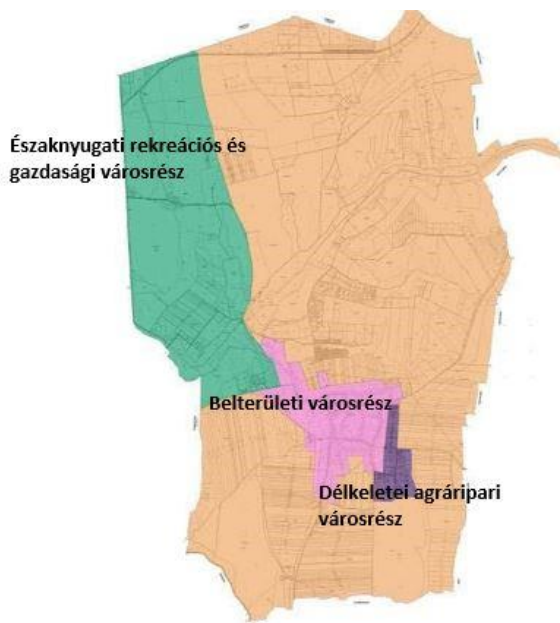
3.4. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRSZÉK

3.4.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

A 2010 –es Integrált Településfejlesztési Stratégiában a településszerkezeti elemzések, valamint az akkor hatályos településrendezési terv ismeretében 3 városrész került lehatárolásra, továbbá külön foglalkozott a lehatárolásra nem került egyéb külterületekkel:

1. Belterületi városrész
2. Délkeleti agráripari városrész
3. Északnyugati rekreációs és gazdasági városrész

A belterületi városrész területei jól elkülöníthetők a belterülethez kapcsolódó gazdasági, illetve egyéb külterületi térségektől. A belterületen vegyesen megtalálhatóak a várost kiszolgáló intézmények és szolgáltató funkciók, valamint a gazdasági funkciók mellett a lakóterületek összefüggő rendszere. A délkeleti agráripari városrész jellemzően a volt TSZ területén kialakult gazdasági területeket tartalmazza. Mágocs város jövője szempontjából stratégiai jelentőségű az északnyugati rekreációs és gazdasági városrész, hiszen közép- és hosszútávon itt valósulhatnak meg jellemzően nagyberuházások. Az egyéb külterületi városrész magába foglalja a város közigazgatási területének fennmaradó részeit.

Az akkori lehatárolás ma is aktuális néhány kiegészítéssel, illetve az azóta eltelt időszak figyelembevételével:

1. Belterületi városrész
2. Délkeleti agráripari városrész
3. Északnyugati gazdasági városrész

4. Akcióterület, mely magába foglalja a szegregált és szegregációval veszélyeztetett területeket

Belterületi városrész

Belterületi városrész lehatárolása

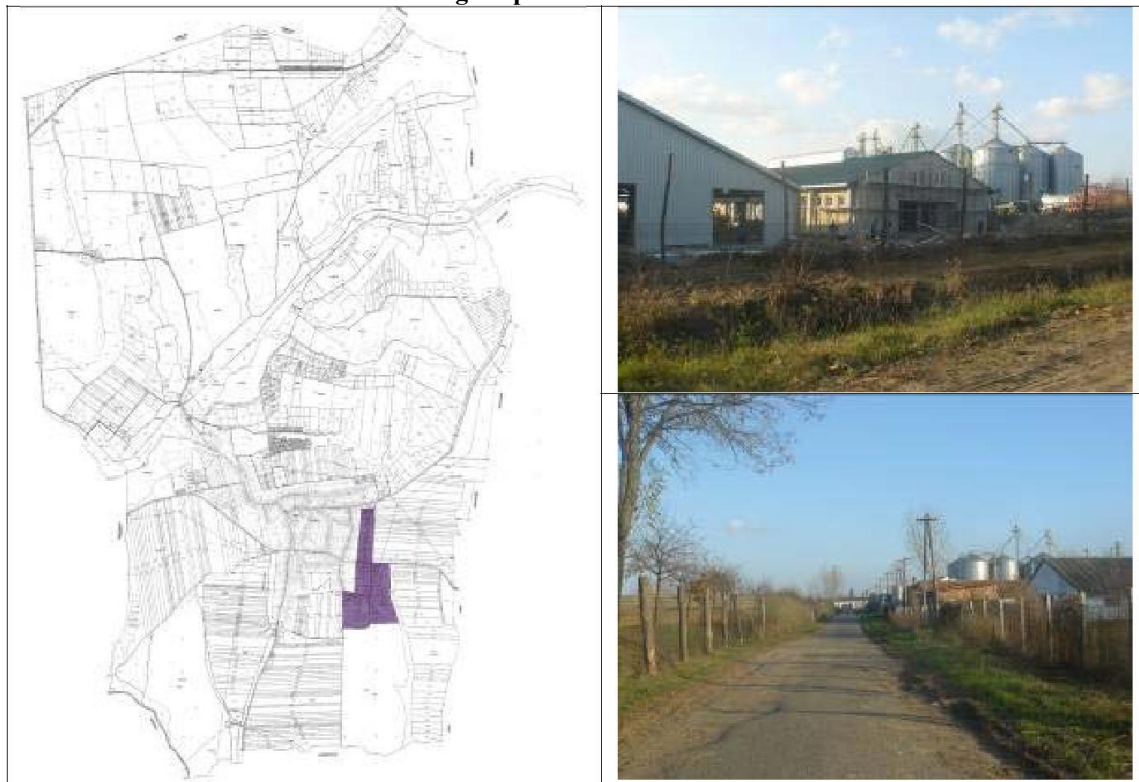
A belterületi központi városrész 98%-ban megegyezik a város jelenlegi belterületével, mivel a belterületet a település kis méretének és egységes vegyes használatának köszönhetően nem tűnt célszerűnek több városrészre bontani. A városrész a településen találkozó mellékutak csomópontjában helyezkedik el, így megközelíthető a környező településeket összekötő országos mellékutakon: délről, Alsómocsolád irányából, a 65174 j. mellékúton; nyugatról, a 6534 j. mellékúton Bonyhád irányából, kelet felől Kaposszekcső (Sásd) irányából; Mekényes felől a 6539 j. mellékúton; észak felől, Dombóvár irányából a 65195 j. mellékúton. A teljes lakónépesség közel 99%-a ebben a városrészben lakik. Ennek megfelelően az öregedés, a népességfogyás, az aktivitás, az iskolai végzettség tekintetében a város egészére jellemző tendenciák érvényesek. A városrészben található a lakóterületek mellett a városi és mikrotérségi intézmények, de található a lakóterülettel kevésbé összhangban lévő gazdasági területek is. A legtöbb vállalkozás a belterületen a szolgáltatás és a kereskedelem terén tevékenykedik. A közszolgáltatások is itt koncentrálódnak. A településrészen üzemanyagtöltő állomás is megtalálható. A 10 legnagyobb iparüzési adót fizető vállalkozás közül itt található a könyvvezetés, adótanácsadás profilú SHS Kft., a Hungária Takarékszövetkezet.

A belterületi városrészben valósult meg az utóbbi években a legtöbb fejlesztés, a város ugyanis tudatosan fejlesztette a központi részt és a mikrotérséget ellátó intézményeit, illetve az ehhez kapcsolódó szolgáltatásokat. Ki kell emelni, hogy a közterületek megújítása, alakítása, közlekedési hálózat elemeinek a felújítása is ebben a városrészben indult meg a legintenzívebben. A városrehabilitációs programnak köszönhetően esztétikailag megújult a

településközpont. Több beruházás is megvalósult Rendezvényház, Helytörténeti Gyűjtemény került kialakításra, üzletekkel, cukrászdákkal gazdagodott a városközpont.

Délkeleti agráripari városrész

Délkeleti agráripari városrész lehatárolása

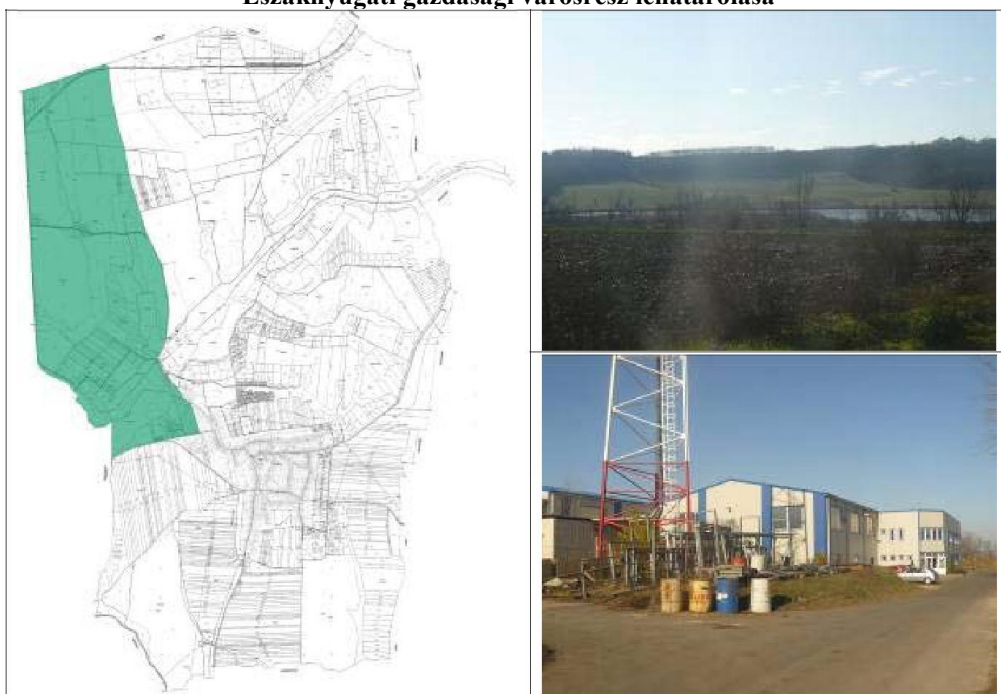

A városrész a belterülettől délkeletre található, megközelíthető a 6534 j. és a 6539 j. országos mellékúton, valamint a belterület déli részén vezető Kossuth Lajos utcából. A terület a volt Mezőgazdasági TSZ területe, illetve a településszerkezeti tervben a meglévő agráripari területekhez kapcsolódó új fejlesztési területek, valamint az ezekhez kapcsolódó mezőgazdasági területek. A városrészt nyugatról a belterület, keletről a tervezett települési - 6539 és 6534 j mellékutak közötti elkerülő út határolja. A városrész északi és déli irányban szétválik a 6534 j. mellékút mentén: délen a már beépült területek, északon jellemzően a fejlesztési területek találhatók. Komolyabb társadalmi elemzést nem lehet végezni a területen, mivel kizárólag gazdasági funkciójú területek találhatók a területen. A területen a mezőgazdasághoz szorosan kapcsolódó vállalkozások működnek: mezőgazdasági telephely, szarvasmarha tartás, tejtermelés, gabonaraktározás stb. A 10 legnagyobb iparüzési adót fizető vállalkozás közül itt található a szarvasmarhatartás és tejtermelés fő profilú Makrom Kft.; továbbá a pulykatenyésztéssel és takarmányozással foglalkozó „Y” Pulyka Kft. A területen nem található lakás. A gazdasági területek jelentősebb környezeti terhelést jelentenek. Ez jelenleg nem jelent közvetlen veszélyt a lakókönyezetre, azonban fejlesztés esetén a lakóterületek közelsége, valamint a termő föld, a talajvíz és a levegő védelme fokozottabb környezetvédelmi intézkedést kíván.

A délkeleti agráripari városrészben a meglévő üzemek területén indultak el fejlesztések. A Makrom Kft. a telephelyén új könnyűszerkezetes, a környezetvédelmi jogszabályoknak megfelelő istálló építésébe kezdett. A városrészben található egyéb vállalkozások is végrehajtanak folyamatosan a telephelyükön környezetvédelmi beruházásokat, hogy csökkentsék környezeti terhelésüket. Igényként felmerül a városrészben további agráripari vállalkozások megtelepedése. A városrész jelenlegi, beépített területei teljes közművesítettséggel rendelkeznek, a fejlesztésre kijelölt területek közművesíthetők. A városrészt nagy távlatban a gazdasági területek túlsúlya határozza majd meg, mely a szántóterületek visszaszorulásával jár. A gazdasági területek beépítése csak ütemezetten valósulhat meg.

Északnyugati gazdasági városrész

Északnyugati gazdasági városrész lehatárolása

A városrész a belterületől északnyugatra található, megközelíthető a 6534 j. országos mellékúton Kaposszekcső felől, valamint a 65195 j. mellékúton Dombóvár felől északi irányból, melyek egyben a városrész határait is jelentik. A városrész nyugati határa a település közigazgatási határa, mely egyben megyehatár is. A területen megjelennek az egykori Mezőgép telephelyén megtelepedett ipari vállalkozások, az attól nyugatra elhelyezkedő egykori szolgálati lakások területe, illetve az északi halastavak. A városrészt mind területhasználatát, mind domborzatát tekintve változatos táj jellemző. Komolyabb társadalmi elemzést nem lehet végezni a területen, mivel a jelenleg főként mezőgazdasági és gazdasági meghatározottságú területen alacsony az itt lakók száma. A városrész délkeleti részén a gépgyártás jellemző a volt Mezőgép telephelyén, ahol a város legnagyobb foglalkoztatói, vállalkozásai működnek. A munkavállalók jellemzően a városból és a hozzá tartozó mikrotérségi településekről kerülnek ki. A 10 legnagyobb iparüzési adót fizető

vállalkozás közül itt található: a tartálygyártással foglalkozó Magnet Kft., az ipari hőcserélőket gyártó Cabero Kft., a rozsdamentes karmantyúkat és anyacsavarokat gyártó Edelsehlservice Kft., a gépjármű alkatrészeket gyártó MÁGFÉK Kft. A gazdasági területek jelentős környezeti terhelést jelentenek. Ez jelenleg nem jelent közvetlen veszélyt a lakókörnyezetre, azonban a lakóterületek közelsége miatt fokozottabb környezetvédelmi intézkedést kíván. A meglévő táji értékekre és a megkutatott gyógyvízre támaszkodva nagy kiterjedésű rekreációs területet (65,7 ha) és turisztikai területet (36,8 ha), valamint ezekhez kapcsolódó kisebb zöldfelületet (9,4 ha) jelöl az akkori településrendezési terv. A tervezett „termálfalu” beruházás meghiúsult. Mivel a rekreációs fejlesztés nem valósult meg a Településrendezési Terv 2016-os módosításával az önkormányzat megteremtette annak a lehetőségét, hogy az itteni cégek területekhez juthassanak, fejleszthessenek. A városrész további részén a tájszerkezet legfontosabb elemeit a nagy kiterjedésű halastavak jelentik. A halastavak jelenleg kizárólag mezőgazdaságilag hasznosítottak. A kivételes táji környezet azonban egyéb rekreációs hasznosítás feltételeit is biztosítja. A halastavak tulajdonosa a meglévő horgászti minőségi fejlesztése mellett vendégházat is kialakított EU-s pályázati forrásból. A megvalósult és tervezett fejlesztések a település turisztikai lehetőségét nagymértékben javítják.

Egyéb külterületek

Egyéb külterületi városrész lehatárolása

A külterület egyéb részei a délkeleti és az északnyugati városrészen kívüli területek. Az egyéb külterületi városrész jellemzően a belterülettől északra, keletre és délre helyezkedik el. A területhasználatra a belterület közvetlen közelében a mezőgazdasági területfelhasználás, többi területen a mozaikos tájszerkezet, nagy kiterjedésű erdőterületek a jellemzők, változatos domborzattal. Az egyéb külterületi városrészen beépítésre szánt terület az Alsómocsolád felé

vezető 65174 j. mellékút mentén található szennyvíztisztító, továbbá a belterülettől keletre fekvő volt hulladéklerakó területe a 6539 j. mellékút mellett.

A kialakult tájhasználat miatt jelentős fejlesztések nem valósultak meg a területen. A külterület egyéb részein a meglévő területhasználatok - környezeti és természeti értékeket figyelembe vevő fenntartása jelenti a hosszú távú célt.

3.4.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

A 3.4.2 –es pont az Integrált Településfejlesztési Stratégiában kerül részletesen bemutatásra.